

**Strategia rozwiązywania problemów
społecznych na lata 2015 – 2020
dla Gminy Wojkowice**

**Pod redakcją
Macieja Klimka**

Spis treści

1. Wstęp
2. Podstawy prawne
3. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 – 2020 dla Gminy Wojkowice – wprowadzenie
4. Redaktor merytoryczny strategii
5. Metodyka opracowania strategii
6. Strategia jako metoda rozwiązywania problemów społecznych
7. Podstawowa struktura strategii oraz uwarunkowania jej realizacji na poziomie samorządu gminnego
8. Strategie samorządu gminnego i ich specyfika
9. Czym jest strategia?
10. Diagnoza stanu obecnego
11. Charakterystyka głównych problemów społecznych gminy Wojkowice – studium socjologiczne (Maciej Klimek, Zofia Trzeszkowska)
12. Jakościowa analiza SWOT Polityki Społecznej w Wojkowicach
13. Cele strategiczne i kierunki działań
14. Monitoring wdrażania strategii

Wstęp

Obecnie stale wzrasta zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, co spowodowane jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak redukcja zatrudnienia, deficyt nowych miejsc pracy, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób niepełnosprawnych. W celu ich realizacji powstały, bądź zostały znowelizowane akty prawne, a wśród nich art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r., Nr 115, poz. 728) zobowiązujący samorząd gminy do opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W myśl nowej strategii zinstytucjonalizowana pomoc społeczna oferuje pomoc finansową i materialną jako instrument początkujący proces, umożliwiający osobom i rodzinom przewyciężanie ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać we własnym zakresie. Działania te opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji. Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek -jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości; w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji. Państwo Członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek prowadzenia w ramach Unii wspólnych działań wspierających, uzupełniających i koordynujących w szeroko pojętej dziedzinie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego. Opracowanie strategii jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy Unii Europejskiej

Podstawy prawne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wojkowice tworzona jest z mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 i Nr 99, poz. 1001), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 nakłada na gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ustawodawca określa zakres konstruowanej strategii, w której priorytetowe działania wiążą się ściśle z opracowaniem programów pomocy społecznej.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wojkowice jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r. 1356 j.t.);
- ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r., Nr 43, poz. 225 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości, przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r. 1356 j.t z późn. zm.);
- ustawy dnia z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r., poz. 124);
- ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. 674 j.t z późn. zm.);
- ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 7212 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1456 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów(tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r., poz 1228)
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych(tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz 966, 984)
- ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne(tekst jednolity Dz.U. z 2012. poz 1059 z późn. zm.).

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej(tekst jednolity: Dz.U. z 2013. 135 j.t z późn. zm.).
- ustawy z dnia 9 września 1991 o systemie oświaty(tekst jednolity: Dz.U. 2004. 256.2572 j.t. z późn. zm.).

Zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Wojkowice 2025 +

Zadania niniejszej Strategii są zgodne, uzupełniające i wspierające wobec założeń Strategii Rozwoju Gminy Wojkowice 2025 +. Są zgodne z celem nadrzędnym strategii: *„Wojkowice miastem rozwiniętym gospodarczo, atrakcyjnym dla inwestorów, ułatwiającym mieszkańcom samorealizację życiową oraz zamieszkiwanie w harmonijnym krajobrazie i czystym środowisku”*

Zgodność z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Będzińskiego na lata 2014-2020

Zgodność z celem ogólnym Strategii: *„Podniesienie jakości i poziomu życia mieszkańców Powiatu Będzińskiego dzięki sprawnie działającemu systemowi wsparcia społecznego, ukierunkowanego na integrację i aktywizację społeczną, ograniczenie bezrobocia i przeciwdziałanie jego skutkom, wyrównanie szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie rodziny i doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem”*

Oraz z celami szczegółowymi:

- Ograniczenie liczby osób bezrobotnych i przeciwdziałanie długotrwałym skutkom bezrobocia.
- Rozwijanie systemu wspierania rodzin mających trudności w funkcjonowaniu i wypełnianiu swoich ról oraz systemu wspierania rodzicielstwa zastępczego.
- Zapobieganie marginalizacji osób szczególnie narażonych na zjawisko wykluczenia społecznego.
- Tworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym oraz aktywizacja osób starszych.
- Promocja postaw sprzyjających zdrowiu, promocja zdrowego stylu życia.

Zgodność z Strategią Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 - 2020

W strategii przyjęto jako cel generalny: *„Poprawę warunków i jakości życia mieszkańców województwa śląskiego”*

Oraz z celami szczegółowymi:

- Wzmocnienie polityki prorodzinnej
- Wyrównywanie szans edukacyjnych i wychowawcach dzieci i młodzieży

- Wspieranie osób starszych w pełnieniu ról społecznych
- Wzmacnianie równych szans osób niepełnosprawnych
- Wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
- Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego

Zgodność z Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zawarte w Strategii działania wynikają z postanowień ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r., Nr 70, poz. 473 z późn. zm.); szczególnie zaś z art. 1, 2, 4 oraz są spójne z założeniami polityki określonej w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zgodność z Narodowym Programem Zdrowia

Działania przedstawione w Strategii są zgodne z założeniami zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia, szczególnie zaś z celem operacyjnym zakładającym „zmniejszenie i zmianę struktury spożycia alkoholu oraz zmniejszenie szkód zdrowotnych spowodowanych alkoholem.”

Zgodność z Narodowym Planem Rozwoju

Zgodność z kierunkami działań zawartych w Planie, a w szczególności z:

- Zwiększanie dostępu do edukacji.
- Wspieranie otwartości systemu edukacji.
- Wyższa jakość kształcenia.
- Zwiększanie zatrudnienia.
- Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy.
- Wspieranie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.
- Podnoszenie innowacyjności przedsiębiorstw.
- Zapobieganie wykluczeniu społecznemu.
- Wsparcie rodzin.
- Wsparcie, rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych.
- Budowa systemu wsparcia dla osób starszych i wymagających opieki.

- Poprawa warunków życia i pracy.
- Wzmacnianie kapitału społecznego, rozwój ekonomii społecznej.
- Poprawa bezpieczeństwa publicznego i obywateli.

Zgodność z Krajową Strategią Polityki Społecznej

Dokument Krajowa Strategia Polityki Społecznej został przyjęty przez Radę Ministrów 13 września 2005 r. W Strategii odnajdujemy następujące priorytety:

- Poprawa warunków powstawania i funkcjonowania rodzin.
- Wdrożenie aktywnej polityki społecznej.
- Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych.
- Budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym.
- Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych.
- Rozwój partnerstwa publiczno-społecznego jako podstawy rozwoju usług społecznych.
- Integracja społeczna i zawodowa imigrantów.

Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe (acquis communautaire) nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Funkcjonuje jednak polityka społeczna Unii koordynująca narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnoty.

Zgodność ze strategiami europejskimi

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno – gospodarczej Unii, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W obszarze polityki społecznej jest to: Europejski Fundusz Społeczny (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1784/1999/WE), który jest głównym instrumentem wspierającym działania podejmowane w ramach: Europejskiej Strategii Zatrudnienia; zawarte w filarze Równość Szans: aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, wykluczeniu społecznemu, promowanie równych szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy, aktywizacja zawodowa kobiet oraz rozwój powszechnego kształcenia.

Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL; zawarte zwłaszcza w działaniach:

- Promowanie rynku pracy otwartego dla wszystkich poprzez ułatwianie wchodzenia i powrotu na rynek pracy osobom, które doświadczają dyskryminacji,

- Wzmocnienie krajowej strategii gospodarki społecznej poprzez podnoszenie jakości zatrudnienia w sektorze usług oraz rozwój zatrudnienia socjalnego,
- Godzenie życia rodzinnego i zawodowego oraz ponowna integracja zawodowa kobiet i mężczyzn poprzez rozwój i promocję elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 – 2020 dla Gminy Wojkowice - wprowadzenie

Od maja do sierpnia 2014 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wojkowicach trwały prace związane z opracowaniem „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 - 2020 dla Gminy Wojkowice”. Prawną podstawą opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta” była ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. Konstrukcja strategii, zarówno co do treści, jak i formy, nawiązuje do innych ważnych dokumentów strategicznych w obszarze polityki społecznej. W szczególności do Narodowej Strategii Integracji Społecznej dla Polski, Strategii Polityki Społecznej na lata 2007-2013 oraz Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020. Ogólnym tłem wizji polityki społecznej, obecnym w tych dokumentach, jest europejski model socjalny sformułowany w Strategii Lizbońskiej. Istotą nowoczesnego modelu polityki społecznej ma być z jednej strony zapobieganie ryzyku wykluczenia, z drugiej natomiast pomoc najsłabszym i najbardziej narażonym na wykluczenie. Działania w tym obszarze powinny mobilizować różnych aktorów społecznych, w tym samorządy i organizacje pozarządowe. Celem jest zapewnienie równego dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich. Środkiem – aktywna polityka społeczna koncentrująca się bardziej na aktywizacji niż redystrybucji. Strategicznym celem działań jest spójność społeczna, rozumiana jako maksymalizacja powszechnego dobrobytu przy minimalizacji różnic i konfliktów. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2020 dla Gminy Wojkowice” odwołuje się do takiego właśnie rozumienia polityki społecznej, gdzie integracja działań w obrębie miejskiej polityki społecznej ma zarówno sprzyjać podnoszeniu jakości życia mieszkańców, jak i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wojkowice na lata 2015-2020 jest kolejnym w historii miasta dokumentem programowo-wdrożeniowym z zakresu polityki społecznej. Wykonawca strategii przeprowadził cały proces planowania społecznego: od inwentaryzacji zjawisk i problemów poprzez ich diagnozę do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Wojkowice na lata 2015- 2020.

Przygotowano ją w oparciu o metody planowania społecznego, zgodnie z profesjonalnymi zasadami metodologicznymi i metodycznymi. W procesie planowania społecznego istotna jest w miarę najpełniejsza diagnoza zjawisk i problemów społecznych wchodzących w zakres polityki społecznej. Elementem budowy strategii jest dążenie do wypracowania systemowego spojrzenia na problemy społeczne oraz zaproponowania zintegrowanego modelu ich rozwiązywania. Na podstawie diagnozy problemów społecznych, wykonawca opracowujący strategię przygotował, zgodnie z zasadami planowania społecznego i zarządzania strategicznego, strukturę problemów i kwestii społecznych w Wojkowicach. Stała się ona podstawą przygotowania kolejnej fazy planowania społecznego, czyli określenia struktury celów strategicznych w poszczególnych obszarach polityki społecznej.

Należy podkreślić, iż przyjęto całościowe podejście do polityki społecznej w Wojkowicach, a także dążenie do zintegrowania rozwoju gospodarczego i społecznego. Naczelną przesłanką przygotowania całościowej strategii polityki społecznej w mieście jest koncepcja zrównoważonego rozwoju społecznego i aktywnej polityki społecznej. Ta pierwsza nakazuje brać pod uwagę w trakcie planowania społecznego wszystkie obszary polityki społecznej, zaś aktywna polityka społeczna oznacza opracowanie i wdrażanie, wypracowanych społecznie, spójnych priorytetów, celów i kierunków strategicznych oraz zintegrowanych planów przedsięwzięć wdrożeniowych w postaci programów i projektów działań społecznych i socjalnych. Nie można planować inwestycji, czy też kreślić strategii rozwiązywania problemów społecznych bez rzetelnej diagnozy, monitoringu i analizy realnie istniejących zagrożeń dla porządku społecznego. Diagnoza i faktyczne poznanie zjawisk i problemów społecznych miasta jest podstawą formowania społecznej polityki miejskiej. Praktyka ta jest integralnym elementem działań planistycznych większości miast w wysoko rozwiniętych krajach świata, w tym tworzących Unię Europejską. Określenie problemów społecznych miasta jest istotne dla ustalenia właściwych priorytetów działań na rzecz społeczności, całego systemu służb społecznych (w tym systemu pomocy społecznej), administracji miasta, organizacji pozarządowych i innych podmiotów oraz związanej z nimi prawidłowej konstrukcji budżetu. Mając zdiagnozowane zjawiska i problemy społeczne w mieście można efektywniej wykorzystywać budżet krajowy oraz środki z Unii Europejskiej i inne, przygotowując określone działania ograniczające lub zwalczające ich dotkliwe skutki dla społeczności zamieszkującej określony obszar urbanistyczny. Życie zbiorowości miejskiej badane może być, na co najmniej kilku płaszczyznach. Jedną z najważniejszych jest studiowanie dokumentów instytucji społecznych, funkcjonujących w ramach miasta, obsługujących struktury administracji miejskiej, a przede wszystkim mieszkańców miasta. Zapoznanie się z tymi dokumentami dostarcza wiedzy o faktach i wydarzeniach w mieście – zarówno dotyczących jednostki oraz grup społecznych, w których jednostka ta działa, realizując role i funkcje, które wypełnia w życiu społecznym. Prezentowana w dokumencie diagnoza została opracowana w oparciu o analizę dokumentów instytucji świadczących usługi dla mieszkańców Wojkowic. Są to bardzo istotne instytucje społeczne, jako że w ich rejestrach i archiwach odnotowywane są przypadki zjawisk i problemów społecznych doświadczanych przez mieszkańców miasta, stwierdzonych i udokumentowanych, a zatem tych, które nie podlegają dyskusji i tym samym są faktami tworzącymi rzeczywistość miasta. W opracowywaniu diagnozy uwzględniono instytucje działające we wszystkich obszarach szeroko definiowanej polityki społecznej, takich jak:

1. Polityka ludnościowa i rodzinna;
2. Polityka w dziedzinie zatrudnienia;
3. Polityka mieszkaniowa;
4. Polityka w zakresie ochrony zdrowia;
5. Polityka oświatowa;
6. Polityka kulturalna;

8. Polityka w zakresie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej;
10. Polityka w zakresie bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania szeroko rozumianym zjawiskom dezorganizacji społecznej oraz patologii społecznej.

Dane do diagnozy dostarczyły następujące instytucje:

1. Urząd Miasta Wojkowice
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojkowicach
3. Miejski Ośrodek Kultury w Wojkowicach
4. Komisariat Policji w Wojkowicach
5. Miejski Zespół Oświaty i Wychowania w Wojkowicach
6. Miejska Biblioteka Publiczna w Wojkowicach
7. Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie

Na podstawie diagnozy problemów społecznych, wykonawca opracowujący strategię, przygotował zgodnie z zasadami planowania społecznego i zarządzania strategicznego, strukturę problemów i kwestii społecznych w Wojkowicach. Stała się ona podstawą przygotowania kolejnej fazy planowania społecznego, czyli określenia struktury celów strategicznych w poszczególnych polach polityki społecznej. Należy podkreślić, iż przyjęto całościowe podejście do polityki społecznej w Wojkowicach, a także dążenie do zintegrowania rozwoju gospodarczego i społecznego. Elementem budowy strategii jest, bowiem dążenie do wypracowania systemowego spojrzenia na problemy społeczne oraz zaproponowania zintegrowanego modelu ich rozwiązywania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Wojkowice na lata 2015 – 2020 nie powstała by gdyby nie pomoc miejskich specjalistów i ekspertów będących reprezentantami wielu dziedzin życia społecznego. W pracach nad strategią udział wzięli:

1. Burmistrz Miasta Wojkowice – Zofia Gajdzik
2. Zastępca Burmistrza Miasta Wojkowice – Marek Mrozowski
3. Sekretarz Miasta Wojkowice – Edyta Cichoń
4. Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich w Urzędzie Miejskim w Wojkowicach – Grażyna Truskiewicz
5. Naczelnik Wydziału Rozwoju w Urzędzie Miejskim w Wojkowicach – Małgorzata Skiba
6. Redaktor Naczelna Głosu Wojkowic – Karolina Ostrowska
7. Radna Rady Miasta Wojkowice – Urszula Gątkiewicz

8. Radna Rady Miasta Wojkowice – Ewa Konieczko
9. Radna Rady Miasta Wojkowice – Klaudia Kosmalska
10. Dyrektor Miejskiego Ośrodka Kultury w Wojkowicach – Barbara Pawlak
11. Główny specjalista ds. organizacji imprez i promocji Miejskiego Ośrodka Kultury w Wojkowicach – Katarzyna Kościelny
12. Starszy referent ds. animacji kultury Miejskiego Ośrodka Kultury w Wojkowicach – Karolina Dymarska
13. Zastępca Komendanta Komisariatu Policji w Wojkowicach - Komisarz Marcin Kaszuba
14. Dyrektor Miejskiego Zespołu Oświaty i Wychowania w Wojkowicach – Bożena Magaczewska
15. Dyrektor Miejskiego Przedszkola im. Przyjaciół Bajek w Wojkowicach – Irena Filipowicz
16. Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Wojkowicach – Anna Radkowska – Śliż
17. Pielęgniarka środowiskowa Zakładu Opieki Zdrowotnej w Wojkowicach – Aneta Pasek

Jednostką odpowiedzialną za projekt oraz organizacyjną stronę pracy był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojkowicach. Pod kierunkiem Katarzyny Małyszki - kierownika jednostki pracował zespół:

1. Redaktor merytoryczny strategii – Maciej Klimek
2. Zespół pracowników socjalnych – Klaudia Walczak, Renata Małecka i Anna Homajer – Borowska,
3. Inspektor – Lidia Olszówka

Redaktor merytoryczny strategii:

Magister Maciej Klimek – Socjolog, pracownik socjalny, specjalista organizowania społeczności lokalnej i ekonomii społecznej. Doktorant w Instytucie Socjologii Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Wolontariusz Ośrodka Studiów o Mieście w Gliwicach, Reprezentant Krajowej Sieci Konsultacyjnej Liderów w Warszawie oraz Trener Umiejętności Społecznych w projektach finansowanych ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich i Rządowego Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 realizowanych przez Fundację „Lepszy Świat”. Absolwent pracy socjalnej i socjologii w specjalności: zarządzanie pracą socjalną i ekonomia społeczna. W 2013 roku otrzymał Stypendium Austriackiego Federalnego Ministerstwa Nauki i Badań na odbycie miesięcznego stażu naukowego na FH Campus Wien University of Applied Sciences w Wiedniu. Wieloletni Przewodniczący Koła Naukowego Studium Pracy Socjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Absolwent XXII Szkoły Liderów Społeczeństwa Obywatelskiego. Współautor kilku specjalistycznych publikacji z zakresu organizowania społeczności lokalnej i ekonomii społecznej. Brał udział w przygotowywaniu i prowadzeniu wielu projektów o charakterze społecznym i profilaktycznym finansowanych ze środków zewnętrznych. Ekspert i uczestnik projektów promujących równość szans organizowanych przez Śląski Urząd Marszałkowski. Uczestnik ogólnopolskiego projektu wdrażania mechanizmów partycypacyjnych „Decydujemy Razem”. Brał udział w szkoleniach organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w ramach projektu „Kształcenie i doradztwo dla kadr pomocy i integracji społecznej”. W 2012 roku brał udział w opracowaniu „Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012-2020”. Od 2014 roku jest społecznym asystentem ds. polityki społecznej i działań na rzecz włączenia społecznego Posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Jerzego Borkowskiego. Wyróżniony przez Jego Magnificencje Rektora Uniwersytetu Śląskiego za działalność naukową i społeczną. Laureat Stypendium Starosty Powiatu Będzińskiego za całokształt działań naukowych i społecznych.

Wybrane publikacje:

1. Klimek Maciej. *Gospodarka społeczna – utopia czy szansa na tworzenie nowych miejsc pracy ? Studium przypadku Spółdzielni Socjalnej „Opoka” w Kluczach w województwie małopolskim*. W: *Ekonomia społeczna jako szansa na reintegrację społeczno – zawodową*. Katowice: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej 2013, s. 77 - 86
2. Klimek Maciej. *Inicjatywy wspierające rozwój kapitału społecznego i demokracji lokalnej w Polsce*. W: *Organizowanie Społeczności Lokalnej – Modele i Strategie Działania*. Pod. red. Barbary Kowalczyk i Kazimierzy Wódcz. Warszawa: WYG International Sp. z o.o. 2014, s. 48 – 60

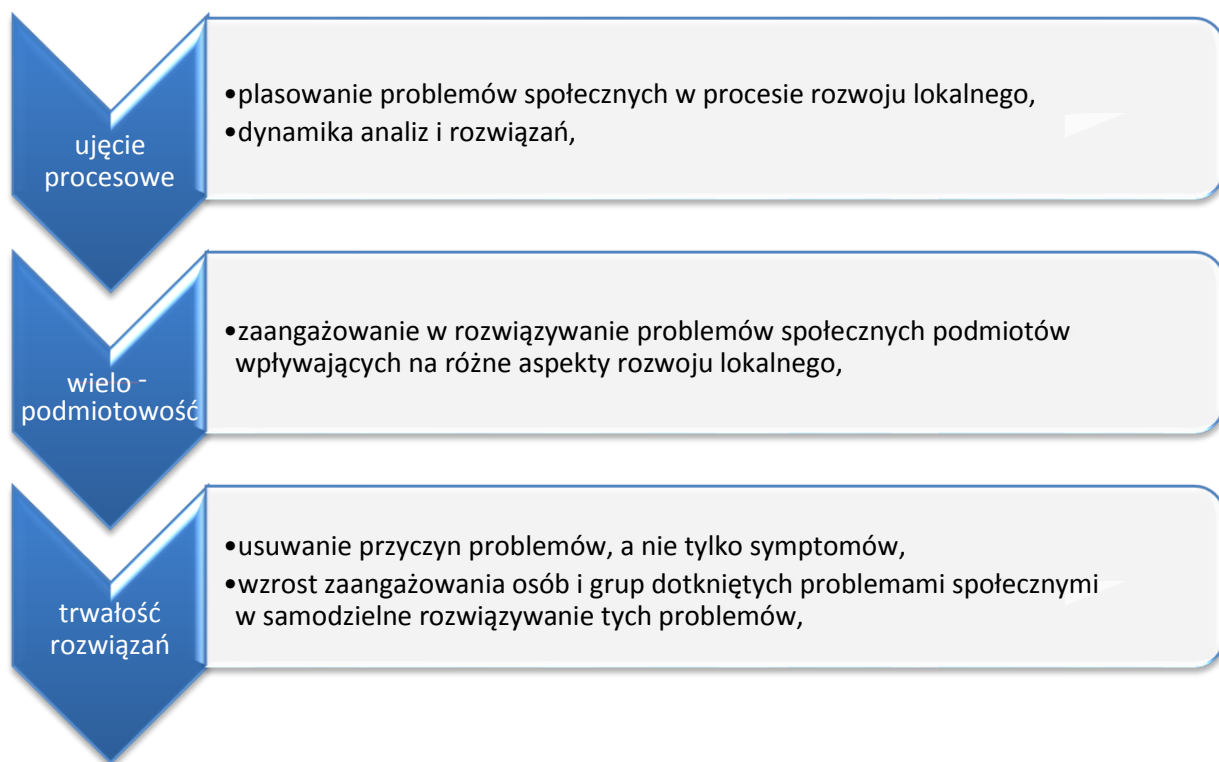
Metodyka opracowania strategii

Główne założenia metodyczne, które wyznaczyły sposób prac nad strategią objęły:

- dynamiczne podejście do problemów społecznych, którego sednem jest postrzeganie tych problemów na tle szerszych procesów rozwojowych,
- podejście partycypacyjne sprowadzające się do budowy strategii w oparciu o wiedzę i oczekiwania podmiotów mogących tworzyć partnerstwa na rzecz poprawy sytuacji społecznej w Wojkowicach,
- traktowanie dokumentu strategii jako podstawy decyzyjnej dla polityki lokalnej, co oznacza otwartość procesu wdrożeniowego na projekty – zwłaszcza projekty partnerskie – które będą przyczyniać się do osiągnięcia przyjętych celów,

Ponadto, przyjęta metodologia prac zapewniła logiczne powiązania między poszczególnymi etapami prac i kolejnymi częściami dokumentu.

Dynamika strategii rozwiązywania problemów społecznych

Wśród fundamentalnych założeń wyznaczających metodologię opracowania dokumentu oraz zakres jego treści wskazać należy przyjęcie partycypacyjnego modelu zarządzania strategicznego. Wiąże się to bezpośrednio ze stwierdzeniem, że sytuacja społeczna miasta stanowi konsekwencję wielu procesów, na które wpływają różne podmioty wewnętrzne i zewnętrzne.

Włączenie tych podmiotów w proces strategiczny znalazło swoje odzwierciedlenie w interaktywnych formach współpracy z podmiotami. Wykorzystane formy współpracy w ramach prac nad formułowaniem strategii objęły:

- badania jakościowe przeprowadzone wśród mieszkańców Wojkowic, w tym z uwzględnieniem różnych grup problemowych oraz różnych obszarów miasta,
- spotkanie warsztatowe z reprezentantami kluczowych podmiotów w mieście, w tym z instytucjami pomocy społecznej, służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, sądu, podmiotów edukacji, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych,
- kreowanie przedsięwzięć, ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć partnerskich, a następnie przełożenia propozycji na listę działań dedykowanych wyznaczonym celom operacyjnym,
- określenie dostępności informacji użytecznych do monitoringu strategii, w tym dysponowania informacjami przez podmioty lokalne.

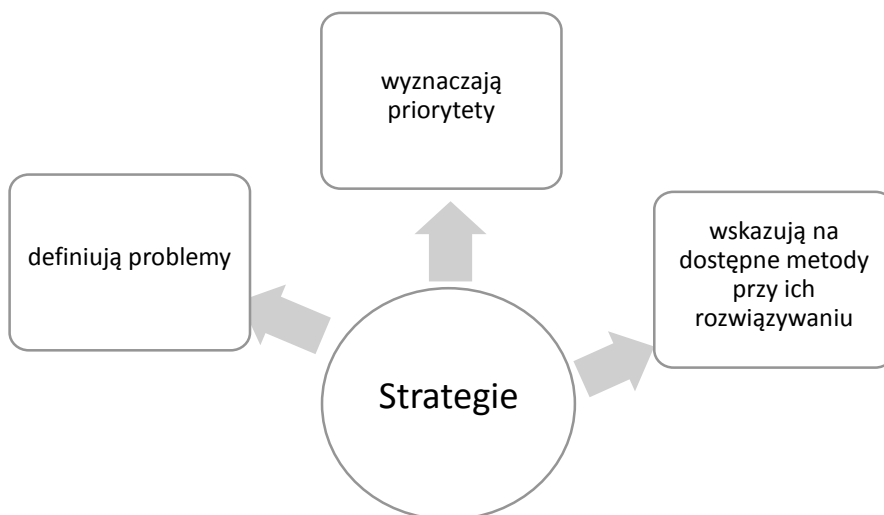
Zakłada się, że partycypacyjny model opracowania strategii będzie się przekształcał w partycypacyjny model wdrażania strategii, a wokół grupy uczestniczącej w warsztatach będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w rozwiązywanie problemów społecznych w mieście.

Partycypacyjny model zarządzania strategicznego

Strategia jako metoda rozwiązywania problemów społecznych

Perspektywa wstąpienia do Unii Europejskiej spowodowała, że Polska nieco uważniej przyglądać się zaczęła i uczestniczyć jako obserwator w Strategiach Europejskich. Polska, przygotowując się do realizacji Strategii Lizbońskiej, a szczególnie jej drugiego celu, który zakładał modernizację europejskiego modelu socjalnego przez inwestowanie w ludzi, a także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, opracowała Narodową Strategię Integracji Społecznej¹.

Strategia Lizbońska, a dokładniej Cele Nicejskie, obejmują cztery główne działania, a także – co bardzo istotne – wskazania, na co należy zwracać uwagę przy ich realizacji.

Z punktu widzenia perspektywy polskiej zwraca uwagę nie tylko aktualność sformułowanych celów, ale i ich przydatność dla współcześnie kształtującego się w Polsce ładu społecznego. Narodowa Strategia Integracji Społecznej stanowiła kanwę, na której tworzono strategie w latach 2005-2013.

Na specjalną uwagę zasługuje również inny, późniejszy dokument rządowy – Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013. Znaczenie tego dokumentu wiąże się z tym, iż związane są z nim znaczne środki z funduszy Unii Europejskiej, a ów Plan wskazuje cele, na które mają być one przeznaczone.

Innym dokumentem mającym charakter strategii jest *Agenda 21 – Zrównoważony Rozwój*. *Agenda 21*, to najważniejszy sposób wprowadzania w życie koncepcji zrównoważonego rozwoju, czyli działań planistycznych i realizacyjnych na rzecz tej koncepcji w XXI wieku. Zgodnie z podstawową filozofią *Agendy*, powinny one tworzyć uspołeczniony (partnerski) proces realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, w którym

¹ Dokument opracowany w 2004 r. przez zespół powołany przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. W kolejnych latach powstały kolejne dokumenty strategiczne, np. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego jako jedna z dziewięciu strategii rozwijających Strategię Rozwoju Kraju.

społeczności lokalne, regionalne i krajowe uczestniczą w podejmowaniu kluczowych decyzji. *Agenda 21* jest więc obecnie jednym z najważniejszych i nadal jeszcze niedocenianych narzędzi tworzenia społeczeństwa obywatelskiego, którego cechą konstytutywną jest poszanowanie zasobów przyrodniczych. Podstawowym, konkretnym instrumentem zmiany świadomości społecznej i kluczową dla nowego stulecia kategorią powinno być partnerstwo różnych sektorów życia społecznego, gospodarczego i politycznego z udziałem wszystkich struktur służby publicznej, biznesu oraz organizacji pozarządowych².

Agenda 21 ma szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnej Deklaracji z Johannesburga, w której czytamy: Zobowiązujemy się wzmocnić i usprawnić zarządzenia na wszystkich szczeblach, aby zapewnić skuteczne wdrażanie Agendy 21, Milenijnych Celów Rozwojowych i Planu Implementacyjnego z Johannesburga. Proponując systemowy model ze zrównoważonym rozwojem, przyjęto dwa założenia, pierwsze, że powinno ono dotyczyć zarządzania strategicznego, a kolejno przechodzić do taktycznego i operacyjnego i drugie, że powinno być oparte na występujących w teorii i praktyce ogólnych zasadach oraz sposobach zarządzania.

Najbardziej aktualną strategią europejską, do której będą odwoływały się wszystkie aktualizowane strategie rozwiązywania problemów społecznych, a także na podstawie której opracowywane są programy podziałów środków z funduszy unijnych w nowej perspektywie finansowej jest Strategia Europa 2020³. Obejmuje ona trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów,
 - bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W tym celu Komisja proponuje wytyczenie kilku nadrzędnych, wymiernych celów UE:

- wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%;
- na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczać 3% PKB Unii;

² Deklaracja z Johannesburga w Sprawie Zrównoważonego Rozwoju, „Zielony Region”, 2002, nr 4., s. 3.

³ „Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”, dokument Komisji Europejskiej, dostępny na stronie http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf.

- należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki);
- liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie;
- liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln.

Można by mnożyć przykłady strategii i zaleceń przy ich realizacji. Jedno jest bezsporne: zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach, gminach, a więc w przekrojach przestrzennych, jak i sektorowych polityki społecznej, ochronie środowiska, przemysłu, rolnictwa etc. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów.

Podstawowa struktura strategii oraz uwarunkowania jej realizacji na poziomie samorządu gminnego

Samorząd gminny i jego kompetencje

Samorząd gminny powołany został ustawą z 8 marca 1990 r. Do jego kompetencji z obszaru polityki społecznej w myśl tej ustawy należy:

- pomoc społeczna, w tym ośrodki i zakłady,
- polityka prorodzinna, w tym zapewnienie kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- gminne budownictwo mieszkaniowe, opiekuńcze,
- edukacja publiczna, kultura (w tym biblioteki gminne i inne placówki upowszechniania kultury, kultury fizycznej i turystyki), współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Jedyny komentarz, który sam się nasuwa: zadania gminy określone są skąpo i dość niestarannie, a nawet jakby przypadkowo, czyli bez świadomości dalszych podziałów kompetencyjnych, roli powiatu i województwa oraz – co najważniejsze – bez przekonania, że to gmina właśnie jest najważniejszym bezpośrednim organizatorem (choć nie jedynym) warunków życia dla poszczególnych osób i ich rodzin. Człowiek mieszka, uczy się, bawi, choruje i leczy w gminie. To gmina wyposażona jest w maksimum instrumentów służących zaspokajaniu codziennych potrzeb, tych podstawowych i wyższych. Ale pomoc społeczna to jedna z dziedzin polityki społecznej, a zarazem jedyna dziedzina, gdzie zobowiązania określone ustawą są pełne, wieloaspektowe, ważne i poważne. Zadania gminy w tym zakresie są bardzo rozległe, co jest zestawione poniżej.

**Zadania
gminy
wynikające
z Ustawy o
pomocy
społecznej**

opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,

sporządzenie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej,

udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym.

przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych i zasiłków na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne oraz w formie biletu kredytowego.

przyznawanie i wypłacanie zasiłków socjalnych celowych,

opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne lub rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale, lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem, lub rodzeństwem,

praca socjalna,

organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania.

prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub w mieszkaniach chronionych.

tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,

dożywianie dzieci,

sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,

kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.

sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego.

przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze.

prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki.

współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach,

przyznawanie zasiłków stałych,

opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną.

prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

W rejestrze zadań gminy z zakresu pomocy wyraźnie widać (choć pojęcie to bezpośrednio nie pada), że główną zasadą jest zasada pomocniczości. Znajduje się ona w tle wszystkich prawie świadczeń.

Ustawę o pomocy społecznej, która wiąże się z omawianym wcześniej kryterium sektorowym (przedmiotowym), uzupełniają inne ustawy. Są one jednoznacznie adresowane do określonych kategorii społecznych. Z tej grupy ustaw może najważniejszą z punktu widzenia podmiotowego jest ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. Nie określa ona jednak w żadnym miejscu zadań gminy w odniesieniu do osób niepełnosprawnych. Jedynie ustawa o pomocy społecznej nakłada, w miarę precyzyjnie, zadania gminy. Jedynie przy dysfunkcji i niskich dochodach uprawnia do pomocy społecznej osoby niepełnosprawne i ich rodziny. Również obowiązek przygotowania strategii zawężyła do obszaru odpowiedzialności pomocy społecznej. Warto to odnotować, bowiem pociąga za sobą poważne w skutkach implikacje. W pomocy społecznej działania o charakterze profilaktycznym są znacznie zredukowane, co odbija się na kształcie strategii. Tak więc są tu dwa problemy nieprzekładające się na oczekiwania ustawodawcy: rozwiniętej działalności profilaktycznej w pomocy społecznej oraz ograniczenia sektorowe – do samej pomocy społecznej, utrudniające partnerstwo, kooperację i współpracę.

Udzielenie każdego z wymienionych wyżej świadczenia poprzedzone jest koniecznością wywiadu środowiskowego. Odmowa udzielenia wsparcia wynika także ze znajomości środowiska rodzinnego. Nikt poza pracownikiem socjalnym nie ma tak znacznej i szerokiej wiedzy o osobach, rodzinach, ich problemach, perspektywach, nadciągających zagrożeniach.

Należy więc tu postawić pytania:

- Czy władze lokalne tę wiedzę wykorzystują?
- Czy pracownicy socjalni ją wykorzystują?
- Czy znajduje ona odbicie w przygotowanej strategii gminnej?

Po trzykroć nie! Jest to ogromne marnotrawstwo potencjalnych zasobów ludzkich: wiedzy, doświadczenia i zasobów materialnych.

Strategie samorządu gminnego i ich specyfika

Tak więc bazę, punkt wyjścia dla opracowania strategii gminnej stanowi ustawa o pomocy społecznej. Nie należy się dziwić, że w większości strategii przygotowanych przez gminy nie tylko treść, ale i tytuł mówi tylko o pomocy społecznej. Walorem takiej sytuacji jest rozwój i umacnianie się pomocy społecznej, pracowników socjalnych. Pomoc społeczna stała się trwałym elementem krajobrazu gminy. Często wzbogaca i rozwija formy swoich działań i podmioty – jednak tylko przy sprzyjającej atmosferze ze strony władz gminnych.

Mankamentem zaś jest, że nie jest realizowana zasada komplementarności, że pomoc bardzo słabo współdziała z innymi politykami sektorowymi, że często zamyka się w obrębie swoich spraw. Zmniejsza tym samym swoją efektywność, osłabia albo w ogóle nie bierze pod uwagę działań profilaktycznych, z oporami współpracuje ze szkołą, szpitalem, organizacjami pozarządowymi, ale też lekarzami i nauczycielami. Czyli i z innymi instytucjami i z osobami mającymi bezpośredni kontakt z podopiecznym pracownika socjalnego.

Z racji szerokich kompetencji gminy pojawia się pytanie: na ile gmina jest wyłącznie realizatorem ogólnie przyjętego ładu społecznego, na ile jest też kreatorem. Czyli innymi słowy – na ile tworzy system wartości i zasady ładu społecznego, na ile tylko je wdraża, realizuje. Ograniczę się jedynie do zasygnalizowania tej ważnej kwestii i konstatacji, iż nawet jeśli przyjmiemy, iż gmina jest jedynie bezpośrednim realizatorem, to i tak jest to bardzo ważne i niezmiernie trudne zadanie.

O konstrukcji i charakterze strategii gminy w największym stopniu decyduje jej specyfika, wielkość, charakter, struktura i źródła dochodów mieszkańców położenie etc., etc. Strategia gminna w odróżnieniu od powiatowej ma większe szanse na precyzyjne ustalenie celów szczegółowych wynikających z identyfikacji lokalnych problemów społecznych niż ogólnych definicji celów szczegółowych i ta identyfikacja powinna być podstawą diagnozy, jej obszarów i wskaźników. Przed autorami diagnozy staje niebagatelne zadanie z jednej strony dane statyczne i źródła podstawowe bardziej dostępne, z drugiej zaś w praktyce, poza badaniami GUS, trudno je uzyskać. Tak więc dane wyjściowe do konstrukcji strategii gminnej są „ukryte” w wielu instytucjach sektorowych i nieosiągalne, utrudnia to przygotowanie dobrej poprawnej wyjściowej diagnozy.

Poziom gminy jest najbardziej interesujący z punktu widzenia metod realizacji strategii. Mogą być przygotowane i dobrane bardzo starannie, z pełnym uwzględnieniem specyfiki lokalnej, tradycji, potrzeb, sposobów ich zaspokajania i rozbudzania. Wymaga to jednak znacznego profesjonalizmu od autorów strategii.

Na poziomie gminy monitoring jest bardzo ważny, jak i w konsekwencji czasowe i finansowe przesunięcia w sposobach realizacji. Na tym poziomie łatwiej, szybciej można zaobserwować zmiany uzyskiwane w trakcie realizacji strategii.

Czym jest strategia?

Strategia to teoria i praktyka pokonywania przeciwnika bez względu na to, czy jest nim bezrobocie, nędza czy faszyzm, czy jedynie głupota i szkodliwe nawyki. Nie każdy jednak plan ogólny, który określa jakiś cel, jest strategią.

Strategia powinna być tak przygotowana, by nie tylko określała cel, jakim jest rozwiązanie określonych problemów społecznych (czyli np. poprawa sytuacji ludzi starych, niepełnosprawnych lub zmiana na lepsze w zakresie wybranych obszarów życia społecznego np. mieszkalnictwa). Powinna też określać, w jaki sposób, jakimi drogami tę zmianę można osiągnąć. Praktycznie strategia ma więc na celu stworzenie takich warunków do „batalii”, czy „bitwy”, aby okazała się zwycięska dla tego, kto ją prowadzi.

Pojęciem „strategia” posługiwano się niegdyś w odniesieniu do zadań militarnych, a teoria strategii konstruowana była w odniesieniu do takich właśnie działań. Z czasem jednak rozciągnięto to pojęcie także na inne ważne przedsięwzięcia dokonywane w celu zmiany jakiegoś zjawiska, struktury społecznej, gospodarczej lub politycznej. Od momentu, kiedy pojęcie „strategia” stało się modne, a więc i nadużywane, zaczęło tracić swoją ostrość, jednoznaczność i – co może najważniejsze – swoją wyłączość na określanie pewnego typu działań i zasad, którym musi sprostać praktyka.

Działania trzeba tak zaplanować, aby od ich wyniku zależał przebieg całego zdarzenia. Dlatego bardzo ważne jest również jednoznaczne określenie wskaźników, według których oceniamy skutki. Inaczej mówiąc – odpowiadamy na pytanie, co się zmieniło i jakie są tego objawy.

Podsumowując, na strategię składa się: diagnoza, cel strategiczny (ogólny), cele szczegółowe (operacyjne), metody realizacji celu.

Strategia koncentruje się na:

Do podstawowych kanonów strategii należą:

- ekonomia sił i środków potrzebnych do prowadzenia „walki” (ocena ilości i jakości zasobów ludzkich, materialnych i finansowych oraz ich rezerw na wypadek przedłużania się działań lub konieczności ich intensyfikacji);
- zespolenie wysiłków (odnosi się to do organizacji i sposobu przygotowań sił, tzn. ludzi, środków, pieniędzy);
- zachowanie swobody działań w sytuacjach krytycznych;
- inicjatywa w sytuacjach nieprzewidzianych.

Nieodłącznym, ściśle sprzężonym ze strategią pojęciem jest taktyka. Rozumiemy ją jako metodę postępowania, umiejętność „dozowania” sił i środków w sposób adekwatny do osiągnięcia zamierzonych w strategii celów. Taktyką kierują te same zasady, które dotyczą strategii.

Jakie formy przybiera strategia i jakie warunki musi spełnić, jeśli chcemy, aby jej zasady służyły skutecznemu rozwiązywaniu problemów społecznych? Aby służyły „batalii” o wprowadzenie jednolitego systemu, ładu społecznego, który przejawia się:

- w systemie prawa (konstytucja, kodeksy, ustawy i rozporządzenia),
- w tworzeniu społeczeństwa obywatelskiego wyrażającego w sposób demokratyczny swoje wartości, potrzeby oraz aktywność,
- w tworzeniu warunków do swobodnego samorozwoju i rozwoju własnej rodziny.

Podstawowe pojęcia

Wróćmy do rygorów pojęciowych i operacyjnych istotnych wtedy, kiedy zaczynamy mówić o strategii rozwiązywania problemów społecznych, o polityce społecznej jako ważnym przedmiocie strategii.

Głównym zadaniem **polityki społecznej** państwa jest tworzenie takich warunków życia, aby osoby i rodziny mogły zaspokajać swoje potrzeby i dzięki temu miały szansę wszechstronnego rozwoju. Trzy pojęcia wymagające zdefiniowania, to państwo, potrzeby i wszechstronny rozwój.

P a ń s t w o jest bardzo rozmaicie definiowane w niezmiernie licznych publikacjach i dyskursach filozofów, czy politologów. Na użytek niniejszego opracowania przyjmujemy rozumienie państwa jako trwałego związku ludzi osiedlonych na danym terytorium i podlegających suwerennej i określonej prawem władzy. Elementem państwa, państwowości jest władza publiczna nie tylko szczebla centralnego, ale także wojewódzkiego, powiatowego oraz gminnego. Taka władza ma kompetencje i mechanizmy wyboru zgodne z funkcjonującym prawem.

Potrzeby to przymus zaspokajania aspiracji i pragnień, a także wyrównywania deficytów w sferze biologicznej, psychologicznej, społecznej, stwarzający podstawę egzystencji i stymulujący rozwój. Istnieje wiele definicji potrzeb, ponieważ jest to pojęcie, które intuicyjnie łatwo zdefiniować, za to opisowi poddaje się znacznie trudniej. Potrzeby i konieczność biologiczna, psychiczna i społeczna leżą u podstaw motywacji działania i to zarówno jednostek, jak i grup. Hamowanie lub uniemożliwianie, czyli „gra” potrzebami jest siłą pozwalającą na daleko posuniętą manipulację osobami i społecznościami. Potrzeby i sterowanie nimi prowadzi, a czasem decyduje o kształcie ładu społecznego.

Wszechstronny rozwój to równomierny i wielokierunkowy przebieg przeobrażeń dotyczący jednostek, grup i zbiorowości lokalnych. Zmiany te zachodzą w sferze psychologicznej, społecznej i ekonomicznej, prowadząc do synergicznego umacniania i wspierania ładu społecznego. Inaczej mówiąc – z jednej strony zaproponowany i przyjęty ład społeczny (wyedukowane, samodzielne społeczeństwo, demokratyczne instytucje będące pod kontrolą społeczną oraz państwo gwarantujące bezpieczeństwo – w tym socjalne i równość szans); z drugiej – rozwój jednostek i grup wybierających najskuteczniejszy sposób zaspokojenia swoich potrzeb.

Zasady polityki społecznej

Dla uporządkowania naszych rozważań spróbujmy nie tylko określić zasady strategii i taktyki, ale również zaproponować takie, które są niezbędne dla sprawnego funkcjonowania polityki społecznej i immanentnie związane z jej istotą, które musimy brać pod uwagę, a nawet więcej – podporządkować się im, opracowując strategię rozwiązywania problemów społecznych.

Podstawowe zasady w polityce społecznej

Zasada pomocniczości (subsydiarności)

Polega na kaskadowym angażowaniu się poszczególnych podmiotów polityki społecznej, poczynając od osoby i rodziny, przez społeczność lokalną (organizacje pozarządowe, a następnie samorząd), a kończąc na państwie. Państwo pojawia się dopiero wtedy, gdy działania zainicjowane na „niższych szczeblach” okazały się niewystarczające (np. z powodu braku środków), nieskuteczne (np. nieprofesjonalne), bądź nieosiągalne (np. brak rodziny). Tak więc państwo włącza się ze swoimi instrumentami wtedy, gdy zostały wyczerpane wszelkie inne możliwości działania i to nie tylko dlatego, że jest obawa o niewydolność państwa, ale tylko taka kolej rzeczy kształtuje rzeczywistą odpowiedzialność za własne życie i życie innych ludzi.

Zasada pomocniczości:

- jest podstawą solidaryzmu społecznego,
- wzmacnia więzi społeczne,
- daje poczucie samorealizacji i poczucie własnej wartości,
- sprzyja zaspokajaniu potrzeby przynależności do wspólnoty lokalnej,
- zaspokaja potrzebę bezpieczeństwa i wzajemności („dzisiaj ja tobie, jutro ty mnie”),
- nie ubezwłasnowolnia.

Zasada efektów odłożonych w czasie

Zasada ta musi być brana pod uwagę szczególnie w fazie formułowania celów oraz ich monitorowania. Istotą tej zasady jest znaczny dystans czasowy pomiędzy bodźcem (działaniem mającym przekształcić rzeczywistość społeczną), a reakcją (pozytywnie rozumianą zmianą). Samo określenie tej zasady dobrze oddaje jej sens.

Przykładem jest system ubezpieczeniowy, a w szczególności system rentowy, który jest tworzony z uwzględnieniem zasady: płacisz dzisiaj, „zwrot” pieniędzy (w razie potrzeby) następuje po latach. Zmiana systemu treści edukacyjnych także przynosi efekty po pewnym (często długim) czasie, kiedy nowe pokolenie – inaczej wykształcone, przygotowane do nowych wyzwań i nowych warunków życia – zastępuje pokolenie swoich poprzedników. Dodajmy, że każda reorganizacja w pierwszej fazie powoduje pewną dezorganizację. Jest to prawidłowość znana z teorii organizacji i zarządzania. Ważne jedynie, aby ta początkowa i nieunikniona faza dezorganizacji trwała jak najkrócej.

Zasada efektów odłożonych w czasie często i stosunkowo łatwo daje się zaobserwować w polityce społecznej. Natomiast rzadko jest na tyle spopularyzowana, aby znała ją i rozumiała społeczność lokalna.

Dla przeciętnego człowieka zapowiedź jakichś zmian organizacyjnych czy prawnych, zaburzających dotychczasowy porządek w jego sposobie życia, z reguły powoduje wzrost oczekiwań. „Odkładany w czasie”, a więc odległy efekt wprowadzanych zmian (które – *nota-bene* – nie mogą być natychmiastowe, czy szybkie z przyczyn oczywistych) często wywołuje rozgoryczenie, niepokój, pretensje, a nawet odruchy protestu, buntu czy nawet rozruchy. Ma to miejsce zwłaszcza wtedy, kiedy zmiany dotyczą większości społeczeństwa lub dużych jego grup czy kategorii.

Zasada szerokiego zasięgu skutków

Jest to zasada konstruktywna. Można by ją nazwać również zasadą promieniowania efektów. Działania podejmowane w obrębie któregoś z obszarów polityki społecznej, czy któregoś z jej podmiotów obejmują swoim wpływem nie tylko ów podmiot czy dany obszar, ale i ich szersze lub węższe „obrzeża”. Wynika to z przenikalności obszarów życia, ich styczności i merytorycznej bliskości (np. praca i poziom życia, czy dochody i stan zdrowia itp.). Również i ludzie nie żyją w izolacji, ale tworzą rozmaite grupy (rodzinne, sąsiedzkie, lokalne itp.), co oznacza, że znają się, obserwują, oceniają i żywo reagują na zauważane przez siebie (choć niekoniecznie dotyczące ich bezpośrednio) zmiany. Przykładem jest sytuacja, gdzie jeżeli pomoc społeczna skutecznie pomogła sąsiadom, to wzrasta poczucie bezpieczeństwa wśród współmieszkańców. Konstruktywność tej zasady polega na pozytywnym, choć często niezamierzonym skutku.

Posłużmy się innym przykładem, wziętym z systemu ubezpieczeniowego. W pierwszej połowie lat 90. ubiegłego wieku w Niemczech wprowadzono ubezpieczenia pielęgnacyjne, obowiązkowe i powszechne. Ubezpieczenia te spowodowały wzrost zatrudnienia niskokwalifikowanych kobiet w średnim wieku, odciążenie rodziny od sprawowania bezpośredniej opieki nad niepełnosprawnymi członkami rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego. Jest to egzemplifikacja działania w jednej sferze życia, ale z szybką repulsją w innych – zdawałoby się – nieraz bardzo od niej odległych.

Zasada akceptacji społecznej

Władzom samorządowym na każdym szczeblu bardzo trudno jest podejmować decyzje strategiczne w sytuacjach, kiedy nie mają poczucia zewnętrznego poparcia dla swoich przedsięwzięć. Chodzi tu nie tylko o poparcie merytoryczne, racjonalne, ale i emocjonalne. Jeżeli działania władz budzą pozytywne emocje społeczne (np. organizowanie wakacji dla dzieci czy rozgrywek sportowych) wówczas i efekt tych działań jest szybki, co wzmacnia więzi pomiędzy decydentami, realizatorami i ich otoczeniem. Ale nierzadko, kiedy dla przeprowadzenia swojego zamiaru władza lokalna musi zabiegać o akceptację, bo nie ma nań zgody *a priori*, wówczas należy przygotować plan, który powinien zawierać:

- wyjaśnienie celu podjętego działania,
- jawność wszelkich poczynań,
- poparcie zadania przez uznane w środowisku autorytety,

- akcję informacyjną poprzedzającą podejmowane decyzje,
- zaangażowanie do realizacji celu i poszczególnych jego etapów jak największej liczby osób i instytucji,
- obserwowania, wskazywania i podkreślania pierwszych sukcesów i wspólnego ich świętowania,
- nie tajenia trudności i ewentualnych niepowodzeń.

Przykładem działań, które nie od razu zyskały powszechną akceptację, lecz przeciwnie – raczej wzbudziły zdecydowaną niechęć, było tworzenie ośrodków dla narkomanów, nosicieli wirusa HIV/AIDS, domów dla chorych psychicznie, a nawet hospicjów. Popelniono wówczas wiele błędów, ponieważ zlekceważono powyższe warunki.

Zasada kontroli społecznej

Zacznijmy od pojęcia kontroli społecznej. Każda zbiorowość lokalna rozwija własny system „miar”, ocen, sposobów przekonywania, nakazów i zakazów, perswazji i nacisku, sankcji, a także sposobów wyrażania uznania. Dzięki temu możliwe jest respektowanie przez grupę przyjętych przez nią wartości, kształtowanie pożądanych zachowań, potrzeb, akceptowanych sposobów działania. Dotyczy to nie tylko członków danej grupy społecznej, ale wywiera wpływ na pozostające na zewnątrz zbiorowości osoby i instytucje. Czym mniej sformalizowanych instytucji, tym bardziej są one podatne na kontrolę społeczną, np. wiele trudności wiąże się z tym właśnie mechanizmem.

W każdej społeczności funkcjonują zinstytucjonalizowane wzory i systemy wartości składające się na ogólny obraz pożądanego ładu społecznego. Mówiąc o wzorach wartości, można powtórzyć za T. Parsonsem, iż w każdej społeczności spośród wielu wartości jedna jest dominująca⁴. Patrząc przez pryzmat tego specyficznego dla każdej społeczności wzorca wartości, znając ich hierarchię i zasięg, możemy uchwycić i zrozumieć podstawowe cechy strukturalne danej zbiorowości. Na tej podstawie tworzy się instrumentarium kontroli społecznej. Dodajmy – znaczenie silniejsze i donioślejsze od systemu kontroli sformalizowanej.

W obszarze polityki społecznej pomoc społeczna szczególnie silnie podlega kontroli społecznej, a wraz z nią również (co oczywiste) pracownicy socjalni. Z kontrolą społeczną i jej przejawami trzeba się liczyć, konstruując strategię lokalną.

⁴ T. Parsons, *Szkice z Teorii Socjologicznej*, PWN, Warszawa 1972.

Zasada aktywności i zaangażowania

Ostatnia z grupy – zasada aktywności społecznej zdecydowanie łagodzi negatywne skutki zasady efektów odłożonych w czasie i bezpośrednio sprzyja, a na pewno jest kompatybilna z zasadą szerokiego zasięgu skutków oraz – po części – z zasadą pomocniczości. Istotą tej zasady jest włączanie (na różnych zasadach, pod różnymi pozorami i do różnych zadań) w lokalne życie społeczne jak największej grupy mieszkańców.

Należy w tym celu wykorzystać ideę wolontariatu, czyli bezpośredniego aktywizowania do działań na rzecz społeczności ludzi w różnym wieku, mających rozmaite kwalifikacje zawodowe oraz doświadczenia życiowe i uczynienie ich współodpowiedzialnymi za skutki (negatywne i pozytywne) podejmowanej aktywności. Nic nie jest tak silnie „więziotwórcze” jak wspólne działania. Cała idea związana z tworzeniem społeczeństwa obywatelskiego zakłada, iż tworzymy wspólnotę we wspólnym działaniu, zależy nam na niej, bo jest przez nas stworzona. Nie deprecjuje się wspólnie zasianej trawy.

Do najlepszych przykładów należą te, które odnoszą się do organizacji pozarządowych oraz skupiających np. dzieci niepełnosprawne, diabetyków czy kobiety po zabiegu mastektomii. Ale także towarzystwa regionalne (np. Przyjaciół Żywca) i wspólnoty mieszkaniowe.

Zasada kompleksowości i sprzężenia zwrotnego

To zasada kluczowa dla polityki społecznej. Przecież życie ludzkie, życie rodziny, społeczności nie jest „sektorowe”. Nie można wyodrębnić z niego jednej dziedziny, pomijając fakt sprzężenia z innymi, które dopiero razem składają się na jedną całość – życie.

Polityka społeczna musi więc ze szczególną uwagą i starannością uwzględniać ową kompleksowość podmiotów swego działania pamiętając, że jakiegokolwiek zmiany dokonane w jednym obszarze życia zawsze powodują zmiany w innych jego dziedzinach wzmacniając, synergizując pożądane – pozytywne lub negatywne – zmiany.

Dobrym przykładem jest problem bezrobocia. Brak wykształcenia – brak pracy – brak dochodu – zasiłek – utrata poczucia wartości – niechęć do otoczenia – obniżenie poziomu życia, konflikty z rodziną – przestępczość, alkoholizm. To dość prawdopodobny ciąg zdarzeń, który zaczyna się brakiem edukacji, czyli możliwości startu w samodzielne życie. Takie „ciągi” zdarzeń mogliby świetnie konstruować pracownicy socjalni. Są to schematy biografii ich podopiecznych. Biografie te również egzemplifikują zasadę kompleksowości i sprzężenia zwrotnego.

Zasada pozornego altruizmu

Ostatnią zasadą, na którą chcemy zwrócić uwagę jest niełącząca się z innymi, całkowicie niezależna z a s a d a p o z o r n e g o a l t r u i z m u. Nie oceniam tej zasady, opisuję jedynie jej mechanizm.

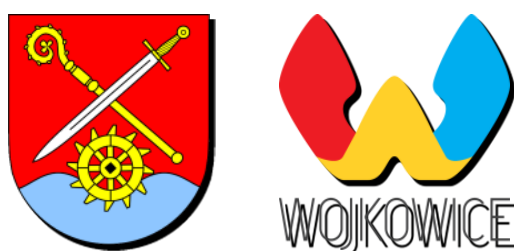
Wprowadzając, czy jedynie planując jakieś działania społeczne często argumentujemy to dobrem powszechnym: musimy pomóc ludziom starym i niepełnosprawnym, bezradnym (dzieciom), bezdomnym. Mówimy o tym, jakie okropne jest ich życie, oddziałujemy na uczucia solidaryzmu, emocje, wzbudzamy współczucie lub litość. Tak naprawdę robimy to wszystko indywidualnie, jako państwo i społeczeństwo częściej z *politycznej poprawności*, dla poprawienia własnego samopoczucia, niż losu innych osób. Robimy coś w interesie „niewykluczonych”, choć deklarujemy pomoc „wykluczonym”. W innym wypadku należałoby zagłębić się w całą psychologiczną i socjologiczną problematykę motywacji. Pobudki, dla których czyni się dobrze, często schodzą na drugi plan; najważniejsze jest samo czynienie dobra.

Trzeba zawsze mieć na uwadze, że realizowany model ładu społecznego ma różne swoje strony – tę ogólną, ideową, dającą poczucie uczestnictwa i zgodę na społeczne czynienie czegoś dobrego, i inną, wyrażającą się w pytaniu: „Co ja z tego będę mieć?”. Oba te aspekty są ważne. Żadnego z nich nie można ani lekceważyć, ani oceniać jako gorszego. Są to po prostu odmienne punkty widzenia, a nie – dobry lub zły punkt widzenia.

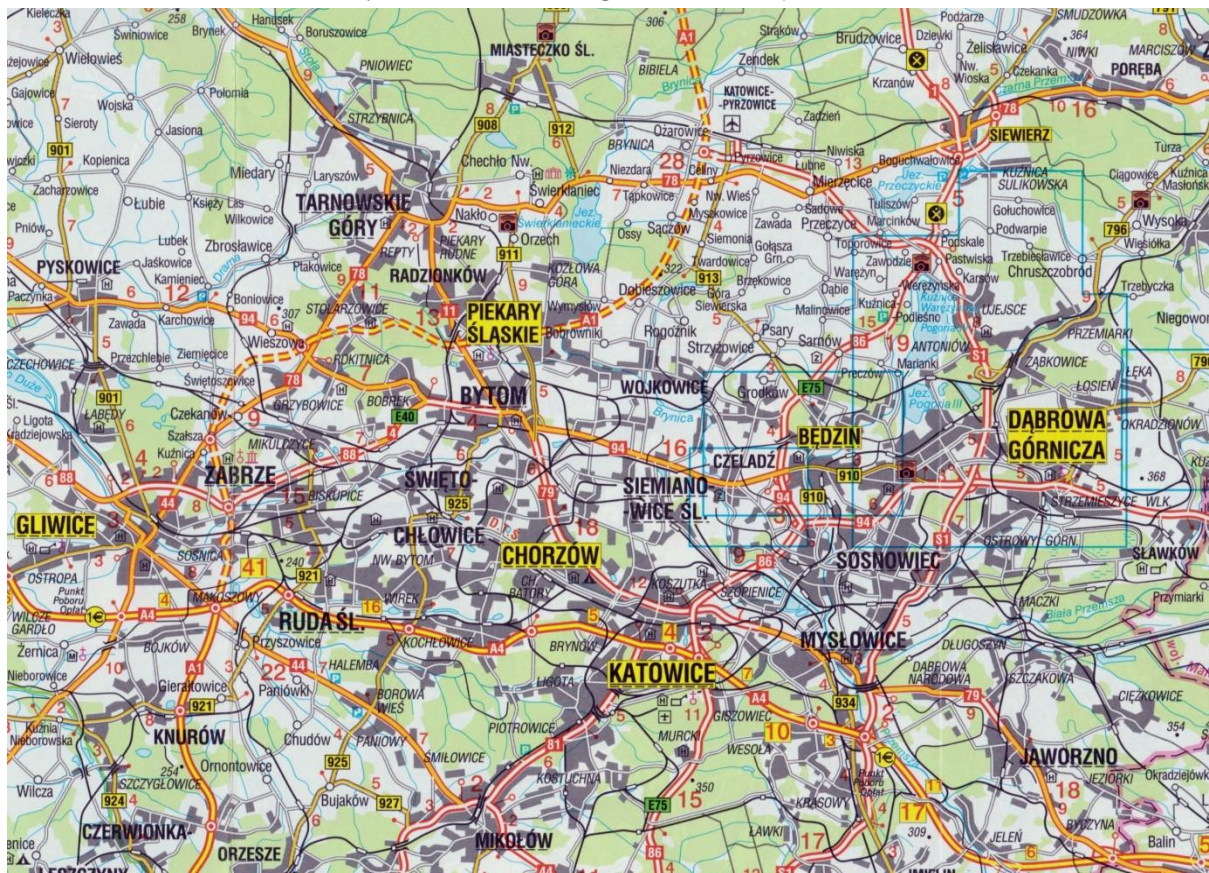
Diagnoza stanu obecnego

Niniejsza diagnoza opracowana została przez Urząd Miasta Wojkowice na potrzeby „Strategii Rozwoju Miasta Wojkowice 2025+”. Wykorzystana do opracowywanej strategii dzięki uprzejmości Zastępcy Burmistrza Miasta Wojkowice Pana Marka Mrozowskiego.

Gmina Wojkowice administracyjnie należy do województwa śląskiego, powiatu będzińskiego. Położona jest w Aglomeracji Górnośląskiej w Subregionie Centralnym. Jest gminą miejską położoną nad rzeką Brynicą. Została utworzona z trzech niegdyś odrębnych jednostek administracyjnych: Wojkowic Komornych, Żychcic i Kamyc. Prawa miejskie uzyskała w roku 1962. Miasto zajmuje powierzchnię 12,77 km².

Rys. nr 1. Herb i logo Miasta Wojkowice

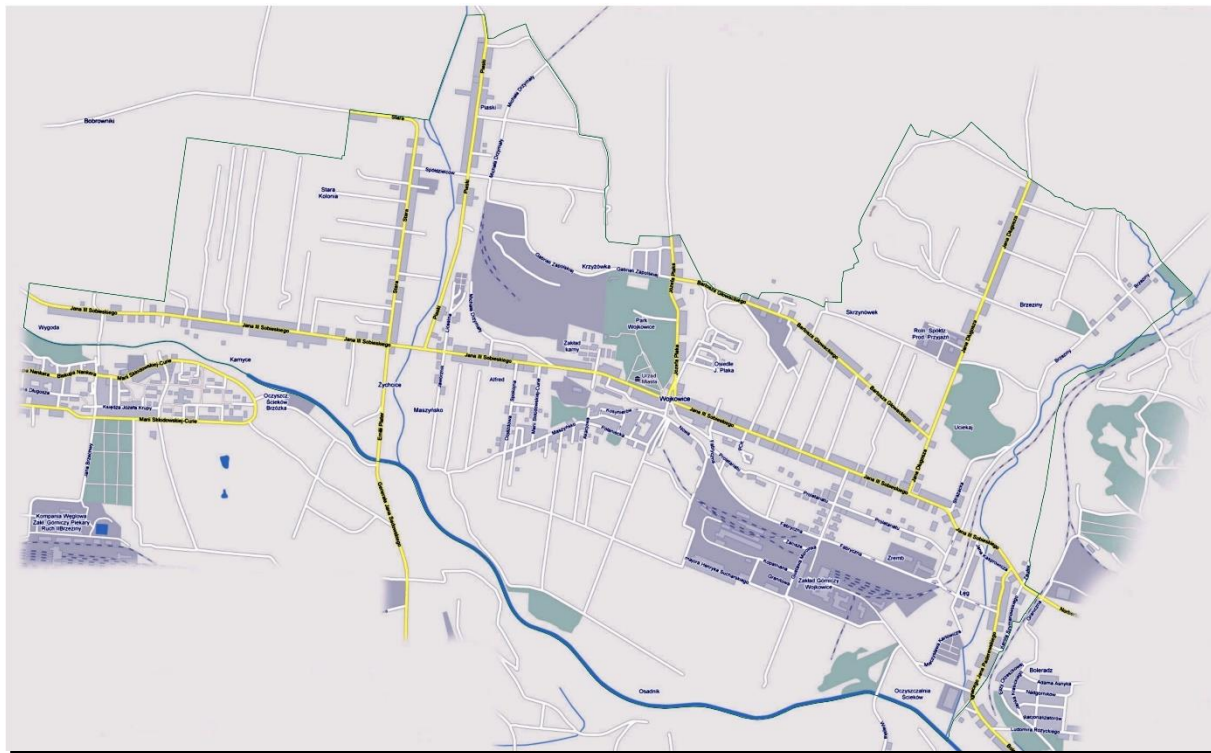
Rys. nr 2. Rejon Aglomeracji Górnośląskiej.

Wojkowice sąsiadują z gminami:

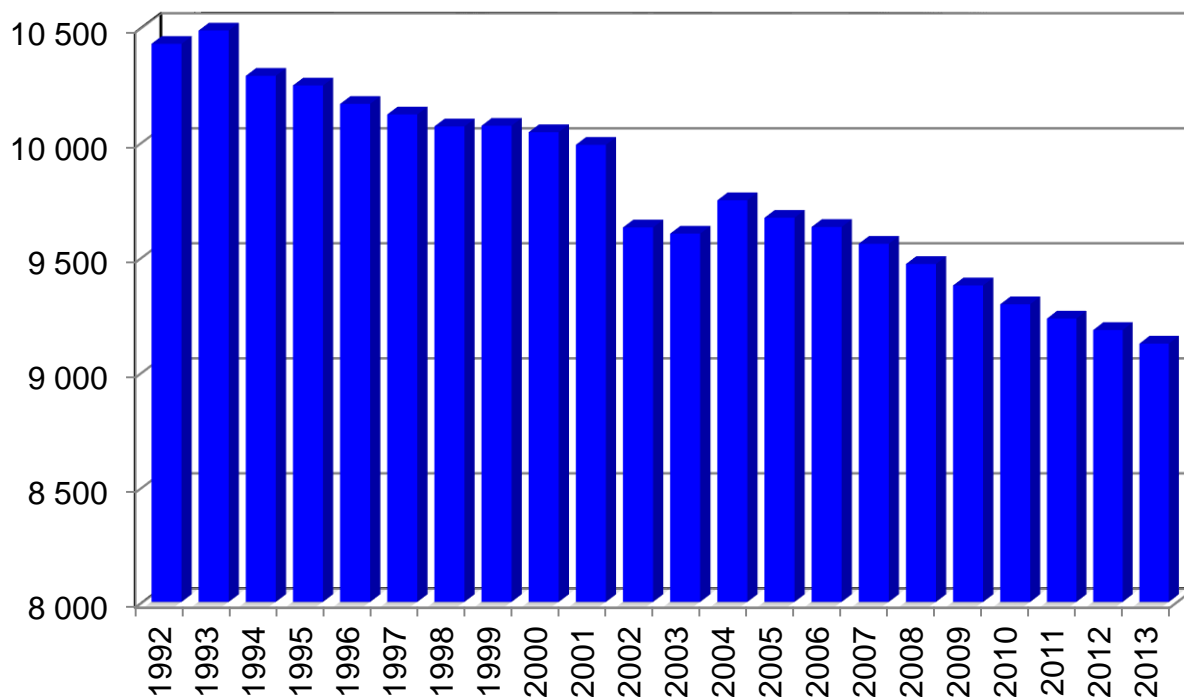
- Bobrowniki (sołectwa: Rogoźnik, Bobrowniki) odpowiednio od północy i zachodu,
- Psary (sołectwo Strzyżowice) od północnego-wschodu,
- Będzin (dzielnica Grodziec) od wschodu,
- Siemianowice Śląskie (dzielnica Przełajka), od południa,
- Piekary Śląskie (dzielnice: Dąbrówka Wielka, Brzozowice-Kamień) od południa.

Obszar polityki ludnościowej i rodzinnej

Od 1993 roku w mieście Wojkowice obserwuje się systematyczny spadek liczby mieszkańców. Powodem takiej sytuacji jest wyższa ilość zgonów w stosunku do urodzeń oraz migracja ludności.

Rys. nr 3. Plan Miasta Wojkowice.

Rys. nr 4. Ludność Wojkowic w latach 1992-2013.

Procesy te dotyczą całej Aglomeracji i w dużej mierze związane są ze zmianami w strukturze gospodarki kraju. W minionych latach zlikwidowano dwa największe zakłady pracy: Kopalnię Węgla Kamiennego „Jowisz” oraz Cementownię „Saturn”, w których wcześniej zatrudnionych było wielu mieszkańców miasta. W szeregu przypadków stało się to przyczyną powrotów w rodzinne strony lub emigrację. Obecnie miasto zamieszkuje **9.050** mieszkańców (30 czerwiec 2014r.).

Tab. nr 1. Ludność wg płci.

ROK	LICZBA LUDNOŚCI		
	OGÓŁEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
1992	10.426	5.404	5.022
1993	10.484	5.427	5.057
1994	10.287	5.323	4.964
1995	10.245	5.309	4.936
1996	10.165	5.279	4.886
1997	10.119	5.247	4.872
1998	10.067	5.222	4.845
1999	10.070	5.224	4.846
2000	10.042	5.190	4.852
2001	9.987	5.165	4.822
2002	9.628	5.079	4.549
2003	9.601	5.032	4.569
2004	9.746	5.098	4.648
2005	9.670	5.110	4.560
2006	9.630	5.066	4.564
2007	9.557	5.019	4.538
2008	9.469	4.995	4.474
2009	9.376	4.933	4.442
2010	9.294	4.897	4.397
2011	9.232	4.871	4.361
2012	9.182	4.857	4.325
2013	9.123	4.823	4.300

Źródło: GUS oraz UM Wojkowice WSO

Tab. nr 2. Struktura wiekowa mieszkańców Wojkowic w latach 2005-2013.

LATA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0 - 6	421	482	394	467	488	516	538	539	536
7 - 18	1.245	1.183	1.066	1.072	998	937	894	880	876
19 - 25	1.071	1.057	1.024	1.020	969	909	867	811	750
26 - 65	5.410	5.419	5.462	5.409	5.421	5.433	5.462	5.463	5.421
66+	1.553	1.489	1.611	1.501	1.500	1.499	1.471	1.489	1.506

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich UM Wojkowice

Tab. nr 3. Struktura wiekowa mieszkańców Wojkowic w latach 2005-2013 w %.

LATA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0 - 6	4,3%	5,0%	4,1%	4,9%	5,2%	5,6%	5,8%	5,9%	5,8%
7 - 18	12,8%	12,3%	11,2%	11,3%	10,6%	10,1%	9,7%	9,6%	9,5%
19 - 25	11,0%	11,0%	10,7%	10,8%	10,3%	9,8%	9,4%	8,8%	8,2%
26 - 65	55,8%	56,3%	57,2%	57,1%	57,8%	58,5%	59,2%	59,5%	59,0%
66+	16,0%	15,5%	16,9%	15,9%	16,0%	16,1%	15,9%	16,2%	16,4%

Źródło: Na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich UM Wojkowice

Tab. nr 4. Liczba urodzeń i zgonów
w latach 2000-2013.

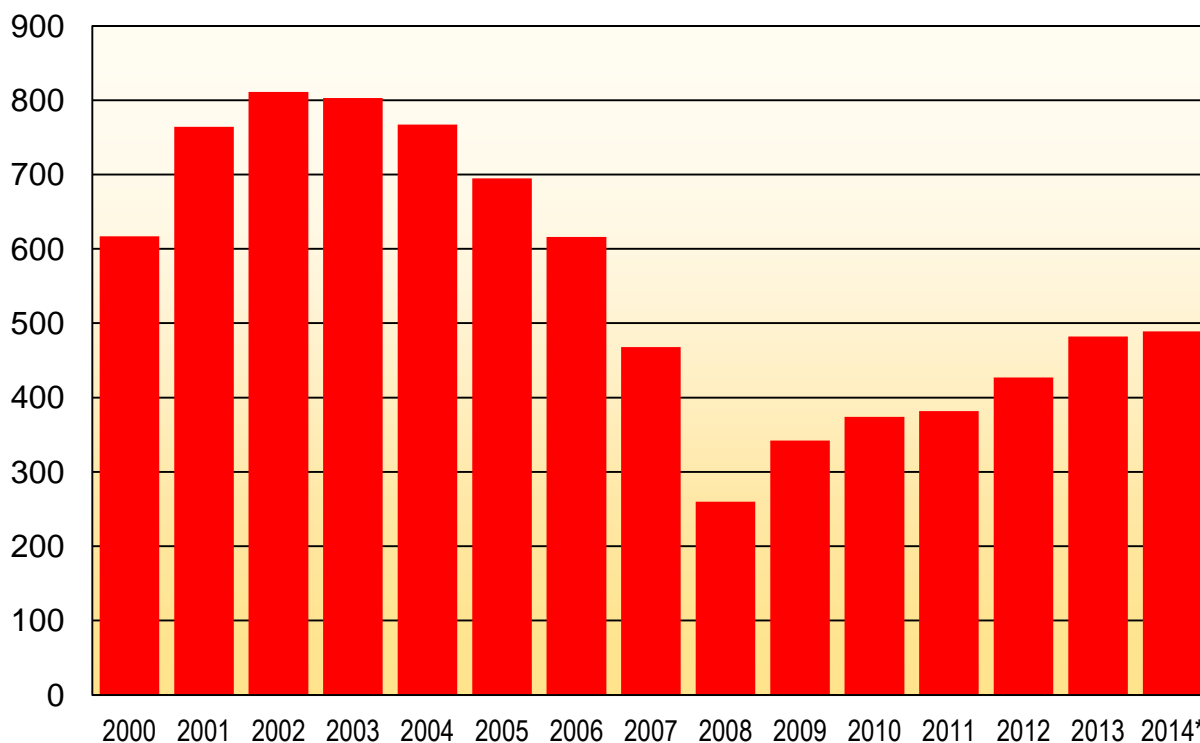
Rok	Urodzenia	Zgony
2000	78	125
2001	72	125
2002	65	123
2003	54	112
2004	67	109
2005	72	125
2006	72	133
2007	75	109
2008	71	145
2009	67	125
2010	74	127
2011	84	129
2012	66	118
2013	56	96

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich UM Wojkowice

Z powyższych danych wynika, że społeczeństwo Wojkowic starzeje się. Co prawda udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w zasadzie nie ulega większym zmianom, to wyraźnie są widoczne niekorzystne tendencje w grupach 7-18 oraz 19-25. Pozytywną tendencję widać natomiast w grupie najmłodszych obywateli miasta. Jest to jednak skutek echa wyżu z lat pięćdziesiątych ubiegłego stulecia.

Obszar polityki w dziedzinie zatrudnienia

Zjawiskiem niezwykle silnie oddziaływującym zarówno na sferę gospodarczą jak i społeczną jest bezrobocie. Wiadomo, praca umożliwia zaspokajanie potrzeb ludzkich, staje się źródłem ich dobrobytu i kształtuje ich świadomość. Dochody mieszkańców są też podstawowym źródłem dochodów podatkowych, które przekładają się na budżety samorządów. Można rzec jednym zdaniem: zamożni mieszkańcy - zamożne miasto.

Rys. nr 29. Liczba osób pozostających bez pracy w latach 2000-2014.

W skali Wojkowic poziom bezrobocia jest bardzo niekorzystny. Poniższa tabela i powyższy wykres pokazują jak zmieniała się liczba bezrobotnych od roku 2000. Do roku 2002 liczba osób bez pracy stale wzrastała by osiągnąć rekordowy poziom 811. Później sytuacja się poprawiała i zauważalna była tendencja spadkowa. Kolejny kryzys zaowocował ponownym wzrostem, ale już nie tak dynamicznym. W maju 2014r. liczba osób pozostających bez pracy wyniosła 489.

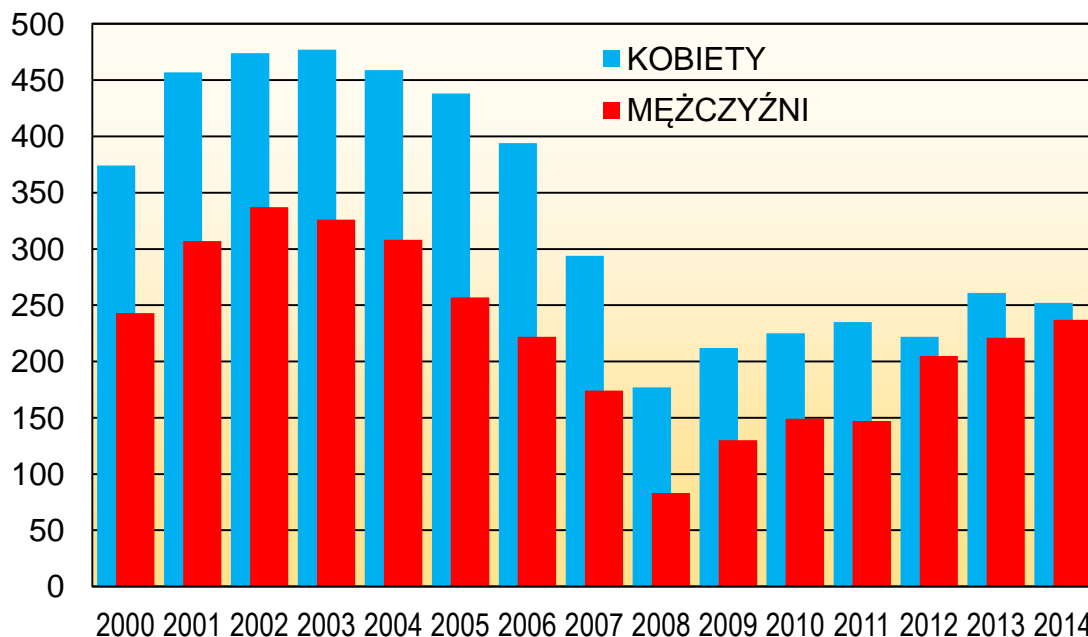
Wzrost bezrobocia wywołany jest nie tylko procesami przebiegającymi w samym mieście Wojkowice czy też Aglomeracji, a związanymi z restrukturyzacją przemysłu. Podstawowy wpływ mają tu wahania koniunkturalne o znaczeniu globalnym, na które nie mamy wpływu.

Tab. nr 34. Liczba osób pozostających bez pracy w latach 2000-2014.

ROK	RAZEM	KOBIETY	MĘŻ- CZYŹNI
2000	617	374	243
2001	764	457	307
2002	811	474	337
2003	803	477	326
2004	767	459	308
2005	695	438	257
2006	616	394	222
2007	468	294	174
2008	260	177	83
2009	342	212	130
2010	374	225	149
2011	382	235	147
2012	427	222	205
2013	482	261	221
2014*	489	252	237

Źródło: PUP Będzin - maj 2014

Analizując strukturę bezrobocia to widać wyraźnie, że w tej statystyce dominują kobiety. Szczególnie było to widoczne w poprzedniej fali kryzysowej. Obecnie obserwuje się zmniejszenie dysproporcji i można zaryzykować stwierdzenie, że w przyszłości łatwiej będzie o pracę dla kobiet niż dla mężczyzn. Wiąże się to z głęboką przemianą strukturalną polskiej gospodarki. Przemysł ciężki wraz z gałęziami kooperującymi przestaje dominować, a jego miejsce zastępują szeroko rozumiane usługi. Ten proces powoli „demokratyzuje” strukturę bezrobocia, którego charakter znacząco odbiega od modelu tradycyjnego.

Rys. nr 30. Kobiety i mężczyźni pozostający bez pracy w latach 2000-2014

Dla lepszego zobrazowania problemu przedstawiono poniżej bardziej precyzyjną analizę struktury bezrobocia.

Tab. nr 35. Struktura bezrobocia w odniesieniu do płci i grup wiekowych w latach 2005-2013.

2005	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WIEK	ogółem	kobiety	mężczyźni
18 - 24	138	83	55
25 - 34	197	131	66
35 - 44	175	118	57
45 - 54	150	94	56
55 - 59	31	12	19
60 - 64 lata	4	-	4
RAZEM	695	438	257
2006	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WIEK	ogółem	kobiety	mężczyźni
18 - 24	101	64	37
25 - 34	176	125	51
35 - 44	150	99	51
45 - 54	153	92	61
55 - 59	32	14	18

60 - 64 lata	4	-	4
RAZEM	616	394	222
2007	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WIEK	ogółem	kobiety	mężczyźni
18 - 24	78	37	41
25 - 34	120	88	32
35 - 44	118	83	35
45 - 54	124	74	50
55 - 59	24	12	12
60 - 64 lata	4	-	4
RAZEM	468	294	174
2008	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WIEK	ogółem	kobiety	mężczyźni
18 - 24	40	28	12
25 - 34	75	58	17
35 - 44	48	27	21
45 - 54	85	58	27
55 - 59	10	6	4
60 - 64 lata	2	-	2
RAZEM	260	177	83
2009	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WIEK	ogółem	kobiety	mężczyźni
18 - 24	71	41	30
25 - 34	108	72	36
35 - 44	63	40	23
45 - 54	79	50	29
55 - 59	21	9	12
60 - 64 lata	0	-	0
RAZEM	342	212	130
2010	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WIEK	ogółem	kobiety	mężczyźni
18 - 24	83	48	35
25 - 34	120	64	56

41 | Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla
Gminy Wojkowice na lata 2015 - 2020

35 - 44	77	42	35
45 - 54	69	40	29
55 - 59	21	10	11
60 - 64 lata	4	-	4
RAZEM	374	204	170
2011	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WIEK	ogółem	kobiety	mężczyźni
18 - 24	80	52	28
25 - 34	114	56	58
35 - 44	86	53	33
45 - 54	77	35	42
55 - 59	22	12	10
60 - 64 lata	3	-	3
RAZEM	382	208	174
2012	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WIEK	ogółem	kobiety	mężczyźni
18 - 24	73	34	39
25 - 34	145	77	68
35 - 44	84	54	30
45 - 54	89	44	45
55 - 59	31	13	18
60 - 64 lata	5	-	5
RAZEM	427	222	205
2013	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WIEK	ogółem	kobiety	mężczyźni
18 - 24	86	43	43
25 - 34	124	69	55
35 - 44	120	70	50
45 - 54	106	62	44
55 - 59	38	17	21
60 - 64 lata	8	-	8

RAZEM	482	261	221
--------------	------------	------------	------------

Źródło: PUP Będzin.

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że największą grupę bezrobotnych stanowią ludzie młodzi i częściej są to kobiety.

Z kolei analiza struktury pod względem wykształcenia wskazuje, że największe szanse na zatrudnienie mają osoby z wyższym wykształceniem, a w tej grupie - kobiety.

Tab. nr 36. Struktura bezrobocia w odniesieniu do płci i wykształcenia w latach 2005-2013.

2005	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WYKSZTAŁCENIE	ogółem	kobiety	mężczyźni
wyższe	47	36	11
policealne	171	113	58
średnie ogólnokształcące	52	44	8
zasadnicze zawodowe	202	111	91
gimnazjalne i poniżej	223	134	89
RAZEM	695	438	257
2006	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WYKSZTAŁCENIE	ogółem	kobiety	mężczyźni
wyższe	42	30	12
policealne	147	102	45
średnie ogólnokształcące	58	47	11
zasadnicze zawodowe	185	106	79
gimnazjalne i poniżej	184	109	75
RAZEM	616	394	222
2007	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WYKSZTAŁCENIE	ogółem	kobiety	mężczyźni
wyższe	36	26	10
policealne	108	75	33
średnie ogólnokształcące	45	37	8
zasadnicze zawodowe	134	76	58
gimnazjalne i poniżej	145	80	65
RAZEM	468	294	174

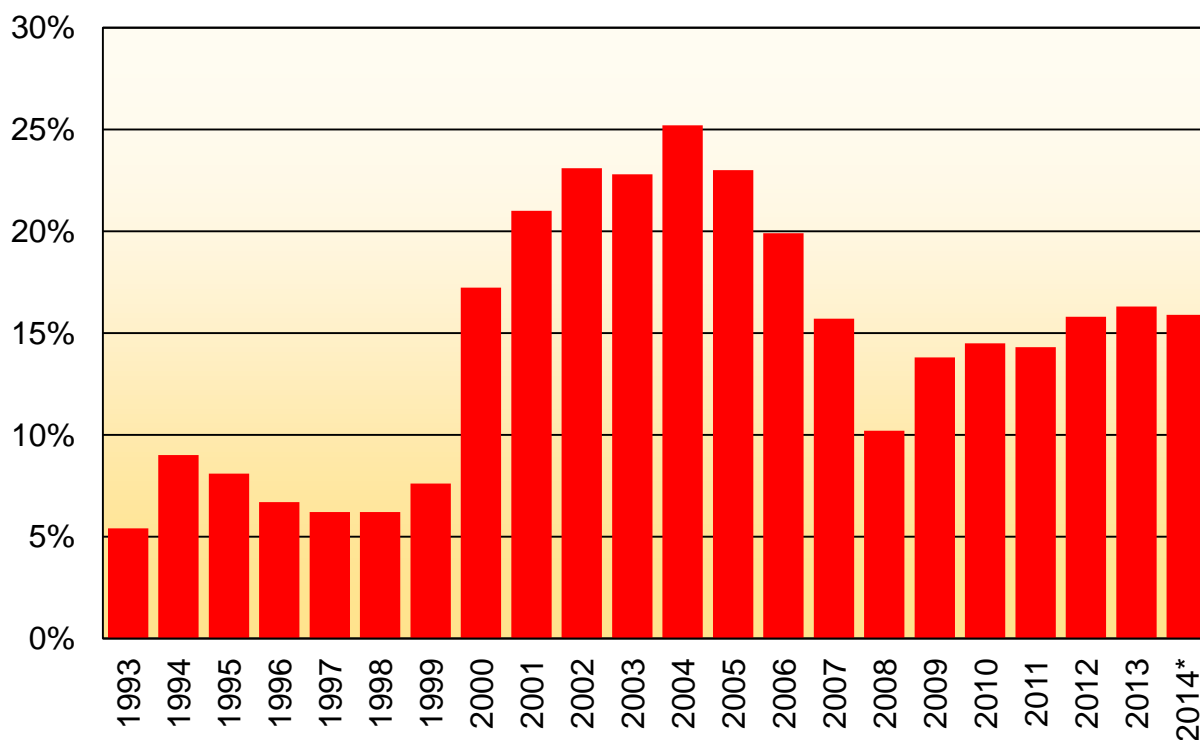
2008	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WYKSZTAŁCENIE	ogółem	kobiety	mężczyźni
wyższe	29	22	7
policealne	93	61	32
średnie ogólnokształcące	27	25	2
zasadnicze zawodowe	41	26	15
gimnazjalne i poniżej	70	43	27
RAZEM	260	177	83
2009	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WYKSZTAŁCENIE	ogółem	kobiety	mężczyźni
wyższe	51	36	15
policealne	108	67	41
średnie ogólnokształcące	46	38	8
zasadnicze zawodowe	59	30	29
gimnazjalne i poniżej	78	41	37
RAZEM	342	212	130
2010	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WYKSZTAŁCENIE	ogółem	kobiety	mężczyźni
wyższe	51	25	26
policealne	119	65	54
średnie ogólnokształcące	46	33	13
zasadnicze zawodowe	73	35	38
gimnazjalne i poniżej	85	46	39
RAZEM	374	204	170
2011	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WYKSZTAŁCENIE	ogółem	kobiety	mężczyźni
wyższe	54	31	23
policealne	107	59	48
średnie ogólnokształcące	44	29	15
zasadnicze zawodowe	77	36	41
gimnazjalne i poniżej	100	53	47
RAZEM	382	208	174

2012	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WYKSZTAŁCENIE	ogółem	kobiety	mężczyźni
wyższe	50	23	27
policealne	125	55	70
średnie ogólnokształcące	45	28	17
zasadnicze zawodowe	88	39	49
gimnazjalne i poniżej	119	50	69
RAZEM	427	195	232
2013	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		
WYKSZTAŁCENIE	ogółem	kobiety	mężczyźni
wyższe	54	32	22
policealne	117	64	53
średnie ogólnokształcące	58	44	14
zasadnicze zawodowe	106	47	59
gimnazjalne i poniżej	147	74	73
RAZEM	482	261	221

Źródło: PUP Będzin.

Stopa bezrobocia od momentu wprowadzenia reformy administracyjnej i utworzenia powiatów liczona jest nie w skali gminy, lecz w skali powiatu, miast na prawach powiatu i województw.

Poniżej przykładowo zaprezentowano stopy bezrobocia obliczane na koniec roku (z wyjątkiem roku 2014) dla powiatu będzińskiego w latach 1993-2014, w skład którego wchodzi gmina miejska Wojkowice. Dane z lat 1993-1999 dotyczą gminy (^w). Generalnie stopa bezrobocia kształtuje się na wyższym poziomie niż średnia wojewódzka.

Rys. nr 31. Stopa bezrobocia dla Miasta Wojkowice w latach 1993-19999 oraz powiatu będzińskiego w latach 2000-2014.

Tab. nr 37. Stopa bezrobocia dla Miasta Wojkowice w latach 1993-19999
oraz powiatu będzińskiego w latach 2000-2014.

LATA	STOPA BEZROBOCIA (W % DO AKTYWNYCH ZAWODOWO)
1993 ^w	5,4%
1994 ^w	9,0%
1995 ^w	8,1%
1996 ^w	6,7%
1997 ^w	6,2%
1998 ^w	4,5%
1999 ^w	7,6%
2000	17,2%
2001	21,0%
2002	23,1%
2003	22,8%
2004	25,2%
2005	23,0%
2006	19,9%
2007	15,7%
2008	10,2%
2009	13,8%
2010	14,5%
2011	14,3%
2012	15,8%
2013	16,3%
2014*	15,9%

Źródło: PUP Będzin - oraz obwieszczenia Prezesa GUS w sprawie przeciętnej stopy bezrobocia w kraju oraz na obszarze powiatów opublikowane w Monitorze Polski.

Obszar polityki oświatowej

Stan obecny szkolnictwa

W zakresie opieki przedszkolnej na terenie gminy funkcjonują:

- Przedszkole im. „Przyjaciół Bajek” , przy ul. Jana III Sobieskiego 249.
Przedszkole zapewnia 150 miejsc w sześciu oddziałach przedszkolnych dla dzieci w wieku 3-6 lat.
- Oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej nr 1, przy ul. Jana III Sobieskiego 29.
Szkoła zapewnia opiekę przedszkolną dla 50 dzieci w dwóch oddziałach przedszkolnych dla dzieci w wieku 5 i 6 lat .
Przedszkole im. „Przyjaciół Bajek” oraz oddziały przedszkolne przy szkole podstawowej są placówkami publicznymi, prowadzonymi jako zadanie własne Miasta Wojkowice.
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny „SMERFY” w Wojkowicach, z siedzibą przy ul. Morcinka 3. Jest to inna forma wychowania przedszkolnego tzw. punkt przedszkolny, dla którego organem prowadzącym jest Krzysztof Durski P.H. „HIT”.

Uczniowie pobierają naukę w dwóch szkołach podstawowych :

- Szkoła Podstawowa nr 1, przy ul. Jana III Sobieskiego 29
- Szkoła Podstawowa nr 3, przy ul. Żrałków 1.

Nauka w szkołach podstawowych odbywa się w dwóch etapach edukacyjnych , tj.:

- I etap: klasy I-III,
- II etap: klasy IV-VI.

Szkoły podstawowe położone są na dwóch skrajnych obszarach gminy. Dzięki temu odległość z miejsca zamieszkania uczniów w poszczególnych obwodach nie przekracza 3 km dla uczniów klas I-III oraz 4 km dla uczniów klas IV-VI i organ prowadzący nie jest zobowiązany do zapewnienia organizacji bezpłatnego przewozu uczniom.

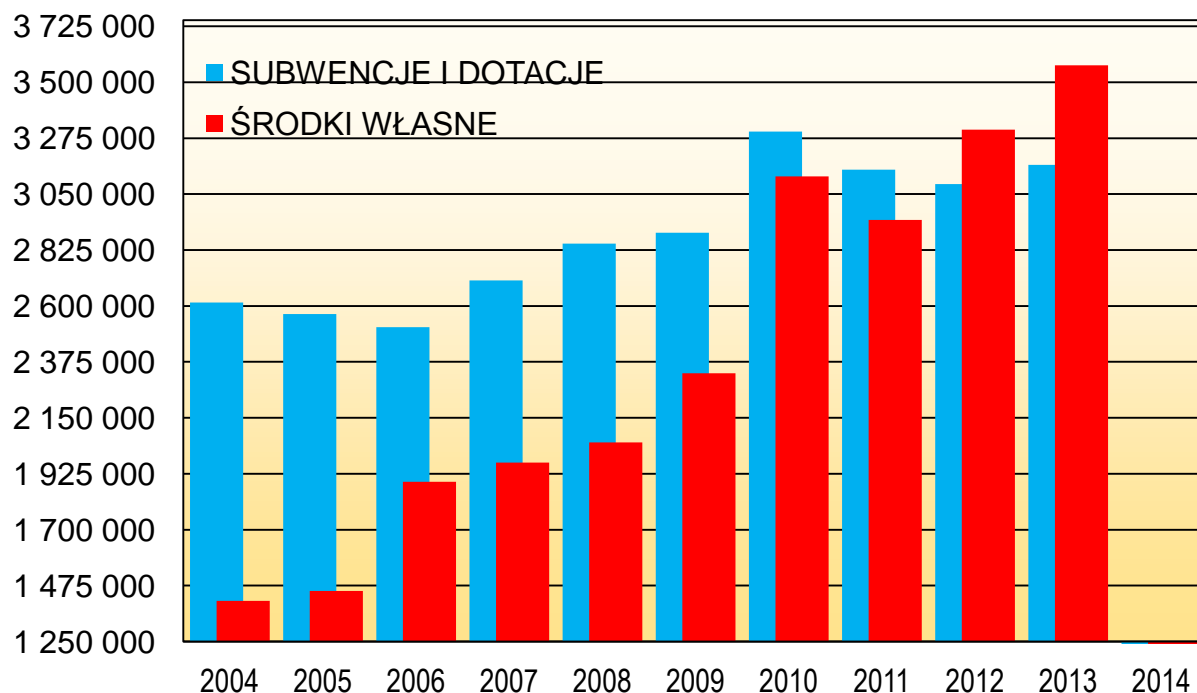
W Wojkowicach funkcjonuje jedno Gimnazjum, przy ul. Jana III Sobieskiego 211b, które położone jest w centrum miasta. Na tym etapie edukacyjnym uczniowie pobierają naukę w klasach I-III.

Obsługą finansowo-księgową i administracyjną szkół zajmuje się Miejski Zespół Oświaty i Wychowania. Jednostka ta realizuje również pozostałe sprawy z zakresu oświaty należące do zadań własnych gminy. Obecnie MZOiW jest trakcie przekształcenia.

Środki finansowe pochodzące z subwencji oświatowej nie zaspakajają w należyтым stopniu potrzeb szkół i dlatego niedobór pokrywany jest z budżetu miasta.

Tab. nr 38. Struktura wydatków oświatowych ze względu na pochodzenie (bez inwestycji).

ROK	WYDATKI CAŁKOWITE	SUBWENCJA OŚWIATOWA I DOTACJE	ŚRODKI WŁASNE	UDZIAŁ ŚRODKÓW WŁASNYCH
2004	4 027 405	2 613 736	1 413 669	35,1%
2005	4 020 224	2 567 155	1 453 069	36,1%
2006	4 407 198	2 515 025	1 892 173	42,9%
2007	4 672 028	2 702 580	1 969 448	42,2%
2008	4 902 480	2 851 336	2 051 144	41,8%
2009	5 224 335	2 894 657	2 329 678	44,6%
2010	6 422 188	3 301 622	3 120 566	48,6%
2011	6 093 447	3 147 697	2 945 750	48,3%
2012	6 399 740	3 090 924	3 308 816	51,7%
2013	6 735 173	3 167 054	3 568 119	53,0%
2014				

Rys. nr 32. Struktura wydatków oświatowych ze względu na pochodzenie.

Jak wynika z powyższej tabeli gmina w coraz większym stopniu pokrywa wydatki oświatowe. Dość powiedzieć, że w roku 2004 budżet gminy pokrywał je w 35,1%. W roku ubiegłym (2013r.) już w 53,0%. Z wykresu wynika też, że tendencja wzrostu ma charakter trwały. Subwencje i dotacje osiągnęły stan nasycenia. Jest to związane z ciągle malejącą liczbą uczniów. Krajowy wzrost PKB nie nadąża za zjawiskami depopulacyjnymi w naszym mieście. Stąd też silny trend wzrostowy środków własnych.

Tab. nr 35. Liczba uczniów uczęszczających do placówek oświatowych
prowadzonych przez Gminę.

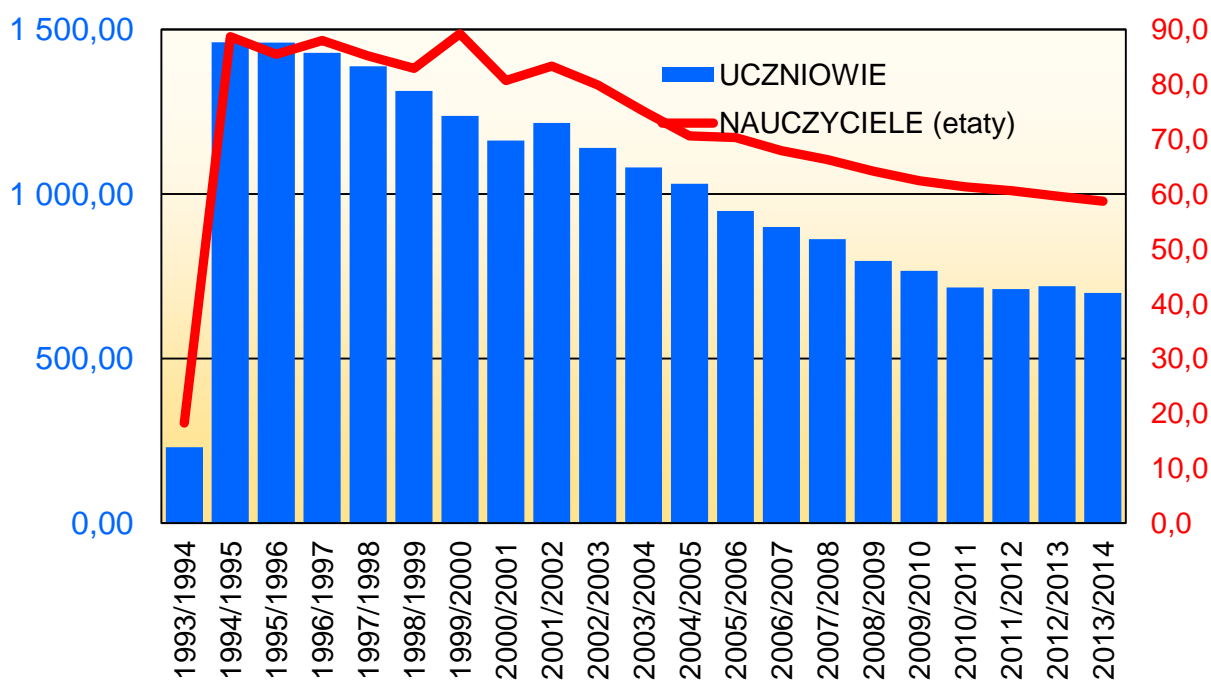
ROK SZKOLN Y	RAZEM	P-1	P-2	SP-1 ODDZIAŁ PRZED- SZKOLNY	SP-1	SP-2	SP-3	G
1993/1994	230	57	173	0	0	0	0	0
1994/1995	1 461	59	158	26	272	690	256	0
1995/1996	1 460	62	166	26	279	676	251	0
1996/1997	1 429	60	155	25	274	669	246	0
1997/1998	1 388	55	147	25	279	638	244	0
1998/1999	1 313	66	142	0	271	594	240	0
1999/2000	1 237	51	132	0	251	411	237	155
2000/2001	1 163	0	143	19	225	258	221	297
2001/2002	1 216	0	143	21	215	188	239	410
2002/2003	1 140	0	142	25	233	114	239	387
2003/2004	1 081	0	139	25	240	50	253	374
2004/2005	1 031	0	138	25	253	0	267	348
2005/2006	948	0	138	25	234	0	232	319
2006/2007	900	0	139	25	218	0	223	295
2007/2008	863	0	139	20	213	0	217	274
2008/2009	797	0	138	20	186	0	229	224

2009/2010	766	0	145	17	184	0	212	208
2010/2011	716	0	148	16	169	0	195	188
2011/2012	711	0	149	37	163	0	192	170
2012/2013	720	0	150	30	176	0	191	173
2013/2014	699	0	150	29	170	0	171	179

Tab. nr 40. Liczba etatów nauczycielskich w wojkowickich placówkach oświatowych.

ROK SZKOLNY	RAZEM	P-1	P-2	SP-1 ODDZIAŁ PRZED- SZKOLNY	SP-1	SP-2	SP-3	G
1993/1994	18,2	5,1	13,1	0	0	0	0	0
1994/1995	88,7	5,1	11,2	1,0	17,7	37,1	16,6	0
1995/1996	85,5	5,5	10,7	1,0	16,7	35,4	16,2	0
1996/1997	88,0	5,5	10,6	1,0	17,1	36,9	16,9	0
1997/1998	85,2	5,5	10,6	1,0	16,7	35,2	16,2	0
1998/1999	82,9	5,4	11,0	0,0	17,1	33,9	15,5	0
1999/2000	89,2	5,3	11,0	0,0	16,8	29,9	15,3	10,9
2000/2001	80,7	0	11,0	1,0	17,6	15,6	14,2	21,3
2001/2002	83,3	0	11,0	1,0	15,3	13,3	14,0	28,7
2002/2003	79,9	0	11,0	1,0	15,3	8,3	15,2	29,1
2003/2004	75,1	0	11,0	1,0	15,1	4,1	15,9	28,0
2004/2005	70,6	0	11,0	1,0	15,5	0	16,5	26,6
2005/2006	70,3	0	11,0	1,0	15,2	0	16,1	27,0
2006/2007	67,9	0	11,0	1,2	16,2	0	14,8	24,7

2007/2008	66,3	0	11,0	1,0	15,8	0	14,5	24,0
2008/2009	64,2	0	10,0	1,0	15,8	0	15,7	21,7
2009/2010	62,4	0	10,0	1,0	15,4	0	16,3	19,7
2010/2011	61,3	0	10,0	1,0	14,7	0	14,2	21,4
2011/2012	60,6	0	10,2	2,2	13,2	0	14,3	20,7
2012/2013	59,6	0	10,2	2,0	13,9	0	13,9	19,6
2013/2014	58,7	0	10,0	2,0	14,1	0	13,2	19,4

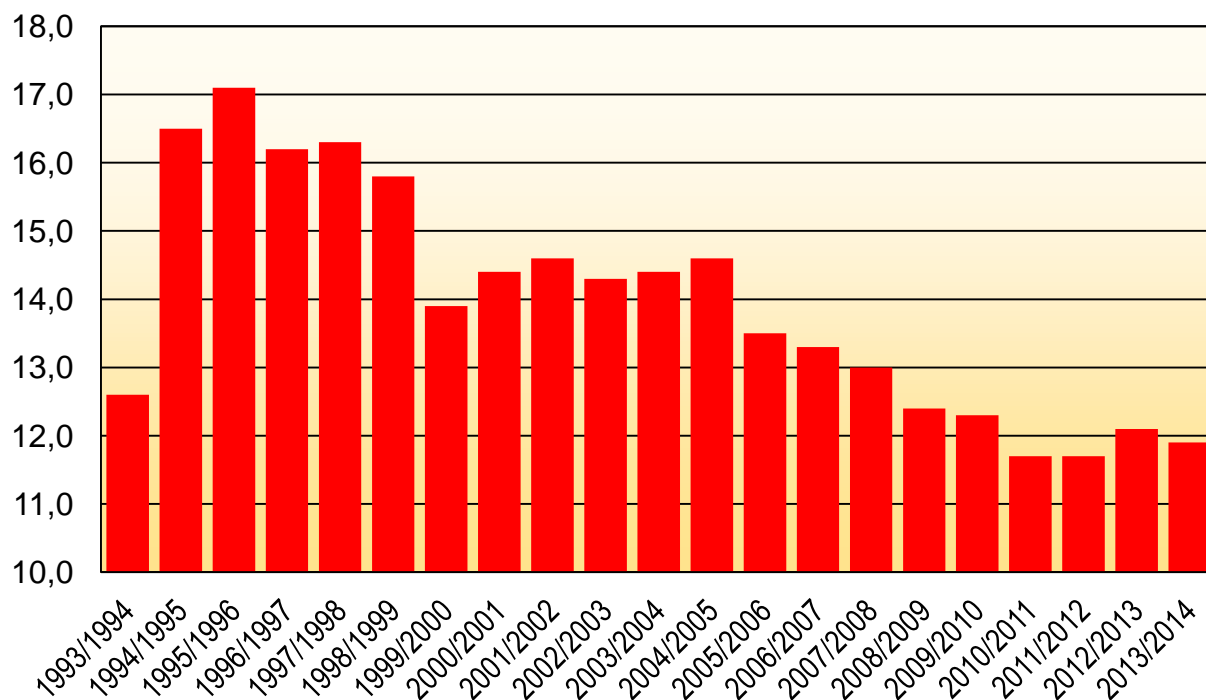

Rys. nr 33. Liczba uczniów i nauczycieli w wojkowickich placówkach oświatowych.

Tab. nr 41. Liczba uczniów przypadająca na jednego nauczyciela.

ROK SZKOLNY	RAZEM	P-1	P-2	SP-1 ODDZIAŁ PRZED- SZKOLNY	SP-1	SP-2	SP-3	G
1993/1994	12,6	11,2	13,2	0	0	0	0	0
1994/1995	16,5	11,6	14,1	26,0	15,4	18,6	15,4	0
1995/1996	17,1	11,3	15,5	26,0	16,7	19,1	15,5	0
1996/1997	16,2	10,9	14,6	25,0	16,0	18,1	14,6	0
1997/1998	16,3	10,0	13,9	25,0	16,7	18,1	15,1	0
1998/1999	15,8	12,2	12,9	0	15,8	17,5	15,5	0
1999/2000	13,9	9,6	12,0	0	14,9	13,7	15,5	14,2
2000/2001	14,4	0	13,0	19,0	12,8	16,5	15,6	13,9
2001/2002	14,6	0	13,0	21,0	14,1	14,1	17,1	14,3
2002/2003	14,3	0	12,9	25,0	15,2	13,7	15,7	13,3
2003/2004	14,4	0	12,6	25,0	15,9	12,2	15,9	13,4
2004/2005	14,6	0	12,5	25,0	16,3	0	16,2	13,1
2005/2006	13,5	0	12,5	25,0	15,4	0	14,4	11,8
2006/2007	13,3	0	12,6	20,8	13,5	0	15,1	11,9
2007/2008	13,0	0	12,6	20,0	13,5	0	15,0	11,4
2008/2009	12,4	0	13,8	20,0	11,8	0	14,6	10,3
2009/2010	12,3	0	14,5	17,0	11,9	0	13,0	10,6
2010/2011	11,7	0	14,8	16,0	11,5	0	13,7	8,8
2011/2012	11,7	0	14,6	16,8	12,3	0	13,4	8,2
2012/2013	12,1	0	14,7	15,0	12,7	0	13,7	8,8

2013/2014	11,9	0	15,0	14,5	12,1	0	13,0	9,2
-----------	------	---	------	------	------	---	------	-----

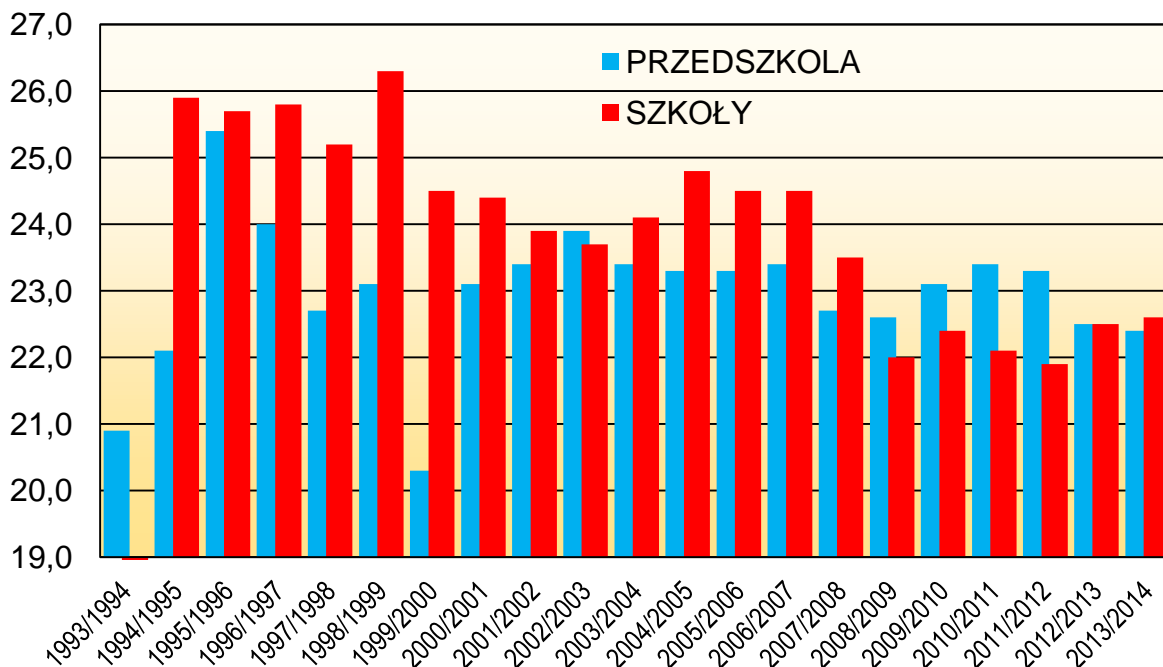

Rys. nr 34. Liczba uczniów przypadająca na jednego nauczyciela.

Tab. nr 42. Przeciętna liczba uczniów w oddziałach.

ROK SZKOLNY	PRZEDSZKOLA	SZKOŁY
1993/1994	20,9	0
1994/1995	22,1	25,9
1995/1996	25,4	25,7
1996/1997	24,0	25,8
1997/1998	22,7	25,2
1998/1999	23,1	26,3
1999/2000	20,3	24,5
2000/2001	23,1	24,4
2001/2002	23,4	23,9
2002/2003	23,9	23,7
2003/2004	23,4	24,1
2004/2005	23,3	24,8
2005/2006	23,3	24,5
2006/2007	23,4	24,5
2007/2008	22,7	23,5
2008/2009	22,6	22,0
2009/2010	23,1	22,4
2010/2011	23,4	22,1

2011/2012	23,3	21,9
2012/2013	22,5	22,5
2013/2014	22,4	22,6

Rys. nr 35. Przeciętna liczba uczniów w oddziałach.

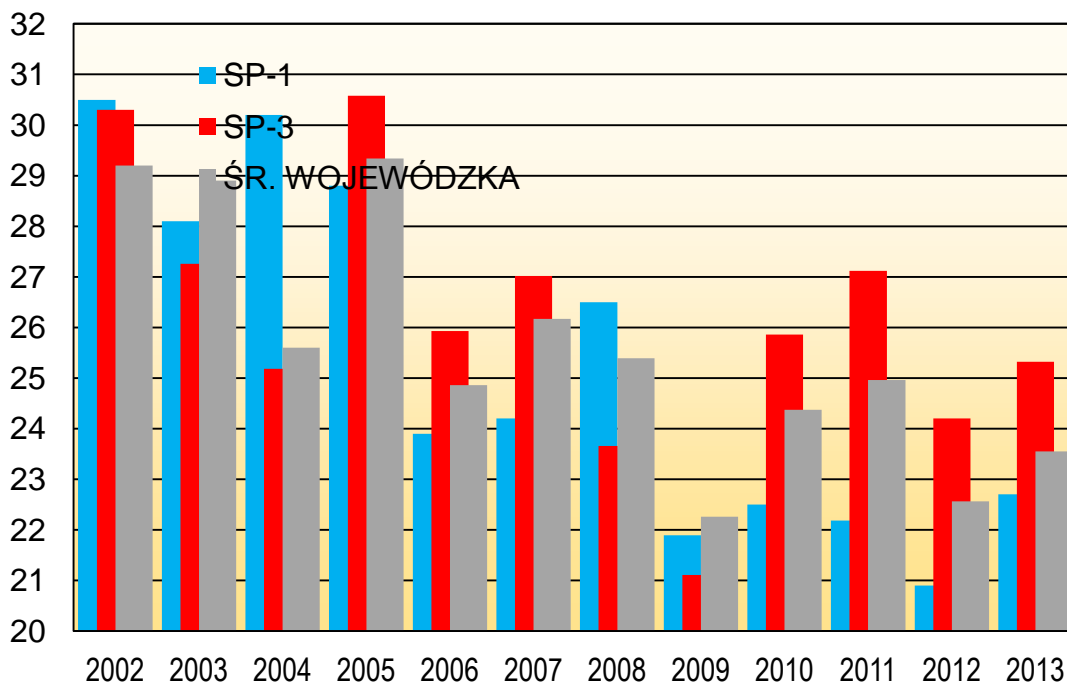
Z powyższych danych wynika, że zarówno liczba uczniów (i przedszkolaków) systematycznie się obniża, co jest ściśle związane z zachodzącymi procesami demograficznymi. Jednocześnie obserwujemy większą dynamikę zmian w przypadku uczniów niż nauczycieli. Jest to związane ze sferą organizacyjną procesu nauczania. Objawia się to w stałym zmniejszaniu się liczby uczniów przypadających na jednego nauczyciela oraz zmniejszaniem się liczebności oddziałów. Sytuacja ta ma znaczący wpływ na stronę finansową, bowiem subwencja oświatowa obliczana jest dla oddziałów dużo bardziej licznych.

Efekty nauczania

Poziom nauczania w wojkowickich szkołach podstawowych nie odbiega znacząco od innych szkół w regionie. Poniższa tabela przedstawia wyniki z egzaminów końcowych w odniesieniu do wyników w powiecie, województwie i kraju. Porównując wyniki z ostatnich siedmiu lat (od 2007r.) można wywnioskować, że Szkoła Podstawowa nr 1 (śr. 22,98) odbiega *in minus* od średniej powiatowej (23,81), wojewódzkiej (24,18) oraz krajowej (24,52). Z kolei Szkoła Podstawowa nr 3 (śr. 24,90) odbiega *in plus*.

Tab. nr 43. Wyniki egzaminów końcowych w szkołach podstawowych
w Wojkowicach.

ROK	ŚREDNI WYNIK SZKOŁY		ŚREDNIA POWIATU	ŚREDNIA WOJEWÓDZKA	ŚREDNIA KRAJU
	SP-1	SP-3			
2002	30,50	30,30	---	29,20	29,49
2003	28,10	27,26	---	28,90	28,60
2004	30,20	25,18	---	25,60	25,55
2005	28,80	30,58	---	29,34	29,50
2006	23,90	25,93	---	24,86	25,30
2007	24,20	27,02	25,82	26,17	26,60
2008	26,50	23,66	24,99	25,39	25,80
2009	21,89	21,11	22,54	22,26	22,64
2010	22,50	25,86	23,93	24,37	24,56
2011	22,18	27,12	24,48	24,96	25,27
2012	20,90	24,20	22,20	22,56	22,75
2013	22,70	25,32	22,69	23,55	24,03

Rys. nr 36. Wyniki egzaminów końcowych w szkołach podstawowych w Wojkowicach w odniesieniu do średniej wojewódzkiej.

Tab. nr 44. Egzaminy gimnazjalne w latach 2002-2008, w zakresie części humanistycznej i matematyczno-przyrodniczej.

ROK	ZAKRES EGZAMINU	ŚREDNI WYNIK ARYTM. SZKOŁY	ŚREDNI WYNIK ARYTM. POWIATU	ŚREDNI WYNIK ARYTM. WOJEW.	ŚREDNI WYNIK ARYTM. KRAJOWY
2002	Cz. humanistyczna	32,40	---	31,00	29,79
	Cz. matem-przyrod	35,04	---	27,00	28,18
2003	Cz. humanistyczna	36,00	---	32,80	31,50
	Cz. matem-przyrod	31,30	---	25,30	25,55
2004	Cz. humanistyczna	27,50	28,75	28,10	26,6
	Cz. matem-przyrod	23,20	23,47	24,00	24,25
2005	Cz. humanistyczna	33,74	33,36	33,59	32,67
	Cz. matem-przyrod	26,60	23,82	24,03	23,92
2006	Cz. humanistyczna	31,92	31,44	31,71	30,87
	Cz. matem-przyrod	24,65	24,08	23,85	23,44
2007	Cz. humanistyczna	30,20	31,59	31,80	31,48
	Cz. matem-przyrod	24,05	23,75	25,02	25,31
2008	Cz. humanistyczna	31,92	30,35	31,14	30,75
	Cz. matem-przyrod	26,86	26,37	26,96	27,07

Tab. nr 45. Egzaminacje gimnazjalne w latach 2009-2011, w zakresie części humanistycznej, matematyczno-przyrodniczej i języka obcego (j. angielski).

ROK	ZAKRES EGZAMINU	ŚREDNI WYNIK ARYTM. SZKOŁY	ŚREDNI WYNIK ARYTM. POWIATU	ŚREDNI WYNIK ARYTM. WOJEW.	ŚREDNI WYNIK ARYTM. KRAJOWY
2009	Cz. humanistyczna	33,23	31,93	31,98	31,67
	Cz. matem-przyrod	26,93	25,40	25,84	26,03
	J.angielski	31,02	30,76	31,06	30,63
2010	Cz. humanistyczna	29,40	30,29	30,88	30,34
	Cz. matem-przyrod	23,80	23,14	23,65	23,90
	J.angielski	27,20	29,87	30,21	29,88
2011	Cz. humanistyczna	27,50	24,83	25,41	25,31
	Cz. matem-przyrod	25,13	23,06	23,44	23,63
	J.angielski	30,49	28,00	28,69	28,16

Tab. nr 46. Egzaminacje gimnazjalne w latach 2012-2013, w zakresie części humanistycznej (historia i WOS, j. polski), matematyczno-przyrodniczej (przedmioty przyrodnicze, matematyka) i języka obcego (j. angielski - poziom podstawowy, poziom poszerzony). - średnia arytmetyczna w %

ROK	OBSZAR	CZ. HUMANI- STYCZNA		CZ. MATEM-PRZY- RODNICZA		J. ANGIELSKI	
		HISTORIA I WOS	J.POLSKI	PRZEDM. PRZYROD	MATEMA- TYKA	POZIOM PODSTA- WOWY	POZIOM POSZERZONY
2012	Szkoła	58,00%	62,00%	49,00%	45,00%	57,00%	37,00%
	Powiat	60,07%	64,30%	48,85%	44,10%	62,00%	44,00%
	Wojew.	60,92%	65,99%	49,91%	46,63%	64,09%	45,61%

	Kraj	61,00%	65,00%	50,00%	47,00%	63,00%	46,00%
2013	Szkoła	62,00%	64,00%	57,00%	48,00%	62,00%	44,00%
	Powiat	58,00%	61,00%	58,00%	46,00%	63,00%	45,00%
	Wojew.	58,00%	62,00%	59,00%	47,00%	64,00%	44,00%
	Kraj	58,00%	62,00%	59,00%	48,00%	63,00%	45,00%

Projekty realizowane w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Wojkowice

1. Szkoły Podstawowe i Gimnazjum brały udział w projekcie „Pracownie komputerowe dla szkół” finansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego, dzięki czemu pozyskano nowoczesnie wyposażone pracownie informatyczne z dostępem do Internetu .

Pracownie otrzymano w latach: 2006-2008r.

Wartość pozyskanego sprzętu: 117.964,14 zł

2. Projekt edukacyjny i wychowawczy „Wyrównywanie szans dla uczniów szkół miasta Wojkowice” w ramach Rządowego programu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w 2007r.

Termin realizacji projektu: 10.09.2007r.-15.12.2007r.

Pozyskano kwotę: 20.774,00 zł

Projekt realizowany był w szkołach podstawowych i gimnazjum. W ramach projektu w szkołach realizowano dodatkowe zajęcia:

- rozwijające wiedzę i umiejętności ;
- rozwijające zainteresowania , zamiłowania i uzdolnienia;
- o charakterze psychologiczno-pedagogicznym;
- dydaktyczno-wyrównawcze;
- sportowo-rekreacyjne;
- kształtujące postawy przedsiębiorczości;
- logopedyczne.

3. Projekt edukacyjny „ Czy na czarnym Śląsku są jeszcze zielone miejsca” w ramach programu Centrum Edukacji Europejskiej .

Termin realizacji projektu: luty 2008r.

Pozyskano kwotę: 2.000,00 zł

Projekt realizowany był w Szkole Podstawowej nr 3. Celem projektu było propagowanie ochrony przyrody na terenie Śląska . Uczestnikami byli uczniowie kl. IV-VI.

Przy realizacji projektu nawiązano współpracę z Zespołem Parków Krajobrazowych, Nadleśnictwem Siewierz, Schroniskiem dla Bezdomnych Zwierząt w Katowicach.

4. Projekt „Popołudniowe zabawy najmłodszych Wojkowiczanki” w ramach programu operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Termin realizacji projektu: 3.11.2008r.-31.07.2010r.

Pozyskano kwotę: 132.268,32 zł

Projekt realizowany w Przedszkolu im. „Przyjaciół Bajek” w Wojkowicach. Celem projektu było zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej poprzez umożliwienie dzieciom 3-5 letnim z terenu naszego miasta uczęszczania do przedszkola na zajęcia popołudniowe. Dodatkowo dzieci oraz rodzice mieli możliwość uzyskania porad psychologa oraz dzieci korzystały z zajęć z logopedą.

5. Projekt Partnerski Comeniusa „Długotrwała współpraca instytucji przeciwko przemocy w szkole” w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji - Narodowej Agencji Programu.

Termin realizacji projektu: 7.08.2008r.-31.07.2010r.

Pozyskano kwotę: 16.000,00 EUR (52.957,00 zł)

Projekt realizowany w Gimnazjum. Partnerzy projektu: Finlandia i Turcja. Jego celem było budowanie długotrwałej koalicji instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy, zajmowanie się problemami agresji, podniesienie świadomości tolerancji społecznej, promowanie zasad Europejskiej Karty Demokratycznej Szkoły bez Przemocy.

6. Projekt „Dzieci naszą przyszłością” w ramach programu operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Termin realizacji projektu: 1.02.2010r.-30.12.2011r.

Pozyskano kwotę: 563.782,00 zł

Projekt realizowany w Szkole Podstawowej nr 1. Jego celem było wdrożenie programów ukierunkowanych na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów napotyających bariery środowiskowe, ekonomiczne i zdrowotne oraz wzmacnianie znaczenia kompetencji kluczowych, rozwijanie wiedzy i zainteresowań poprzez organizację dodatkowych, różnorodnych zajęć pozalekcyjnych dla uczniów klas I-VI. Uczniowie brali udział w kilku całodziennych wyjazdach edukacyjno-turystycznych. Dzięki realizacji tego projektu została bardzo bogato wyposażona baza dydaktyczna szkoły, m.in. powstała pracownia do nauki języków obcych, zakupiono dużo sprzętu audiowizualnego, a w tym tablice interaktywne, projektory multimedialne, laptopy itp.

7. Udział w projekcie edukacyjnym „Pierwsze uczniowskie doświadczenia drogą do wiedzy” (2009-2011r.) współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego. Beneficjentem projektu była Grupa Edukacyjna S.A., a instytucją pośredniczącą - Ministerstwo Edukacji Narodowej.

W projekcie uczestniczyli uczniowie klas I Szkoły Podstawowej nr 1 i Szkoły Podstawowej nr 3. Jego głównym celem było wdrożenie elastycznego modelu edukacji, dostosowanego do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, z wykorzystaniem nowatorskich metod i treści kształcenia. Ponadto jego istotą było wielokierunkowe i wieloaspektowe wspieranie rozwoju umysłowego, emocjonalnego, społecznego, fizycznego i motorycznego uczniów rozpoczynających naukę szkolną poprzez praktyczne działania dzieci pod kierunkiem nauczyciela. Projekt stwarzał warunki wszechstronnego rozwoju dziecka, jego kreatywności, ciekawości poznawczej i otwartości na wiedzę.

Szkoły biorące udział w projekcie otrzymały nieodpłatnie innowacyjne zestawy pomocy dydaktycznych, a nauczyciele wdrażający projekt zostali w tym celu nieodpłatnie przeszkoleni .

8. Projekt „Radosna Szkoła ” - Rządowy program wspierania organów prowadzących, w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I- III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych .

Termin realizacji projektu: 2010r.

Pozyskano kwotę: 24.000,00 zł (w tym po 12.000,00 zł SP-1 i SP-3).

Projekt realizowany w Szkole Podstawowej nr 1 i Szkole Podstawowej nr 3. Szkoły podstawowe otrzymały środki finansowe na pomoce dydaktyczne dla miejsc zabaw na terenie szkoły. Ich zadaniem jest zapewnienie możliwości organizacji zabaw ruchowych, zgodnie z naturalnymi potrzebami rozwojowymi dzieci, związanymi z dużą aktywnością fizyczną.

Szkoły wyposażone zostały również w sprzęt spełniający funkcje edukacyjne. Sale zostały tak dostosowane, aby po intensywnym ruchu i zabawie każde dziecko miało możliwość wyciszenia, relaksu, lub indywidualnej pracy.

9. Projekt pt. „W drodze do wiedzy wszyscy mamy równe szanse”, w ramach Priorytetu IX, Działania 9.1, Poddziałania 9.1.2, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Termin realizacji projektu: 01.09.2011 r.-31.03.2013r.

Pozyskano kwotę: 106.245,- zł (kwota dofinansowania uwarunkowana jest liczbą dzieci w klasach I-III).

Był to projekt systemowy i dotyczył indywidualizacji procesu nauczania dla uczniów klas I-III szkół podstawowych. W ramach realizacji projektu w każdej szkole prowadzono po 6 rodzajów zajęć. Ich celem było:

- zmniejszenie zaburzeń uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce,
- zmniejszenie deficytów rozwojowych w zakresie wad wymowy i wad postawy,
- wspomaganie rozwoju dzieci z zaburzeniami komunikacji społecznej,
- interpersonalnej i emocjonalnej oraz rozwijanie zainteresowań uczniów w zakresie kompetencji nauk matematyczno-przyrodniczych z wykorzystaniem aktywizujących metod nauczania.

Szkoły zostały wyposażone w pomoce dydaktyczne umożliwiające realizację ww. celów. Zakupiono pomoce na kwotę 53.130,00 zł.

10. Projekt pt. „Klucz do uczenia się”, w ramach Priorytetu IX, Działania 9.4 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Projektodawca: Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli WOM Katowice. Przedszkole im. „Przyjaciół Bajek” realizowało projekt we współpracy.

Termin realizacji projektu: 01.02.2012-31.12.2012r.

W ramach realizacji projektu Przedszkole wzbogaciło się o pomoce do zajęć i materiały edukacyjne o wartości 8.369,99 zł.

Uczestnikami projektu było 60 dzieci w wieku 4-6 lat oraz trzech nauczycieli przedszkola. Jego celem było podniesienie i rozszerzenie posiadanych kwalifikacji nauczycieli wychowania przedszkolnego poprzez poznanie i wdrożenie innowacyjnej metody kształcenia dzieci w wieku 3-9 lat, opartej na koncepcji L. Wygotskiego - cechującej się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne.

11. Projekt „Edukacja Fundamentalna w Przedszkolu”, w ramach Priorytetu III, Działania 3.3, Poddziałania 3.3.4, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Projektodawca: Fundacja Instytut Nowoczesnej Edukacji oraz Edukacja Pro Futro w Warszawie. Przedszkole im. „Przyjaciół Bajek” realizuje projekt we współpracy.

Termin realizacji projektu: 01.11.2012r- 31.10.2014r.

Uczestnikami projektu jest 20 dzieci 3 letnich oraz 20 rodziców. Projekt realizuje dwóch nauczycieli. Jego celem jest wszechstronne wspieranie rozwoju dziecka, ujednolicenie oddziaływań domu i przedszkola oraz uściślenie współpracy wychowawcy z rodzicami. Program oparty jest na teorii inteligencji wielorakich Howarda Gardnera, czyli inteligencji lingwistycznej, logiczno-matematycznej, muzycznej, wizualno-przestrzennej, kinestetycznej, interpersonalnej i intrapersonalnej. Nauczyciele i rodzice są przeszkoleni oraz otrzymują zestaw najnowocześniejszych narzędzi edukacyjnych. Dzięki takiej współpracy dziecko będzie w maksymalnym stopniu przygotowane do podjęcia nauki w szkole.

12. Projekt pt. „Mali studenci”, w ramach Priorytetu IX, Działania 9.5 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki .

Projektodawca: Przedszkole im. „Przyjaciół Bajek”.

Termin realizacji projektu : 02.01.2013r.-29.06.2013r.

Wartość projektu: 48 434,00 zł

Uczestnikami projektu było 50 dzieci 5-6 letnich z dwóch grup przedszkolnych. Dwóch nauczycieli realizujących projekt było przeszkolonych przez wykładowców Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w organizacji nowatorskich zajęć z matematyki, biologii i fizyki - wykłady pokazowe „Bezpieczne i udane eksperymenty w grupie przedszkolnej”, Wychowankowie przedszkola - „mali studenci” - uczestniczyli w ciekawych zajęciach, opartych na ćwiczeniach. Odbywały się również pokazy eksperymentów dla rodziców. Prowadzone ćwiczenia-eksperymenty wszechstronnie rozwijały zainteresowania dzieci.

13. Projekt pt. „Ucz się z głową” w ramach Priorytetu IX, Działania 9.5 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki .

Projektodawca: Firma Handlowa „ Martel” . Szkoła Podstawowa nr 3 realizowała projekt we współpracy.

Termin realizacji projektu: 25.03.2013-25.06 2013r.

Wartość projektu: ok. 38.578,00 zł

Uczestnikami projektu było 40 uczniów z klas: I,II, IV, V, VI SP-3 w Wojkowicach. Cel projektu, to kurs treningu pamięci i koncentracji, z elementami szybkiego czytania, prowadzony przez specjalistów. Kurs w wymiarze 184 godz. przeznaczony był dla czterech grup. Każda grupa miała 46 godz. treningu. SP-3 pozyskała rzutnik multimedialny o wartości 1.739,00 zł oraz program multimedialny o wartości 2.000,00 zł.

14. Inne projekty:

1) Szkoły podstawowe tj. Szkoła Podstawowa nr 1 i 3 od kilku lat biorą udział w projektach promujących zasady zdrowego odżywiania się, dofinansowanych z UE realizowanych przez Agencję Rynku Rolnego, są to:

- a) „Mleko dla szkół” - projekt realizowany corocznie od 2006 r., przeznaczony dla uczniów klas I-VI. Jego celem jest promowanie spożywania pokarmów nabiałowych oraz zdrowego stylu życia i prawidłowego odżywiania. W ramach realizacji projektu uczniowie nieodpłatnie otrzymują mleko białe oraz, dla chętnych, mleko smakowe lub jogurt. Dofinansowanie miesięczne/1 ucz. wynosi ok. 2,30 zł .
- b) „Owoce dla szkół ” - projekt realizowany corocznie od 2009 r., przeznaczony dla uczniów kl. I-III. Jego celem jest promowanie spożywania warzyw i owoców - zachęcanie do zdrowego odżywiania, przeciwdziałanie otyłości wśród dzieci i wzrostowi zachorowań na choroby cywilizacyjne wynikające ze złej diety, spowodowanej

m.in. brakiem zdrowych nawyków żywieniowych z dzieciństwa . W ramach realizacji projektu uczniowie otrzymują nieodpłatnie owoce.

2) Szkoła Podstawowa nr 1 realizuje też projekt „Ratujemy i uczymy ratować”, finansowany przez Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy. Uczestnikami projektu są uczniowie klas I-III. Jego celem jest przygotowanie dzieci młodszych do udzielania pierwszej pomocy. Wartość projektu: ok. 2.000,00 zł.

Szkolnictwo ponadgimnazjalne

Szkolnictwo ponadgimnazjalne opiera się o działalność Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Wojkowicach (ZSOiT), przy ul. Żrałków 1. Organem prowadzącym dla Zespołu Szkół jest powiat będziński.

O pozycji szkoły najlepiej świadczy zajęcie VII miejsca w województwie śląskim w rankingu szkół ponadgimnazjalnych „Rzeczpospolitej” w 2005r. 1 kwietnia 2008r. szkoła otrzymała Certyfikat Jakości „Szkoła Przedsiębiorczości” nadawany przez Fundację Młodzieżowej Przedsiębiorczości. Szkoła ułatwia uczniom wejście na rynek pracy. Licealiści wybierają kierunek orientacji zawodowej realizowany poprzez zajęcia uzupełniające i pozalekcyjne, których treści wynikają z autorskich programów przygotowujących do przejście rekrutacji na studia kierunkowe oraz do straży i policji.

Obecnie w skład Zespołu wchodzi szkoły:

- Liceum Ogólnokształcące,
- Technikum Architektury Krajobrazu,
- Szkoła Policealna - Architektura Krajobrazu.

W roku szkolnym 2013/2014 prowadzone przez Liceum Ogólnokształcące kierunki kształcenia, to:

- pożarniczy z modułem przyrodniczym (ze szczególnym uwzględnieniem zasad niesienia pomocy przedmedycznej i ratownictwa medycznego),
- policyjno-prawny,
- humanistyczny z modułem dziennikarskim.

Technikum Architektury Krajobrazu (TAK) to szkoła z perspektywami, kształcąca w dwóch zawodach:

- technika architektury krajobrazu,
- technika geodety.

Nauczane zawody dają realne szanse zatrudnienia na polskim i europejskim rynku pracy. Szkoła jest dobrze wyposażona w nowoczesny sprzęt geodezyjny. TAK należy do Ogólno-

polskiego Klubu Młodego Architekta Krajobrazu. Uczniowie poza przygotowaniem do zawodu zdobywają nowe umiejętności, np. tworzenie kompozycji kwiatowych - uczestniczą w warsztatach florystycznych. Szkoła jest dobrze wyposażona w nowoczesny sprzęt geodezyjny. Uczniowie korzystają też z pracowni projektowej, która jest systematycznie doposażana w nowoczesne pomoce dydaktyczne (m.in. w ramach projektu Mam zawód - mam pracę w regionie współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach programu Kapitał Ludzki. Priorytet IX. Działanie 9.2). Na działce wokół szkoły funkcjonują warsztaty przy-szkolne - kolekcja roślin , o które dbają uczniowie w ramach zajęć praktycznych , a także poligon geodezyjny (wymagający jeszcze inwestycji), który jest wykorzystywany podczas ćwiczeń geodezyjnych.

Uczniowie uczestniczą w projekcie edukacyjnym „Mała Akademia Architektury”, konkursach „Ogród i Ty”. W ten sposób zdobywają ciekawe doświadczenia przydatne w realizacji późniejszych planów zawodowych. Przestrzeń edukacyjną TAK poszerza poprzez współpracę z Ośrodkiem Edukacyjnym Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, który prowadzi edukację ekologiczną na obszarach przemysłowych oraz pracodawcami. Zadaniem szkoły jest przygotowanie fachowców, którzy potrafią inicjować przemiany środowiska poprzemysłowe tak, aby zdegradowane tereny stały się atrakcyjnym miejscem do życia.

ZSOiT w Wojkowicach to szkoła demokratyczna. Uczniowie mają prawo głosu w demokratycznej szkole i czują się tu jak u siebie. Te zasady szkoła wypracowała w europejskich projektach. O klimacie ZSOiT decyduje praca mediatorów rówieśniczych. Ważnym elementem jest bezpieczeństwo w szkole i dlatego Zespół wzoruje się na europejskich doświadczeniach w tym zakresie, wypracowanych w projektach „Europejska Bezpieczna Szkoła” - Programy Centralne Comeniusa oraz „Wsparcie rówieśnicze jako sposób zapobiegania zastraszaniu i przemocy w szkole” - Comenius. Partnerskie Projekty Szkół, Comenius REGIO - „Bezpieczna Europa wielu narodów i kultur”.

Jak nauczyć się kreatywności i właściwych postaw obywatelskich w demokratycznym państwie? Odpowiedzią jest aktywność uczniów w samorządzie szkolnym. To „Liderzy szkolnych przedsięwzięć” - mają głos, inicjatywa leży po ich stronie. Najważniejsze przedsięwzięcia samorządu LO i TAK to organizacja wyborów do Samorządu Uczniowskiego, realizacja programów CEO w Warszawie „Młodzi głosują”.

Bardzo aktywnie działa Szkolne Centrum Wolontariatu, w ramach którego m.in. organizowane są cykliczne akcje charytatywne: „Góra Grosza”, „Hospicjum to też życie”, corocznie pracuje Sztab Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, „Szlachetna Paczka”.

W ZSOiT w Wojkowicach tradycją jest już polsko-niemiecka wymiana młodzieży, którą szkoła oferuje swoim uczniom od ponad 18 lat (od 12 lat z Richarda Huch Gymnasium w Gelsekirchen). Wymiana organizowana jest od 1994 r. i wspierana finansowo przez Polsko-Niemiecką Współpracę Młodzieży w Warszawie. Od tamtego czasu wspólne spotkania odbywają się regularnie dwa razy w roku: raz w Niemczech, raz w Polsce. Goście biorą udział w wybranych zajęciach szkoły partnerskiej, mają także możliwość poznania ciekawych miejsc w kraju gospodarzy. Istotne jest, że przez cały czas młodzi Polacy i Niemcy przebywają ze sobą razem, a goście są zakwaterowani w rodzinnych domach gospodarzy - mogą

więc poznać ich obyczaje i styl życia. Integrację umożliwiają liczne aktywności. W czasie spotkań młodych Polaków i Niemców oprócz dobrej zabawy jest też czas na poważne refleksje na temat stosunków polsko-niemieckich. Głównym celem wymiany jest poznanie i zrozumienie kultury krajów partnerskich oraz przewyciężanie uprzedzeń polskiej i niemieckiej młodzieży poprzez warsztaty na temat historii, współczesności i przyszłości obu krajów, a także ich kultury, języka, nauki i techniki oraz wspólnej odpowiedzialności za środowisko naturalne.

W murach Zespołu funkcjonuje Szkolny Klub Integracji Europejskiej, który został zarejestrowany w 1994 roku. Najbardziej spektakularnym sukcesem Klubu było zajęcie I miejsca w Polsce w ogólnopolskim konkursie na najlepszy klub europejski w kraju. W nagrodę 30 członków Klubu otrzymało zaproszenie Parlamentu Europejskiego w Strasburgu do udziału w programie edukacyjnym PE „EUROSCOLA”. KIE współpracuje z: Polską Fundacją Roberta Schumana, Akademią Europejską Otzenhausen, Internationales Haus Sonnenberg (nasi uczniowie co roku uczestniczą w niemieckojęzycznych seminariach EAO).

Klub Integracji Europejskiej realizuje projekty w ramach programu „Młodzież. Wolontariat europejski”, polegające na zaproszeniu do współpracy wolontariuszy z różnych krajów, którzy pracują w j szkole od 6-10 miesięcy. Ich pobyt przyczynia się do wzbogacenia wiedzy o innych kulturach i umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej. Koordynatorem projektu jest Polska Fundacja Roberta Schumana. Goszczono już wolontariuszy - obcokrajowców z Belgii, Holandii, Niemiec, Gruzji, Turcji, Armenii, Włoch, Ukrainy i Francji.

Od grudnia 2003 roku w szkole działa Szkolny Ośrodek Kariery. Powstał on w ramach realizacji Programu Aktywizacji Zawodowej Młodzieży „1 Praca”. SZOK wspomaga młodzieży w podejmowaniu pierwszych poważnych decyzji związanych z wyborem dalszego kierunku kształcenia oraz podjęciem pierwszej pracy. Najważniejsze działania SZOK-u to: kolejne edycje Ogólnopolskiego Dnia Przedsiębiorczości, wolontariat uczniowski, staże wakacyjne, organizacja Targów Pracy oraz Targów Pracy Sezonowej.

Ciekawą inicjatywą jest Towarzystwo Przyjaciół Liceum Ogólnokształcącego, czyli stowarzyszenie wspierające szkołę, organizacja non-profit, gromadzi fundusze na rzecz szkoły, przede wszystkim na pomoc wybitnym, niezamożnym uczniom szkoły. Finansuje też nagrody na najbardziej kreatywnych i aktywnych, czyli „Liderów Szkolnych Przedsięwzięć” oraz najlepszych Maturzystów.

Towarzystwo Przyjaciół zarejestrowane jest jako organizacja pożytku publicznego ZSOiT w Wojkowicach współpracuje z wyższymi uczelniami i instytucjami pracującymi na rzecz edukacji, m.in.: Uniwersytetem Śląskim w Katowicach, Studium Dziennym Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie, stowarzyszeniem „Edukacja dla Przyszłości”, Pałacem Młodzieży w Katowicach. Od grudnia 2011r. uregulowane zostały zasady współdziałania ze Szkołą Policji w Katowicach - Umowa o współpracy i patronacie oraz Uniwersytetem Ekonomicznym - Umowa o patronacie nad klasą dziennikarską.

Na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, który został przeprowadzony w dniach 1 kwietnia - 30 czerwca 2011r. opracowana została przez Urząd Statystyczny w Katowicach publikacja „NSP 2011 - Raport z wyników w

województwie śląskim”. Prezentuje ona najistotniejsze informacje związane z funkcjonowaniem społeczeństwa, demograficzną, społeczną i ekonomiczną strukturę mieszkańców województwa oraz informacje m.in. o liczbie ludności czy poziomie wykształcenia w ujęciu województwa śląskiego. Wszystkim osobom w wieku 13 lat i więcej ustalono najwyższy ukończony poziom wykształcenia.

W latach 2002-2011 odnotowano w województwie śląskim, podobnie jak w kraju, wzrost poziomu wykształcenia ludności. Odsetek osób z wykształceniem co najmniej średnim wzrósł o 7,8 p. proc. tj. z 40,6% w 2002 r. do 48,4% w 2011 r. Największa dynamika zmian dotyczyła osób z wykształceniem wyższym, których udział wśród ogółu ludności zwiększył się o 7,0 p. proc. (z 8,9% w 2002 r. do 15,9% w 2011 r.). Obniżył się odsetek osób z nieukończonym wykształceniem podstawowym oraz bez wykształcenia, który w 2002 r. wynosił 2,3%, natomiast w 2011 r. - 0,9%.

Struktura ludności według poziomu wykształcenia była zróżnicowana w zależności od płci. Korzystniej przedstawiała się w tym zakresie sytuacja kobiet. Wykształcenie wyższe deklarowało 17,5% kobiet i 14,2% mężczyzn i było to więcej w porównaniu z 2002r. odpowiednio o 8,3 p.% i o 5,6 p.%. Największy udział osób z wykształceniem średnim i policealnym odnotowano w Dąbrowie Górniczej (37,9%), Sosnowcu (37,8%) i powiecie będzińskim (37,2%).

Tab. nr 47. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2011r.

TYP	OGÓŁEM	POZIOM WYKSZTAŁCENIA									
		WYŻSZE	POLICEALNE	ŚREDNIE			ZASADNICZE ZAWODOWE	PODSTAWOWE I GIMNAZJALNE	PODSTAWOWE NIEUKOŃCZONE	NIE USTALONO	
				RAZEM	ZAWODOWE	OGÓLNO-KSZTAŁCĄCE				RAZEM	w tym przebywający za granicą
w tysiącach											
POWIAT BĘDZIŃSKI	135,1	24,1	3,9	46,4	31,6	14,8	28,2	27,1	1,4	4,1	2,9
MIASTA	101,9	18,4	3,1	35,5	24,0	11,6	20,7	19,7	0,9	3,5	2,4
WIEŚ	33,2	5,6	0,7	10,9	7,6	3,3	7,5	7,4	0,4	0,6	0,5

Obszar polityki kulturalnej

W mieście działają dwie instytucje kultury - Miejski Ośrodek Kultury oraz Miejska Biblioteka Publiczna. **Miejski Ośrodek Kultury** jako samodzielna instytucja funkcjonuje od 2010 roku. Od 1997 funkcjonował jako Wydział Kultury Urzędu Miasta Wojkowice. Celem placówki jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców Miasta Wojkowice. Siedzibą MOK jest budynek przy ul. Jaworznik 6. Obiekt ten nie spełnia wymogów stawianych domom kultury. Wymaga gruntownej modernizacji. Obiektem spełniającym takie standardy jest budynek dawnego Domu Kultury przy ul. Morcinka. Niestety, pomimo takiej możliwości miasto nie zdecydowało się go przejąć i obecnie jest on w rękach prywatnych.

Miejski Ośrodek Kultury organizuje szereg imprez o charakterze zarówno lokalnym jak i ponadlokalnym. Są to, przeglądy, koncerty, konkursy itp., co przyczynia się do kształtowania wizerunku miasta oraz jego mieszkańców na forum powiatu i regionu oraz kraju. MOK dba również o rozwój zainteresowań i uzdolnień promując różne formy kół zainteresowań.

Miejski Ośrodek Kultury proponuje zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych, m.in.:

- **warsztaty plastyczne** - zajęcia przeznaczone są dla dzieci i młodzieży. Rozwijają zdolności, pogłębiają umiejętności plastyczne, głównie w zakresie rysunku i malarstwa. Uczestnicy warsztatów biorą udział w konkursach plastycznych na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim zdobywając nagrody i wyróżnienia.
- **zajęcia taneczne:**
 - **Zespół taneczny FOX**
Zespół istnieje od 2006 roku. Prezentuje różne techniki tańca nowoczesnego. Występuje na terenie całego województwa śląskiego. W konkursach zdobywa punktowane miejsca oraz wyróżnienia.
 - **Zespół taneczny MINI FOX**
(zajęcia przeznaczone są dla dzieci w wieku od 7 do 11 lat)
 - **Zespół taneczny FOX JUNIOR**
(zajęcia przeznaczone są dla dzieci w wieku 4 do 6 lat)
- **naukę gry na gitarze** - zajęcia wpływają pozytywnie na rozwój osobowości ucznia. Dzięki tym zajęciom uczestnicy zajęć rozwijają swój talent i mają możliwość sprawdzenia się na scenie podczas popisu podsumowującego całoroczną pracę.
- **naukę gry na fortepianie** - zajęcia u uczestników zajęć rozbudzają świadomość muzyczną, wzbudzają zainteresowanie muzyką poważną oraz rozwijają uzdolnienia muzyczne. Zajęcia rozwijają pamięć wzrokową, poprawiają koordynację a także kształtują wrażliwość na środki wyrazu muzycznego.
- **warsztaty teatralne** - zajęcia wpływają korzystnie na wszechstronny rozwój dziecka. Podczas zajęć uczestnicy pracują nad wyobraźnią, koncentracją, pamięcią, świadomością ciała, oddechem, dykcją, interpretacją tekstu, ruchem scenicznym, dialogiem.

- **chór wielopokoleniowy** - zajęcia przeznaczone są dla wszystkich osób bez względu na wiek. Polegają one na nauce śpiewu, emisji głosu, dykcji, wspólnym muzykowaniu.
- **aerobic** - zajęcia ruchowe, których głównym celem jest poprawa ogólnej kondycji.
- **warsztaty komputerowe** - zajęcia przeznaczone są dla osób, które zapoznają się z praktycznymi aspektami obsługi komputera.

Obok działalności bieżącej MOK jest organizatorem lub koordynatorem *eventów*. Do najważniejszych imprez tego typu należą:

- **Koncert „Nie tylko Złote przeboje”** - w latach 2007-2010 były organizowane Koncerty z cyklu „Nie tylko złote przeboje”. Każdy z koncertów był poświęcony innej tematyce:
 - 1 edycja „Agnieszka Osiecka” - zaprezentowano utwory twórczości Agnieszki Osieckiej,
 - 2 edycja „Muzyczne spotkanie z Krakowem” - wykonano przeboje artystów krakowskich,
 - 3 edycja „Masz prawo kochać” - zaprezentowano piosenki o miłości,
 - 4 edycja „Na srebrnym ekranie” - jego tematyka nawiązywała do polskiej muzyki filmowej.

Przypominano piosenki już zapomniane oraz znane przeboje, w nowych aranżacjach. Koncerty poprzedzone były przesłuchaniami, podczas których wyłaniano wykonawców. Udział brała młodzież z Wojkowic, Katowic, Siemianowic Śląskich, Będzina oraz Psar. Przygotowania trwały ponad pół roku, kiedy to młodzież oprócz całodniowych sobotnich prób miała możliwość uczestniczenia w warsztatach wokalnych. Z każdego koncertu została wydana płyta DVD.

- **Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy** - współorganizacja z Zespołem Szkół w Wojkowicach.
- **Talenty i Pasje** - impreza odbywa się w październiku. W 2013 roku będzie to już szósta edycja konkursu, podczas którego uczestnicy przedstawiają swoje talenty w zakresie m.in. tańca, śpiewu, akrobatyki.
- **Festiwal Wokalny - Mikrofon, MOK i Ty** - impreza odbywa się w listopadzie. W 2013 roku była to druga edycja. Festiwal ma na celu promocję młodych talentów poprzez wyłanianie najbardziej uzdolnionych aktorsko i wokalnie uczestników.
- **Przeгляд tańca „Wiosenne Popisy Taneczne”** - impreza odbywa się w kwietniu w związku z Międzynarodowym Dniem Tańca. Zorganizowanych zostało już 5 edycji konkursu. Przeгляд przeznaczony jest dla solistów i grup tanecznych z powiatu będzińskiego.
- **Biesiada z folklorem** - impreza odbywa się w wrześniu. Impreza jest formą podziękowania dla ludzi, zasłużonych w dziedzinie krzewienia i kultywowania tradycji oraz obrzędów ludowych. Uczestniczą w niej zespoły folklorystyczne nie tylko z terenu powiatu będzińskiego.

- **Lato z MOK-iem** - Zajęcia odbywają się w lipcu, codziennie od poniedziałku do piątku. Podczas tej akcji organizowane są: zajęcia plastyczne, gry i zabawy świetlicowe, sprawnościowe, towarzyskie, plenery, zajęcia profilaktyczne, wycieczka, dyskoteka.
- **Ferie z MOK-iem** - Zajęcia odbywają się podczas ferii zimowych, codziennie od poniedziałku do piątku. Uczestnicy zajęć uczestniczą w zajęciach plastycznych, grach i zabawach świetlicowych, sprawnościowych, towarzyskich, plenerach, zajęciach profilaktycznych, wycieczce, dyskotece.
- **Wojkowickie Dni Kultury** - Impreza dwudniowa zorganizowana w kwietniu w związku z rocznicą powołania Miejskiego Ośrodka Kultury. W pierwszym dniu odbywa się prezentacja działalności kółek zainteresowań działających przy MOK. W drugim dniu odbywa się koncert muzyczny. Do tej pory w imprezie brali udział: Marcin Wyrostek z zespołem Coloriage, Kasia Kowalska, Zespół IRA.
- **Festyn na Stadionie Milenium** - Impreza plenerowa organizowana na Stadionie Milenium. Wśród gwiazd, które Wojkowice miały okazję gościć znaleźli się m.in.: kabaret Paraniennormalni, Monika Brodka, Kasia Wilk, Kombii, Szymon Wydra z zespołem Carpe Diem, Norbi, Wojciech Gąsowski.
- **Blues z za krat** - Impreza odbywa się w październiku. Ogólnopolski Przegląd Muzyki Więziennej funkcjonuje już od piętnastu lat. Rywalizują w nim ze sobą zespoły z jednostek penitencjarnych z różnych części kraju. Oceny umiejętności uczestników dokonuje komisja konkursowa. Od trzech lat Miejski Ośrodek Kultury jest współorganizatorem imprezy.
- **Spotkanie z Mikołajem** - Impreza organizowana dla dzieci z Wojkowic i okolic, podczas której Mikołaj prowadzi program interaktywny połączony z zabawami i konkursami.

Pozostała działalność prowadzona przez Miejski Ośrodek Kultury:

- ✓ Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie pomocy przy organizacji imprez (m.in. Bal Przedszkolaków, Dzień Matki, Dzień Teatru, Filharmonia),
- ✓ Współpraca z innymi instytucjami (m.in.: Regionalny Ośrodek Kultury w Katowicach, Ośrodek Kultury w Będzinie, Ośrodek Kultury filia Grodziec, Gminny Ośrodek Kultury w Bobrownikach, Siemianowickie Centrum Kultury, Gminny Ośrodek Kultury w Jasienicy, Gminny Ośrodek Kultury w Mierzęcicach, Gminny Ośrodek Kultury w Gródkowie, Miejski Dom Kultury Bogucice-Zawodzie w Katowicach),
- ✓ Współpraca z organizacjami społecznymi z terenu Miasta (OSP, KGW, Klub Sportowy),
- ✓ Współorganizacja i nadzór uroczystości miejskich (11 listopada, 3 maja, 15 sierpnia),
- ✓ Wypożyczanie sprzętu technicznego, wynajem pomieszczeń, rekwizytów,
- ✓ Wypożyczanie strojów (wypożyczalnia „Kameleon”),
- ✓ Przygotowywanie zebrań i spotkań:
 - spotkania Związku Kombatantów i Byłych Więźniów Politycznych,
 - spotkania Koła Wędkarskiego,
 - spotkania lokalnych struktur partii politycznych,

- spotkania Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- zebrania wspólnot mieszkaniowych,
- zebrania Koła Gospodyń Wiejskich,
- inne pokazy i prezentacje.

Zidentyfikowane kluczowe zadania, które zamierzamy realizować to m.in.: rozszerzenie oferty kółek zainteresowań, wzbogacenie oferty kulturalnej i spędzania wolnego czasu. W zakresie wykonania bieżących planów działania niezbędne jest zwiększenie powierzchni użytkowej przeznaczonej na prowadzenie działalności oraz termomodernizacja budynku.

Realizacja powyższych planów wymaga również dostosowanie terenu przy Muszli Koncertowej na potrzeby organizacji mniejszych imprez plenerowych oraz Stadionu Milenium na potrzeby organizacji imprez masowych. Część tych przedsięwzięć przewidziano w projekcie rewitalizacji Parku Miejskiego.

Pomimo, iż budynek Miejskiego Ośrodka Kultury nie spełnia oczekiwań w zakresie prowadzonej działalności, to jednak co roku prowadzone są bieżące remonty i niewielkie inwestycje. Poniżej przedstawiono zakres robót wykonanych w latach 2007-2013.

Rok 2007

- wymiana okien w sali kameralnej - 2 szt.,
- wymiana okien w korytarzu na I piętrze - 1 szt.,
- cyklinowanie i malowanie parkietu w sali odczytowej,
- malowanie sali odczytowej,
- remont sali RZF Jaworznik,
- zakup sprzętu komputerowego (komputer, laptop, rzutnik multimedialny),
- zakup sprzętu muzycznego (kolumny aktywne, odsłuchy, mikser, 4 mikrofony bezprzewodowe, 4 mikrofony przewodowe, 8 statywów, oświetlenie sceniczne, sterownik do oświetlenia, okablowanie elektryczne i akustyczne),
- zakup strojów dla zespołu tańca nowoczesnego FOX,
- zakup rozdzielki elektrycznej niezbędnej do zabezpieczenia imprez plenerowych.

Rok 2008

- remont sceny (wymiana parkietu, cyklinowanie, przebudowa sceny),
- malowanie ścian na scenie,
- wymiana wentylatorów na sali widowiskowej,
- wyremontowanie pomieszczeń biurowych,
- zakup sprzętu komputerowego,
- zakup sprzętu muzycznego.

Rok 2009

- malowanie sali odczytowej,
- malowanie holu,

- remont sali RZF Jaworznik (zakup stołów, krzeseł, regałów, szaf, półek),
- zakup miksera Allen & Heath ZED 436,
- zakup 2 szt. kolumn aktywnych MACKIE SWA-2801,
- zakup pulpitu sterowniczego DTS TOP-32,
- zakup procesora efektów T.C Elektronik M-350,
- zakup 10 stołów cateringowych,
- 10 kompletów biesiadnych (1 komplet: stół + 2 ławy),
- 100 szt. krzeseł na sale widowiskową,
- 4 szt. mikrofonów pojemnościowych,
- zakup części oświetlenia scenicznego.

Rok 2012

- remont dachu.

Rok 2013

- cyklinowanie parkietu na Sali widowiskowej.

Przy Miejskim Ośrodku Kultury funkcjonuje **Regionalny Zespół Folklorystyczny „Jaworznik”**, to niewątpliwie fenomen kulturowy. Historię zespołu dokumentują trzy grube tomy jego kronik. To w nich można odnaleźć wiele szczegółów dotyczących obranych dróg artystycznej kariery, od momentu powstania, po dzień dzisiejszy, kiedy to „Jaworznik” prezentuje się już jako zespół dojrzały artystycznie.

Inicjatorką, zarazem pierwszą przewodniczącą zarządu zespołu, była Felicja Walaszczyk. Datę pierwszej próby, a więc symbolicznego rozpoczęcia działalności, kroniki dokumentują na dzień 15 listopada 1972 r. Jednakże zespół wywodzi się z tradycji ludowego folkloru wsi zagłębiowskiej - życheckiego chóru Koła Gospodyń Wiejskich, którego początki sięgają lat przedwojennych. W krótkim czasie wykrystalizował się 40-osobowy zespół wokalny. W roku 1973 uszyto dla zespołu barwne stroje ludowe. Z czasem utworzono kapelę.

Oficjalny pierwszy występ zespołu miał miejsce w czasie III Dni Zagłębia Dąbrowskiego (23 i 25 maja 1973 r.). Kolejne - w Psarach na Świącie Ludowym, w Rogoźniku na dożynkach i na partyzanckim biwaku kombatanckim w Gołonogu. Rok później, podczas zorganizowanego w ramach IV Dni Zagłębia Dąbrowskiego przeglądu kapel i chórów ludowych, jury (pod przewodnictwem wybitnego znawcy pieśni ludowych i folkloru - Adolfa Dygacza) przyznało zespołowi „Jaworznik” pierwsze miejsca, zarówno w kategorii chórów jak i kapel. Sukces wprowadził zespół do rzędu najlepszych zespołów regionalnych w województwie.

Równolegle zespół przygotowywał program „Polska Gospodyni” (premiera 13 XII 1973 r.) oraz regionalne widowisko „Życheckie Wesele” (1976), stanowiące misterium obrzędowe pełne uroczych melodii, muzyki i tańca. W 1995 roku zespół za całokształt swojej działalności artystycznej został uhonorowany złotą „Odznaką Honorową za zasługi dla Województwa Śląskiego”, przyznaną przez kapitułę odznaki.

Osiągnięcia minionej dekady:

- II miejsce w kategorii obrzędy „Złoty Kłós” - Zebrzydowice (1999),
- II nagroda dla zespołu śpiewaczego podczas Międzynarodowego Przeglądu Zespołów Folklorystycznych „Złoty kłós” w Zebrzydowicach (2000),
- II nagroda na Wojewódzkim Przeglądzie Zespołów Obrzędowych w Katowicach (2001),
- Nagroda Burmistrza Miasta Bierunia za Widowisko „Wesele” (2002),
- Dyplom za propagowanie folkloru podczas Tygodnia Kultury Beskidzkiej (2003),
- III nagroda na Festiwalu Międzyzdrojskie Barwy Jesieni w Międzyzdrojach (2003),
- IV nagroda na Ogólnopolskim Festiwalu Widowisk Weselnych w Węgrowie (2004),
- II nagroda na Festiwalu Międzyzdrojskie Barwy Jesieni w Międzyzdrojach (2004),
- II miejsce w konkursie „Spotkania Artystyczne Seniorów” - Międzyzdroje (2004),
- I miejsce za program artystyczny z piosenką morską oraz nagroda Burmistrza Międzyzdrojów (akredytacja na kolejny konkurs) „Spotkania Artystyczne Seniorów” - Międzyzdroje (2005).

Obecnie w swoim programie zespół posiada pięć pełnospektaklowych widowisk obrzędowych („Polska Gospodyni”, „Wesele”, „Andrzejki na wyskubkach”, „Barbórka” i „Comber babski”), a także składankę pieśni Śląska i Zagłębia. Obecnie zespół działa pod kierownictwem Jadwigi Jagodzik.

Miejska Biblioteka Publiczna jest instytucją kultury wpisaną w Rejestrze Instytucji Kultury pod nr. 1/2008. Została utworzona Uchwałą Nr XXI/98/2008 Rady Miasta Wojkowice z dnia 31 marca 2008 roku.

Historia działalności tej placówki jest niezwykle burzliwa. W 1960 r. żychcicki punkt biblioteczny został przekształcony w Gromadzką Bibliotekę Publiczną. Od dnia 1 stycznia 1960 r. datuje się rozpoczęcie działalności biblioteki miejskiej i prowadzony jest jej księgozbiór. Od roku 1970 przy Kopalni Jowisz funkcjonowała Biblioteka Związkowa. Po zamknięciu Kopalni bogaty księgozbiór został przekazany bibliotece miejskiej. Zbiory te znajdują się obecnie w filii MBP w Wojkowicach. Rok 1977 przyniósł bardzo poważne zmiany w postaci przynależności administracyjnej. Wojkowice stały się dzielnicą Będzina. Tym samym zmienił się status miejscowej biblioteki, która stała się filią MBP w Będzinie. Kiedy 1 stycznia 1992 r. Wojkowice ponownie stały się samodzielnym miastem, biblioteka odzyskała swój samodzielny byt. Później na kilka lat zaczęła funkcjonować w strukturze Wydziału Kultury Urzędu Miasta. Był to bardzo trudny okres zarówno dla placówki jak i czytelników. Bywały lata, gdzie nie zakupiono do biblioteki ani jednej książki. Z tych względów do biblioteki przychodziło coraz mniej czytelników.

Obecnie centrala biblioteki mieści się przy ul. Jaworznik 6 i pracuje w systemie wydłużonych godzin otwarcia. Filia znajduje się przy ul. Sobieskiego 211b w budynku Gimnazjum. W poprzednich latach placówka ta była otwarta jedynie dwa razy w tygodniu.

Od 2009r. jest otwarta w każdy roboczy dzień tygodnia. Biblioteka zgodnie z zapisami ustawy organizuje i zapewnia dostęp do zasobów dorobku nauki i kultury polskiej oraz światowej.

W swoich zasobach biblioteka posiada ponad 50.000 woluminów, w tym beletrystykę dla dorosłych, dzieci i młodzieży, literaturę popularno-naukową, naukową, lektury.

Zakupy nowości dokonywane są ze środków samorządowych zgodnie z ustawowymi wytycznymi. Na ten cel wydano z budżetu miasta w latach 2008-2013 kwotę 52.000,00 zł. Biblioteka pozyskuje też książki od czytelników, instytucji i wydawnictw. Dla porównania w 2008 r. pozyskano 7 egz. książek, w 2009 - 159 egz., a w 2013 roku 1.114.

Ministerstwo Kultury od 2008 r. regularnie dotuje instytucję przyznając środki finansowe na zakup nowości wydawniczych. Wcześniej ze względu na niewłaściwy stan prawny Minister nie dotował biblioteki. Od roku 2008 z ministerialnej puli otrzymaliśmy na zakup nowości wydawniczych do naszej księżnicy ponad 28.000 zł.

W filii biblioteki znajduje się księgozbiór zabytkowych książek. Są to wydawnictwa albumowe, historyczne i encyklopedie z XIX wieku i z okresu przedwojennego. Księgozbiór ten liczy ponad 100 pozycji.

Biblioteka będąc placówką nowoczesną poddaje się w swojej działalności korzystnym zmianom. Do użytku czytelników oddano 8 komputerów z dostępem do internetu. Po zakwalifikowaniu się do udziału w międzynarodowym Programie Rozwoju Bibliotek nasza placówka miała możliwość bezpłatnego pozyskania sprzętu elektronicznego. Sprzęt komputerowy i urządzenia techniczne otrzymaliśmy od Fundacji Billa i Melindy Gates.

Biblioteka posiada katalog zbiorów on-line, który jest ciągle uzupełniany, dostępny całą dobę. Z Fundacji Orange pozyskujemy dotację, która pokrywa koszty związane z dostępem do sieci. W ciągu 4 lat Fundacja przekazała bibliotece ponad 5.800zł.

Mając na względzie dbałość o specjalną grupę użytkowników biblioteka wprowadziła usługę „książka na telefon”. Osoby niepełnosprawne, chore i starsze korzystają z tej możliwości. W księgozbiornie znajdują się również książki z dużą czcionką, które ułatwiają czytanie osobom niedowidzącym. Biblioteka prowadzi lekcje biblioteczne, warsztaty, imprezy edukacyjne, organizuje wystawy. Najciekawsze z nich to:

- Od kwiatka do kropelki miodu,
- Wierszyki łamiące języki,
- Jak powstaje papier,
- Od papirusu do CD-romu,
- Jak Karolek został papieżem,
- Cała Polska czyta dzieciom,
- Booktalking, czyli gawęda o książce,
- Bułka z masłem - warsztaty Etnograficzne,
- Proszę wstać - Sąd idzie,
- Pomyszkuj w bibliotece,
- Zdrowy styl życia spotkanie z dr Anną Szade-Klimasińską,
- Jan Paweł II kroki ku świętości,
- Światowy dzień Pluszowego Misia,
- Trzymaj formę z biblioteką,
- Senior w sieci,
- 50-lecie MBP,
- Spotkanie z prof. Janem Miodkiem,
- Warsztaty teatralne - Bajki mieszkają w książkach,

- Dźwięki w zasięgu ręki,
- Historia książki, itp.

Biblioteka organizuje różnorodne wystawy, np.:

- Historia kołem się toczy,
- Wojkowice, których już nie ma,
- Niepodległość,
- Rok Juliana Tuwima,
- Kot na pokładzie,
- Zapomniani Bohaterowie: Bosmanmat Edward Pawełczyk.

Z okazji jubileuszu 50-lecia działalności biblioteki wydana została własna publikacja pt. „50 lat MBP w Wojkowicach”. Zorganizowana była też promocja książek Andrzeja Wilczyńskiego „Ślady bartnictwa w Zagłębiu Dąbrowskim i na Górnym Śląsku” oraz „Pszczelarze województwa śląskiego”. Dzięki finansowemu wsparciu Biblioteki Śląskiej zorganizowano spotkanie z autorką książek Barbarą Kosmowską. Swoją działalność biblioteka prezentowała podczas Forum Bibliotek Powiatu Będzińskiego, oraz podczas Katowickich Prezentacji Bibliotecznych.

Dostęp do nowości wydawniczych, praca z dziećmi, młodzieżą i osobami starszymi a także organizowanie edukacyjnych imprez promujących czytelnictwo pozwoliło nam zwiększyć liczbę użytkowników biblioteki z 632 w 2007 roku do 1.750 w 2013 roku.

Książnica została wpisana w ogólnopolską sieć bibliotek publicznych. Biblioteka współpracuje z instytucjami kultury z terenu powiatu będzińskiego, placówkami oświatowymi oraz stowarzyszeniami. Będąc instytucją kultury biblioteka wyszkoliła 6 stażystów, pozyskała pracownika interwencyjnego, oraz wolontariusza. Pracownicy biblioteki stale podnoszą swoje kwalifikacje uczestnicząc w wykładach, seminariach i szkoleniach. Dynamiczny rozwój nowoczesnych technologii stawia przed biblioteką nowe wyzwania, które ambitnie podejmujemy. Miejska Biblioteka Publiczna jest nowoczesną i przyjazną dla czytelników placówką.

Obszar polityki w zakresie ochrony zdrowia

Lecznictwo zamknięte jest domeną Starosty Będzińskiego. Opiera się ono o Szpital Powiatowy działający w Będzinie i Czeladzi. W Wojkowicach działa jedna przychodnia zdrowia, dla której organem założycielskim jest gmina. Aktualnie jest to Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej świadczący usługi zdrowotne w ramach podstawowej i specjalistycznej.

Statutowy wykaz poradni i pracowni w ZOZ Wojkowice

- Poradnia (gabinet) lekarza POZ,
- Poradnia (gabinet) lekarza POZ dla dzieci,
- Poradnia ginekologiczno-położnicza,
- Poradnia okulistyczna,
- Poradnia otolaryngologiczna,
- Poradnia neurologiczna,
- Poradnia medycyny pracy,
- Poradnia (gabinet) pielęgniarki środowiskowej - rodzinnej,
- Pracownia EKG,
- Pracownia USG,
- Pracownia fizykoterapii i masażu,
- Pracownia diagnostyki laboratoryjnej (laboratorium),
- Gabinet zabiegowy,
- Punkt szczepień,
- Gabinety medycyny szkolnej: Szkoła Podstawowa nr 1, Gimnazjum, Zespół Szkół i Szkoła Podstawowa nr 3.

W ramach wyżej wymienionych zadań ZOZ Wojkowice podpisuje umowy kontraktowe ze Śląskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia w Katowicach (NFZ) w zakresie:

- podstawowej opieki zdrowotnej (poz) dla dorosłych i dzieci, w tym:
 - świadczenia lekarza poz (lekarza rodzinnego),
 - świadczenia pielęgniarki poz,
 - świadczenia położnej poz,
 - świadczenia pielęgniarki szkolnej w poz (higiena szkolna),
- specjalistycznej ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, w tym:
 - poradnia ginekologiczno-położnicza,
 - poradnia laryngologiczna,
 - poradnia neurologiczna,
 - poradnia okulistyczną.

Poza tym ZOZ świadczy usługi w zakresie:

- ✓ fizykoterapii,
- ✓ masażu leczniczego,
- ✓ diagnostyki ultrasonograficznej (USG),
- ✓ diagnostyki elektrokardiologicznej (EKG),
- ✓ laboratoryjnych badań ponadstandardowych,
- ✓ szczepień ponadstandardowych,
- ✓ medycyny pracy,
- ✓ badań dla kierowców.

Dla prawidłowej realizacji zadań statutowych ZOZ Wojkowice według stanu na 30.09.2013 r., zatrudniał łącznie 37 osób:

- 28 pracowników etatowych (umowa o pracę),
- 6 pracowników kontraktowych (praktyka lekarska),
- 3 pracowników na umowach cywilnoprawnych (umowa zlecenia) .

Wszyscy pracownicy medyczni ZOZ Wojkowice posiadają wymagane przepisami wykształcenie i niezbędne kwalifikacje medyczne. Pracownicy tak zwanego białego personelu, a więc lekarze i pielęgniarki, posiadają prawo wykonywania zawodu wydane przez Izbę Lekarską i Izbę Pielęgniarską.

Zgodnie z umową z NFZ zakład jest zobowiązany zabezpieczyć świadczenia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej od poniedziałku do piątku w godzinach 08⁰⁰- 18⁰⁰ za wyjątkiem dni świątecznych, w miejscu wykonywania praktyki, a jeżeli stan zdrowia ubezpieczonego tego wymaga poprzez świadczenie wizyt domowych.

Zakład Opieki Zdrowotnej w Wojkowicach jest czynny codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach 7⁰⁰ do 18³⁵. Lekarze rodzinni przyjmują w godzinach 7⁰⁰-18⁰⁰. Poradnia dla Dzieci czynna jest od 8⁰⁰ do 18⁰⁰.

Corocznie w ZOZ Wojkowice organizuje bezpłatną akcję promocji zdrowia, którą współfinansuje Urząd Miasta Wojkowice.

Obszar polityki w zakresie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej

Pomoc społeczna realizowana jest w naszym mieście przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który organizuje pomoc społeczną w ramach zadań własnych i zleconych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej mieści się w Wojkowicach, przy ul. Jana III Sobieskiego 125, na I piętrze. Zatrudnia 11 osób oraz, od dnia 1 stycznia 2014r., na umowę o pracę, asystenta rodziny. Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz wypłaca dodatki mieszkaniowe, energetyczne, organizuje pomoc materialną dla uczniów oraz realizuje zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.

W ramach pomocy społecznej realizowane są:

- ✓ zasiłki stałe,
- ✓ zasiłki okresowe,
- ✓ zasiłki celowe,
- ✓ program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- ✓ usługi opiekuńcze,
- ✓ specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- ✓ pomoc instytucjonalna - domy pomocy społecznej,
- ✓ finansowany pobyt dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczych,
- ✓ pomoc materialna dla uczniów,
- ✓ opieka medyczna finansowana ze środków publicznych dla osób nieobjętych ubezpieczeniem zdrowotnym,
- ✓ przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii.

Świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, obejmują wypłatę następujących świadczeń:

- ✓ zasiłki rodzinne z dodatkami
- ✓ zasiłki pielęgnacyjne
- ✓ świadczenia pielęgnacyjne
- ✓ specjalne zasiłki opiekuńcze
- ✓ świadczenia alimentacyjne.
- ✓ Zasiłki dla opiekunów
- ✓ Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenie dziecka tzw. „Becikowe”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej finansuje również składki na ubezpieczenie zdrowotne osób uprawnionych do niektórych rodzajów świadczeń a także ubezpieczenia emerytalno – rentowe od niektórych rodzajów świadczeń, ustala uprawnienia osób do objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym ze środków publicznych, oraz świadczy pomoc w formie pracy socjalnej. Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje również Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Tab. nr 48. Zakres pomocy społecznej udzielanej mieszkańcom Wojkowic przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

R OK	RODZAJ ŚWIADCZENIA	LICZBA PRYZNANYCH ŚWIADCZEŃ	LICZBA OSÓB OBJETYCH POMOĄ
2010	Łączna liczba objętych pomocą	217	463
	Zasiłki stałe	52	65
	Zasiłki okresowe	27	75
	Zasiłki celowe	0	0
	Posiłki	29	73
	Schronienie dla bezdomnych	10	10
	Usługi opiekuńcze	2	2
	Pogrzeb	2	2
	Skierowanie do domu pomocy społecznej	13	13
2011	Łączna liczba objętych pomocą	141	332
	Zasiłki stałe	49	84
	Zasiłki okresowe	21	47
	Zasiłki celowe	110	266
	Posiłki	23	90
	Schronienie dla bezdomnych	8	8
	Usługi opiekuńcze	1	1
	Pogrzeb	0	0
	Skierowanie do domu pomocy społecznej	8	8
2012	Łączna liczba objętych pomocą	154	377
	Zasiłki stałe	48	84
	Zasiłki okresowe	16	39

	Zasiłki celowe	116	267
	Posiłki	77	487
	Schronienie dla bezdomnych	7	7
	Usługi opiekuńcze	3	3
	Pogrzeb	0	0
	Skierowanie do domu pomocy społecznej	15	15
2013	Łączna liczba objętych pomocą	163	433
	Zasiłki stałe	51	96
	Zasiłki okresowe	13	27
	Zasiłki celowe	116	284
	Posiłki	102	231
	Schronienie dla bezdomnych	12	12
	Usługi opiekuńcze	5	5
	Pogrzeb	2	2
	Skierowanie do domu pomocy społecznej	13	13

W toku postępowania w sprawie decyzji o przyznaniu pomocy badane są przyczyny występowania o świadczenia. W roku 2013 ich struktura kształtowała się następująco:

- ✓ z powodu ubóstwa -135, liczba osób w rodzinach - 314,
- ✓ z powodu bezrobocia - 91, liczba osób w rodzinach - 249,
- ✓ z powodu długotrwałej choroby - 37, liczba osób w rodzinach - 78,
- ✓ z powodu niepełnosprawności - 76, liczba osób w rodzinach - 157,
- ✓ z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, rodziny niepełne - 24, liczba osób w rodzinach - 75,
- ✓ alkoholizmu - 6, liczba osób w rodzinach - 15,
- ✓ ochrony macierzyństwa - 24, liczba osób w rodzinach - 98,
- ✓ bezdomności - 13, liczba osób - 13,
- ✓ rodziny wielodzietne - 10, liczba osób w rodzinach - 50,
- ✓ trudności po opuszczeniu zakładu karnego- 4, liczba osób w rodzinach- 11,
- ✓ przemocy w rodzinie - 1, liczba osób w rodzinie - 4,
- ✓ narkomanii - 0,
- ✓ sieroctwa - 1 liczba osób 1

MOPS nie prowadzi oddzielnych ewidencji (analiz) według płci, jak również nie ma danych odnośnie przestrzennego rozmieszczenia w/w problemów.

W strukturach MOPS działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Jego zadania to:

- opracowanie adekwatnych strategii postępowania w przypadku rozpoznania i zgłoszenia przemocy domowej,
- podejmowanie interwencji w przypadku przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu jej powstrzymanie,
- udzielanie pomocy dzieciom doświadczającym przemocy i będących świadkami przemocy w rodzinie,
- podejmowanie wspólnych działań w ramach procedury „Niebieska Karta”.

Liczba domniemyanych osób doświadczających przemocy domowej:

rok 2011 - 14,

rok 2012 - 11,

rok 2013 - 7.

30 czerwca 2014r. Rada Miejska w Wojkowicach podjęła uchwałę w sprawie utworzenia gminnej jednostki organizacyjnej pn. **Placówka Wsparcia Dziennego „Tlen Wojkowice”** i nadała jej statut. Jednostka powołana została w celu wykonywania zadań własnych gminy w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Swoją działalność rozpocznie z dniem 1 stycznia 2015r⁵.

⁵ Uchwała nr LII/494/2014 Rady Miasta Wojkowice z dnia 30 czerwca 2014r. w sprawie: utworzenia gminnej jednostki organizacyjnej Gminy Wojkowice - Placówka Wsparcia Dziennego w Wojkowicach - „Tlen Wojkowice”.

Obszar polityki w zakresie bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania szeroko rozumianym zjawiskom dezorganizacji społecznej oraz patologii społecznej

Komisariat Policji w Wojkowicach - jest jednostką organizacyjną wchodzącą w skład Komendy Powiatowej Policji w Wojkowicach. Zakres terytorialny działania komisariatu obejmuje miasto Wojkowice oraz gminy Bobrowniki i Psary. Kierownictwo Komisariatu Stanowi:

- Komendant,
- Zastępca Komendanta.

Struktura komisariatu składa się z nw. komórek organizacyjnych:

- Kierownictwo,
- Zespół Kryminalny,
- Zespół Patrolowo Interwencyjny,
- Zespół Dyżurnych,
- Zespół Dzielnicowych,
- Zespół Wspomagający,
- Jednoosobowe stanowisko do spraw wykroczeń.

Do zadań służby kryminalnej należy m.in.:

- realizacja w całym rejonie działania Komisariatu zadań operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych w zakresie rozpoznawania, wykrywania, zapobiegania i zwalczania przestępczości kryminalnej i gospodarczej,
- zabezpieczenie miejsc zdarzeń kryminalnych i ich obsługa,
- prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa dokonane na podległym terenie,
- systematyczne rozpoznawanie zagrożeń działalnością przestępczą i jej zapobieganie,
- ujawnianie i ściganie sprawców przestępstw o charakterze kryminalnym,
- prowadzenie poszukiwań osób ukrywających się przed organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości, osób zaginionych oraz identyfikacji osób i zwłok,

Do zadań służby prewencyjnej należy m.in. :

- realizacja zadań w zakresie całokształtu spraw związanych z ujawnieniem i ściganiem sprawców przestępstw i wykroczeń poprzez:
 - systematyczne pogłębianie rozpoznania osobowego i terenowego,
 - zwalczanie zjawisk patologii społecznej wśród dorosłych i nieletnich,
 - współdziałanie z organami administracji terenowej, organizacjami społecznymi i instytucjami działającymi w rejonie służbowym,
 - organizację i wykonawstwo służb patrolowych zgodnie z aktualnymi potrzebami służby,

- organizowanie i koordynacja działań związanych z utrzymaniem ładu i porządku publicznego na podległym obszarze,
- Organizowanie służby patrolowo-obchodowej. Przeprowadzenie interwencji, legitymowanie, zatrzymywanie i osadzanie osób.
- Prowadzenie działań blokadowo pościgowych i operacji policyjnych.
- Zabezpieczenie imprez o charakterze masowym.
- Udział w asystach i udzielanie pomocy.
- Organizowanie i wykonywanie, nadzór i kontrola działań policjantów w zakresie zapobiegania i zwalczania wykroczeń oraz współdziałania na obszarze gminy w tym zakresie z organami ochrony prawnej, administracji publicznej oraz organizacjami społecznymi, inicjowanie lokalnej polityki zapobiegania, ujawniania i ścigania sprawców wykroczeń.
- Przeciwdziałanie demoralizacji i zwalczanie przestępczości nieletnich.
- Tworzenie i realizacja, we współdziałaniu z organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami i instytucjami pozarządowymi programów prewencyjnych ukierunkowanych na:
 - zapewnienie osobom zamieszkałym na obszarze gminy bezpieczeństwa i porządku w miejscach publicznych,
 - zapewnienie mieszkańcom możliwości sygnalizowania lub zgłaszania Policji o zdarzeniach i sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu ludzi i mienia albo porządkowi publicznemu, a także stwarzanie warunków umożliwiających natychmiastową reakcję Policji na takie sygnały lub zagrożenia.
- Prowadzenie odpowiednich działań w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny, zagrożeń nadzwyczajnych, postępowania Policji w warunkach katastrofy naturalnej i awarii technicznej oraz w czasie innych zadań zagrażających bezpieczeństwu ludzi i środowisku, stanu gotowości do działań i alarmowania komórek organizacyjnych Komisariatu.
- Ochrona bezpieczeństwa ludzi oraz porządku publicznego w komunikacji publicznej oraz na obszarach wodnych.
- Współdziałanie w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości z funkcjonariuszami na obszarze gminy organami ochrony prawnej i edukacji z organami administracji publicznej, organizacjami społecznymi i mediami

W okresie od 2010 roku działając na rzecz poprawy bezpieczeństwa na terenie działania Komisariatu Policji w Wojkowicach, dokonano oceny efektywności obecnych struktur organizacyjnych jednostki. Na ich podstawie przeprowadzono reorganizację struktur jednostki organizacyjnej. Aktualnie Komisariat Policji w Wojkowicach został zwiększony etatowo wraz z kierownictwem do 35 funkcjonariuszy.

Komisariat Policji w Wojkowicach znajduje się w budynku przy ul. Sobieskiego 125 w Wojkowicach. Budynek ten składa się z 2 kondygnacji.

Wewnątrz budynku, wyodrębniono oddzielne pomieszczenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojkowicach. Pomieszczenia służbowe funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Wojkowicach obejmują piwnice, część I kondygnacji oraz II kondygnację. Budynek ten wchodzi w skład zasobów Miasta Wojkowice. Od wielu lat nie był poddawany remontowi. Aktualnie wszystkie pomieszczenia służbowe Komisariatu są w bardzo złym stanie i wymagają natychmiastowego remontu. Budynek nie dysponuje wyodrębnionym parkingiem wewnętrznym do parkowania pojazdów służbowych jak również nie dysponuje parkingiem przeznaczonym do parkowania pojazdów przez petentów.

Komisariat Policji w Wojkowicach dysponuje czterema pojazdami służbowymi (trzy pojazdy oznakowane oraz jeden pojazd nieoznakowany). Cały tabor jest znacznym stopniu wyeksploatowany. W każdym przypadku przebieg pojazdów wynosi powyżej 100 tysięcy kilometrów, a rok produkcji w przypadku najstarszego z nich przypada na ubiegłą dekadę. W roku 2014 Rada Miasta podjęła uchwałę o przekazaniu kwoty 19.000,00 zł na zakup nowego pojazdu, który będzie użytkowany jako nieoznakowany.

Tab. nr 54. Analiza popełnianych przestępstw na terenie podległym Komisariatowi Policji w Wojkowicach w latach 2011-2013 r.

LP	RODZAJ PRZESTĘPSTW	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
1	Zabójstwo	-	-	
2	Zgwałcenia	-	-	
3	Kradzież rzeczy	182	139	
4	Kradzież samochodu	5	5	
5	Kradzież z włamaniem	111	81	
6	Rozbój	4	7	
7	Bójka lub pobicie	9	13	
8	Uszkodzenie rzeczy	43	51	
9	Przestępstwa drogowe	76	73	
10	Ogółem przestępstw kryminalnych	543	477	

Tab. nr 55. Wykaz przestępstw dokonywanych przez nieletnich w latach 2011-2013.

ROK 2011		ROK 2012		ROK 2013	
Czyny karalne	Liczba nieletnich sprawców	Czyny karalne	Liczba nieletnich sprawców	Czyny karalne	Liczba nieletnich sprawców
74	19	81	20		

Tab. nr 56. Analiza bezpieczeństwa w ruchu drogowym w latach 2011-2013.

ROK 2011				ROK 2012				ROK 2013			
WY- PADKI	ZABICI	RANNI	KOLI- ZIE	WY- PADKI	ZABICI	RANNI	KOLI- ZIE	WY- PADKI	ZABICI	RANNI	KOLI- ZIE
6	0	6	45	3	0	4	57	2	0	2	45

Obszar polityki mieszkaniowej

Gmina wykonuje swoje zadania w zakresie tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wykorzystując mieszkaniowy zasób gminy lub w inny sposób np.: poprzez tworzenie warunków dla inwestycji mieszkaniowych, również we współpracy z gminami ościennymi. Ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego nałożyła na gminy obowiązek uchwalenia wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy na co najmniej pięć kolejnych lat.

Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wojkowice zawiera prognozy działań Gminy w latach 2010-2015, zmierzające do pozyskiwania lokali mieszkalnych do mieszkaniowego zasobu oraz działań nakierowanych na poprawę stanu technicznego i standardu zasobu mieszkaniowego.

Stosownie do przepisu art.2 pkt 10 w związku z art.20 ust.1 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego mieszkaniowy zasób gminy stanowią lokale stanowiące własność gminy albo gminnych osób prawnych lub spółek prawa handlowego utworzonych z udziałem gminy, z wyjątkiem towarzystw budownictwa społecznego, a także lokale pozostające w posiadaniu samoistnym tych podmiotów. Mieszkaniowy zasób Gminy Wojkowice tworzą lokale mieszkalne położone w budynkach stanowiących pełną własność i współwłasność gminy.

Lokale mieszkalne w zasobie Gminy Wojkowice wynajmowane są na czas nie oznaczony i na czas oznaczony.

Tab. nr 29. Budynki i lokale mieszkalne stanowiące 100% własności Gminy Wojkowice.

Ilość budynków	3
Ilość lokali mieszkalnych	33
Powierzchnia w m ²	1 237

Tab. nr 30. Lokale mieszkalne będące własnością gminy w budynkach stanowiących przedmiot współwłasności.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE
Ilość budynków	20
Ilość lokali mieszkalnych	52
Powierzchnia w m ²	1 952

Łącznie mieszkaniowy zasób gminy to 85 lokali mieszkalnych o powierzchni użytkowej 3 189,01m² (stan na 30.06.2014r.)

Środki finansowe na utrzymanie mieszkaniowego zasobu Gminy, które niestety nie w pełni wystarczają na poprawę jego stanu technicznego to wpływy uzyskane z najmu lokali mieszkalnych i lokali użytkowych, a także dodatkowe środki z budżetu gminy przekazywane na konkretne cele remontowe.

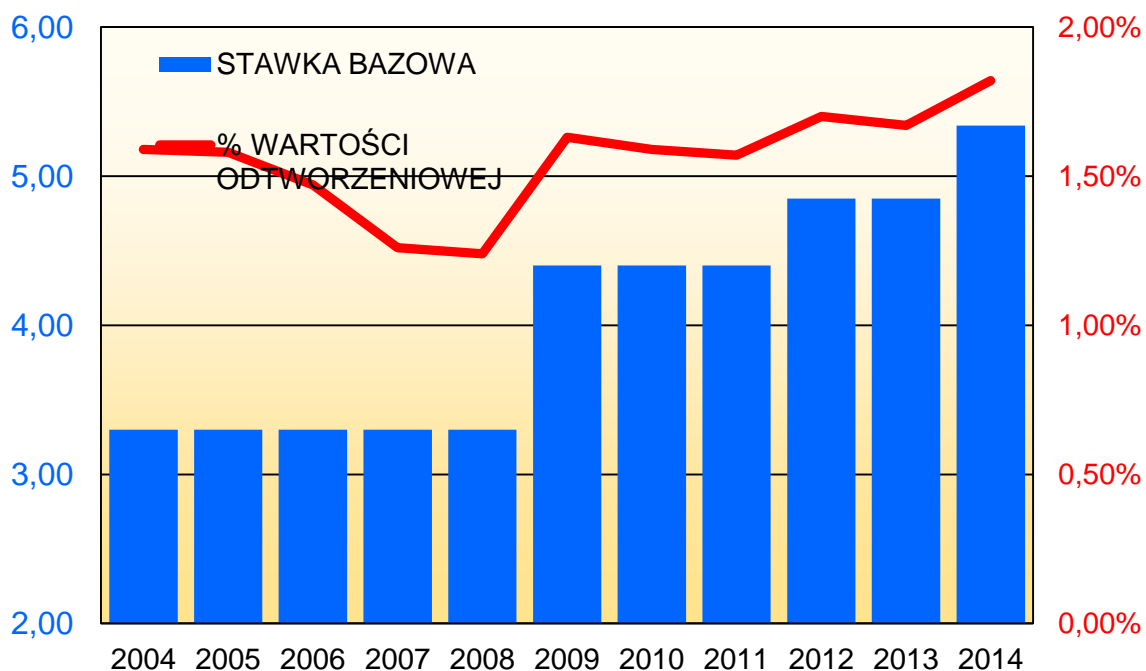
Zasady polityki czynszowej

Obowiązująca do czerwca 2001r. ustawa z dnia 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r., Nr 120 poz. 787) nałożyła na gminy obowiązek ustalenia stawek czynszu regulowanego. Na samorządy lokalne spadł główny ciężar odpowiedzialności za przygotowanie oraz realizację strategii i kierunku zmian oraz rozwiązań szczegółowych w zakresie gminnej polityki czynszowej.

Z uwagi na ograniczone możliwości najemców dochodzenie do 3% wartości odtworzeniowej, zostało rozłożone w czasie. Pomimo, że mocą dawnej ustawy, gmina mogła znacznie podwyższyć stawki czynszu regulowanego, to wprowadzane przez gminę stawki były znacznie niższe niż dopuszczał ustawodawca. Wartość odtworzeniowa obowiązująca od 1.04.2014 wynosi 3.527zł/m²; zatem jej 3% osiągnęło poziom 8,82zł/m².

Tab. nr 31. Zmiany stawki bazowej czynszu w zasobach Gminy Wojkowice
w latach 2005-2010

ROK	STAWKA BAZOWA CZYNSZU [zł/m ²]	% WZROSTU	% WARTOŚCI ODTWORZENIOWEJ
2004	3,30	0,00%	1,59
2005	3,30	0,00%	1,58
2006	3,30	0,00%	1,47
2007	3,30	0,00%	1,26
2008	3,30	0,00%	1,24
2009	4,40	33,33%	1,63
2010	4,40	0,00%	1,59
2011	4,40	0,00%	1,57
2012	4,85	10,23%	1,70
2013	4,85	0,00%	1,67
2014	5,34	10,10%	1,82
2015*	5,60	4,87%	1,66

Rys. nr 26. Stawka bazowa czynszu w latach 2004-14.

Od dnia 01.03.2014r. w Gminie Wojkowice obowiązują stawki:

- stawka bazowa dla lokalu komunalnego - 5,34zł/m²
- stawka dla lokalu socjalnego - 1,60zł/m²

Tab. nr 32. Mieszkaniowy zasób Gminy Wojkowice w budynkach, w których Gmina jest jedynym właścicielem.

LP	ADRES	POWIERZCHNIA UŻYTKOWA m ²	OGÓŁEM m ²	UWAGI
1	Sucharskiego 17/1 <i>lokal socjalny</i>	31,54	335,43	<i>pow. zabudowy 367,62m²</i>
2	Sucharskiego 17/2	44,33		<i>kubatura-4154,50m³</i>
3	Sucharskiego 17/3	31,54		<i>ilość kondygnacji nadziemnych - 3</i>
4	Sucharskiego 17/4	35,53		<i>ilość kondygnacji podziemnych -1</i>
5	Sucharskiego 17/5 <i>lokal socjalny</i>	18,38		<i>ilość lok. mieszk. - 19</i>
6	Sucharskiego 17/6	44,33		<i>w tym 2 lok. socjalne</i>
7	Sucharskiego 17/7	31,54		<i>ilość lok. użyt. - 2</i>
8	Sucharskiego 17/8	35,53		
9	Sucharskiego 17/9	18,38		

10	Sucharskiego17/10	44,33		<i>rok budowy -1964r.</i>
11	Sucharskiego 17 <i>lokal użytkowy – sklep</i>	89,48	89,48	
12	Sucharskiego 17a/1	44,33	303,89	
13	Sucharskiego 17a/2	44,33		
14	Sucharskiego 17a/3	18,38		
15	Sucharskiego 17a/4	35,53		
16	Sucharskiego 17a/5	31,54		
17	Sucharskiego 17a/6	44,33		
18	Sucharskiego 17a/7 <i>lokal socjalny</i>	18,38		
19	Sucharskiego 17a/8	35,53		
20	Sucharskiego 17a 9 <i>lokal socjalny</i>	31,54		
21	Sucharskiego <i>lokal użytkowy –światlica środowiskowa</i>	48,89	48,89	<i>rok budowy - 1964r.</i>
22	Sucharskiego 19/1	47,91	297,51	<i>pow. zabudowy 187,70m²</i>
23	Sucharskiego 19/2	36,58		<i>kubatura ~1820m³</i>
24	Sucharskiego 19/3	48,15		<i>ilość kondygnacji:</i>
25	Sucharskiego 19/4	47,99		<i>nadziemnych -2</i>
26	Sucharskiego 19/5	36,58		<i>podziemnych -1</i>
27	Sucharskiego 19/6	48,51		<i>ilość lok. mieszk. - 7 w tym 1 lokal socjalny</i>
28	Sucharskiego 19/7 <i>lokal socjalny</i>	31,79		<i>rok budowy -1960/61</i>
29	Sucharskiego 21/1	48,67	299,98	<i>pow. zabudowy 187,80m²</i>
30	Sucharskiego 21/2 <i>lokal socjalny</i>	36,73		<i>kubatura ~1820m³</i>
31	Sucharskiego 21/3	48,21		<i>ilość kondygnacji:</i>
32	Sucharskiego 21/4	48,64		<i>nadziemnych -2</i>
33	Sucharskiego 21/5 <i>lokal socjalny</i>	37,27		<i>podziemnych -1</i>

34	Sucharskiego 21/6	48,52		<i>ilość lok. mieszk. - 7 w tym 3 lokale socjalne</i>
35	Sucharskiego 21/7 <i>lokal socjalny</i>	31,94		<i>rok budowy -1960/61</i>
RAZEM			1236,81	pow. lok. mieszkalnych
			138,37	pow. lok. użytkowych

Wymóg utrzymywania zasobu mieszkaniowego o określonym standardzie powoduje konieczność stałego podwyższania stawki czynszu aż do osiągnięcia wysokości 3% wartości odtworzeniowej. Wymaga to jednak zdecydowanych działań władz miasta w tym kierunku przy uwzględnieniu dochodów najemców lokali, wysokości zadłużenia z tytułu braku wnoszenia stosownych opłat, jak i wysokości kwot wypłacanych z budżetu miasta na dodatki mieszkaniowe.

Ponadto, zarządzając zasobem mieszkaniowym gminy, należy zwrócić uwagę, aby koszty eksploatacji w pozycji gmina jako wynajmujący doprowadzić i utrzymać do poziomu kosztów zarządu nieruchomością wspólną, gdyż obecny poziom jest za wysoki i nie znajduje pokrycia w stawce czynszowej.

Tab. nr 33. Nieruchomości lokalowe, stanowiące własność Gminy w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych.

LP	ADRES	POWIERZCHNIA UŻYTKOWA m ²	INFORMACJE O BUDYNKU
1	Sucharskiego 15/2	37,94	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sucharskiego 15
2	Sucharskiego 15/5	37,94	
3	Sucharskiego 16/2	63,36	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sucharskiego 16
4	Sucharskiego 18/1	44,93	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sucharskiego 18
5	Sucharskiego 18/2	44,80	
6	Sucharskiego 20/1	45,11	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sucharskiego 20
7	Sucharskiego 20/2	45,11	
8	Sucharskiego 23/3	48,67	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sucharskiego 23
9	Sucharskiego 23/5	36,98	
10	Sucharskiego 23/7	29,42	
11	Sucharskiego 24/3	44,91	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sucharskiego 24

12	Sucharskiego 25/1	48,37	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sucharskiego 25
13	Sucharskiego 25/2	37,10	
14	Sucharskiego 25/5	37,10	
15	Sucharskiego 25/7	28,92	
16	Sucharskiego 27/5	37,10	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sucharskiego 27
17	Sucharskiego 27/7	28,92	
18	Sucharskiego 28/2	34,98	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sucharskiego 28 28a
19	Sucharskiego 28/3	35,14	
20	Sucharskiego 28/4	31,37	
21	Sucharskiego 28/5	48,49	
22	Sucharskiego 28/6	36,78	
23	Sucharskiego 28/8	48,21	
24	Sucharskiego 28/10	31,69	
25	Sucharskiego 28a/1	31,35	
26	Sucharskiego 28a/3	35,48	
27	Sucharskiego 28a/4	31,19	
28	Sucharskiego 28a/6	18,72	
29	Sucharskiego 28a/8	31,10	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sucharskiego 29
30	Sucharskiego 28a/10	18,68	
31	Sucharskiego 29/2	37,10	
32	Sucharskiego 29/4	48,37	
33	Sucharskiego 29/5	37,10	
34	Sucharskiego 29/6	48,37	
35	Sucharskiego 29/7	28,92	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sucharskiego 31
36	Sucharskiego 31/2	37,10	
37	Plaka 4D/7	30,25	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Plaka 4D
38	Plaka 4D/32	30,25	
39	Plaka 4D/103	30,11	
40	Plaka 4D/301	47,10	
41	Plaka 4D/303	30,11	
42	Plaka 4D/306	30,11	
43	Plaka 4D/402	30,11	
44	Plaka 4D/404	30,11	
45	Plaka 4D/405	30,11	

46	Plaka 4E/III/10	60,74	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Plaka 4E
47	Morcinka 13/13 <i>lokal socjalny</i>	15,20	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Morcinka 13
48	Morcinka 22/1	36,60	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Morcinka 22
49	Sobieskiego 235/13	38,00	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sobieskiego 235
50	Sobieskiego 245c/7	48,28	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sobieskiego 245c
51	Sobieskiego 292/11	35,60	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sobieskiego 292
52	Tetmajera 4/3	62,70	Mała Wspólnota Mieszkaniowa - mieszkanie
53	Morcinka 6-sklep <i>lokal użytkowy</i>	107,08	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Morcinka 6
RAZEM		1952,20	-pow. użytkowa lokali mieszkalnych
		107,08	-pow. użytkowa lokali użytkowych

Budownictwo mieszkaniowe

Obecnie na terenie miasta nie jest realizowane jakiegokolwiek budownictwo osiedlowe zorganizowane. Nowe budynki są efektem inwestycji indywidualnych. Obserwuje się jednak stopniowy wzrost zainteresowania Wojkowicami, jako miejscem do osiedlenia. Mimo wszystko jednak ceny mieszkań na rynku wtórnym są jednymi z najniższych w Aglomeracji Górnośląskiej. Biorąc pod uwagę bliskość do jej centrum należy jednak przypuszczać, że wraz z jej rozwojem zarówno atrakcyjność, a co za tym idzie ceny mieszkań, będą wzrastać.

Społeczeństwo obywatelskie

Ważnym elementem społeczeństwa obywatelskiego są organizacje społeczne. Ich liczba i obszar zainteresowań najlepiej świadczy o poziomie świadomości oraz zdolności do samoorganizacji. Trzeba przyznać, że w Wojkowicach nie jest w tej sferze najlepiej. Władze gminy wspierają zatem wszelkie działania ukierunkowane na tworzenie warunków do rozwoju organizacji pozarządowych, widząc w nich ważny element systemu demokracji lokalnej.

Głównym celem współpracy Gminy Wojkowice z organizacjami pozarządowymi jest budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem, a organizacjami pozarządowymi, jak również zwiększenie efektywnej realizacji zadań samorządu na rzecz mieszkańców.

Celami szczegółowymi są:

- ✓ umacnianie w świadomości społecznej poczucia współtworzenia i współodpowiedzialności za społeczność lokalną,
- ✓ stworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej i efektywne jej wykorzystanie w zaspokajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców Gminy Wojkowice,
- ✓ budowanie społeczeństwa obywatelskiego, poprzez aktywizację społeczności lokalnej,
- ✓ budowanie partnerstwa między administracją publiczną, a organizacjami pozarządowymi,
- ✓ zapewnienie udziału organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych, wykorzystanie potencjału merytorycznego tych organizacji w rozpoznaniu potrzeb, ocenie dotychczasowych działań gminy, tworzeniu nowych rozwiązań, układaniu strategii czy dyskusjach o nowych rozwiązaniach prawnych,
- ✓ obniżenie kosztów realizacji zadań publicznych w wyniku wykorzystania bezpłatnej pracy wolontariuszy,
- ✓ działania podnoszące zdolność organizacji pozarządowych do wykonywania zadań miasta: promowanie osiągnięć sektora pozarządowego, prezentacja jego dorobku oraz stworzenie przyjaznego środowiska dla tworzenia i funkcjonowania organizacji pozarządowych.

Podmiotami współpracy i realizatorami programu są:

- ❖ Organizacje pozarządowe prowadzące swoją działalność na rzecz mieszkańców Gminy Wojkowice, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, organizacje wymienione w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
- ❖ Osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa

do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,

- ❖ Mieszkańcy miasta poprzez realizację zadania publicznego w formie umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej.
- ❖ Rada Miasta Wojkowice w zakresie:
 - ustalenia polityki społecznej i finansowej miasta,
 - aktywnego uczestnictwa w spotkaniach przedstawicieli organizacji pozarządowych i zapoznawania się z ich propozycjami współpracy,
- ❖ Burmistrz Miasta w zakresie:
 - wyboru zadań publicznych zgłaszanych przez organizacje, których realizacja odbywać się będzie przez oferenta wyłonionego w drodze publicznego konkursu,
 - oceny realizacji programu współpracy przez podległe komórki wewnętrzne Urzędu Miasta i kierowników jednostek organizacyjnych.
 - przedłożenia Radzie Miasta rocznego sprawozdania z realizacji Programu.

Gmina Wojkowice realizuje zadania publiczne z zastosowaniem następujących form:

- ❖ Formy finansowe:
 - zlecenie realizacji zadań publicznych w formie powierzenia i wspierania,
 - dofinansowanie wkładu własnego organizacji do projektów współfinansowanych ze środków:
 - europejskich i innych źródeł zewnętrznych, a służących realizacji zadań,
 - publicznych gminy,
- ❖ Formy pozafinansowe:
 - Konsultowanie, z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,
 - wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności,
 - udostępnienie lokali na spotkania organizacji pozarządowych i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego promocja działalności w/w organizacji i podmiotów z wykorzystaniem dostępnych środków przekazu,
 - udzielanie rekomendacji organizacjom współpracującym z Gminą ubiegającym się o dofinansowanie z innych źródeł,
 - organizacja lub współdziałanie Gminy w przeprowadzaniu szkoleń, konferencji, forum wymiany doświadczeń, w celu podniesienia sprawności funkcjonowania organizacji,
 - udział w roli partnera w projektach realizowanych przez organizacje pozarządowe,
 - wspieranie inicjatyw lokalnych poprzez udostępnienie posiadanych zasobów materiałowych,
 - współdziałanie w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł,
 - publikowanie ważnych informacji na swojej stronie internetowej z zakresu

- dotyczącego podejmowanych działań własnych jak i uczestników zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe,
- promocję działalności organizacji pozarządowych,
- informowanie organizacji pozarządowych o planowanych sesjach Rady oraz posiedzeniach komisji Rady, na których dyskutowane będą projekty uchwał odnoszących się do zagadnień związanych z profilem działalności organizacji oraz zagwarantowanie udziału ich przedstawicieli w posiedzeniach sesji i komisji Rady Miejskiej,
- udostępnianie projektów uchwał odnoszących się do zagadnień związanych z przedmiotem działalności organizacji pozarządowych,
- informowanie o potencjalnych źródłach finansowania i zasadach udzielania dotacji,
- współdziałanie w pozyskiwaniu środków finansowych z innych niż budżet miasta źródeł, w szczególności z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- zapewniania udziału przedstawicieli uczestników Programu, odpowiednio do zakresu ich działania, w powoływanych radach, zespołach, komisjach opiniodawczych, w szczególności opracowujących Program współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok następny,
- koordynowanie działań w zakresie współpracy organizacji pozarządowych działających na rzecz Gminy Wojkowice.

Współpraca z podmiotami Programu dotyczy zadań o zasięgu lokalnym w następujących obszarach:

❖ W zakresie oświaty i wychowania:

- działania promujące dzieci i młodzież wybitnie uzdolnioną,
- organizacji imprez z zakresu edukacji obywatelskiej, kulturalnej, regionalnej i europejskiej,
- działalności informacyjnej i edukacyjnej dotyczącej profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień wśród dzieci i młodzieży,
- organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- inicjowania działań na rzecz integracji Europejskiej,
- propagowania historii i tradycji kulturowych miasta Wojkowice,
- organizacji uroczystości związanych z obchodami świąt narodowych,
- podejmowania działań mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej,
- pielęgnowania kultury języka polskiego wśród dzieci i młodzieży,
- aktywizacja środowiska lokalnego dla Wojkowic poprzez ramowy program szkoleń i warsztatów.

❖ W zakresie kultury i sztuki:

- działania na rzecz rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego i folkloru,
- wspomaganie rozwoju i uzdolnień dzieci i młodzieży,
- gromadzenia, dokumentowania, tworzenia, ochrony i udostępniania dóbr kultury,
- wspierania przedsięwzięć artystycznych o charakterze lokalnym,
- promocji dorobku kulturalnego Miasta Wojkowice,

- organizacji imprez kultywujących tradycje regionalne i narodowe,
- rozwijania zamiłowania do tradycji ludowych i narodowościowych wśród dzieci i młodzieży,
- organizowania koncertów, festiwali, przeglądów artystycznych, plenerów, wystaw, konkursów oraz spotkań autorskich z ludźmi kultury i sztuki,
- upowszechniania czytelnictwa.
- ❖ W zakresie promocji zdrowia i pomocy społecznej:
 - podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania bezdomności i marginalizacji życia społecznego,
 - organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży ze środowisk patologicznych,
 - pomocy rodzinom osób uzależnionych,
 - realizacji programów profilaktycznych i terapeutycznych dla osób zagrożonych patologiami społecznymi,
 - wspierania działań na rzecz promocji zdrowia i zdrowego stylu życia,
 - organizacji pomocy żywnościowej i rzeczowej rodzinom i osobom ubogim lub znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej,
 - organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
 - organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo,
 - prowadzenia profilaktyki środowiskowej na rzecz dzieci i młodzieży ze środowisk patologicznych,
 - działania profilaktyczne z zakresu uzależnień skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych,
- ❖ W zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu:
 - organizacji lokalnych i regionalnych imprez sportowo-rekreacyjnych,
 - szkolenia sportowe i zajęcia treningowe dla dzieci i młodzieży,
 - zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży w formach pozaszkolnych,
 - wspieranie upowszechniania kultury fizycznej i sportu,
- ❖ W zakresie upowszechniania turystyki i krajoznawstwa:
 - organizacji imprez turystycznych o charakterze poznawczym obejmujących swoim zasięgiem teren gminy, powiatu oraz obszaru województwa śląskiego i całego kraju.
 - organizacji konkursów o tematyce turystycznej i krajoznawczej.
- ❖ W zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;

Ustalone priorytety nie wyłączają możliwości wykonywania w 2014r. innych zadań zgłoszonych w trybie art. 12 ust. 1 ustawy (wnioski zgłaszane przez organizacje pozarządowe o zadania nie wymienione w powyższym katalogu).

Tab. nr 49. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w latach 2009-2013.

ROK	KWOTA	ZAKRES WSPÓŁPRACY FINANSOWEJ	ZAKRES WSPÓŁPRACY POZAFINANSOWEJ
2009	19.670,00	Wspieranie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - powierzenie zadania	<ul style="list-style-type: none"> - bezpłatne użyczenie pomieszczeń, - promocja działalności organizacji i podmiotów z wykorzystaniem dostępnych środków przekazu,
2010	32.000,00	Wspieranie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - powierzenie zadania	<ul style="list-style-type: none"> - wspólne informowani o podejmowanych działaniach na rzecz rozwoju społeczności lokalnej,
2011	70.000,00	Wspieranie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - wsparcie zadania Wspieranie rozwoju kultury fizycznej i sportu - wsparcie realizacji zadania	<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie rekomendacji organizacjom współpracującym z Gminą ubiegającym się o dofinansowanie z innych źródeł, - udział w roli partnera w projektach realizowanych przez organizacje pozarządowe,
2012	49.673,00	Organizacja wypoczynku letniego dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych - wsparcie zadania Wspieranie rozwoju kultury fizycznej i sportu - wsparcie realizacji zadania	<ul style="list-style-type: none"> - informowanie o potencjalnych źródłach finansowania i zasadach udzielania dotacji - wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności
2013	62.000,00	Organizacja wypoczynku letniego dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych - wsparcie zadania Wspieranie rozwoju kultury fizycznej i sportu - wspieranie zadania	<ul style="list-style-type: none"> - udostępnienie lokali na spotkania organizacji pozarządowych i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego,

Charakterystyka głównych problemów społecznych gminy Wojkowice – studium socjologiczne (Maciej Klimek, Zofia Trzeszkowska)

Wstęp

Wojkowice to miasto i gmina w Zagłębiu Dąbrowskim, w województwie śląskim, w powiecie będzińskim, nad rzeką Brynicą. Wojkowice sąsiadują: od północy i zachodu z gminą Bobrowniki, od wschodu z miastem Będzin, od południa z miastem Siemianowice Śląskie oraz z miastem Piekary Śląskie. Obecna miejscowość Wojkowice powstała 31 grudnia 1961 z połączenia dwóch odrębnych miejscowości: z osiedla Wojkowice Komorne i gromady Żychcice. Na mocy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów PRL z dnia 18 lipca 1962 Wojkowice otrzymały prawa miejskie.

W latach dwudziestych ubiegłego wieku w Wojkowicach, wtedy jeszcze niewielkiej osadzie, zaczął rozwijać się przemysł ciężki. Wybudowano kopalnię Jowisz i cementownię Saturn. Wiązało się to z powstaniem dzielnicy robotniczej w której zamieszkali pracownicy zakładów. Zakłady przemysłowe stworzyły warunki do powstania dobrze zorganizowanej, zintegrowanej społeczności. Przez kilkadziesiąt lat kopalnia i cementownia kształtowała każdy niemalże element życia społecznego mieszkańców. Kopalnia i cementownia były oparciem w trudnych chwilach, dawały wsparcie emocjonalne i finansowe. Pracownicy dostawali mieszkania, zakłady regulowały opłaty czynszowe. Wspierana była kultura (funkcjonował tu dom kultury w skład którego wchodziło kino i sala balowa), turystyka (zakłady miały swoje ośrodki wczasowe w górach i nad morzem), sport na wysokim poziomie (w pobliskim parku wybudowany został kompleks sportowy z basenem, hotelem kawiarnią i boiskiem do różnego rodzaju sportów). Zintegrowana społeczność, dawała poczucie wartości. Wartości, jaką był niezwykle profesjonalizm w fachu górniczym, rodzina, wiara i ugruntowany przez lata porządek. Sytuacja zaczęła się zmieniać w okresie zmian ustrojowych po 1989 roku. Stabilny, wieloletni układ społeczny zaczął się chwiać. Kopalnia stała się częścią holdingu węglowego, który postanowił ją poddać w stan likwidacji, cementownia podzieliła jej los dostała się w tryby gospodarki rynkowej i została wchłonięta przez prywatny koncern i zlikwidowana. Zaczęła się pogoń za pieniądzem, chaotyczne, nieprzemysłane odprawy górnicze zagroziły fundamentom niejednej wojkowickiej rodziny.

Wiele osób – tych, którzy przyjeżdżali do Wojkowic z całej Polski za chlebem – jeszcze bardziej odczuwało utratę stabilizacji. Oni nie mieli wsparcia rodziny, pogłębiały się więc różnice społeczne. Towarzyszyły temu takie zjawiska, jak m.in. niskie kwalifikacje zawodowe i niedostosowanie się do współczesnych realiów rynku pracy, obniżanie się poziomu życia, brak umiejętności asymilowania się w nowej rzeczywistości społeczno-gospodarczej, mała samodzielność i aktywność związana z opiekuńczą rolą kopalni.

Koniec lat dziewięćdziesiątych to moment w życiu miasta bardzo trudny. Osiedla przyzakładowe zaczęły być postrzegane niezwykle negatywnie przez społeczność miasta. Ulice Morcinka i Sucharskiego zyskały opinię niebezpiecznych i patologicznych. Stały się dla wielu obszarem zdegradowanym, zaniedbaną, niebezpieczną enklawą, w której zadziała

się najgorsza dla jego społeczności rzecz – sami mieszkańcy zaczęli siebie postrzegać w kategoriach negatywnych. Opinia otoczenia stała się tożsama z opinią społeczności osiedla.

Według pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojkowicach, na ulicach Morcinka i Sucharskiego tworzy się lokalna koncentracja ubóstwa, która sprzyja procesom utrwalania się, a nawet społecznego „dziedziczenia” negatywnych zjawisk. Wewnątrz osiedli tworzą się swoiste getta, występuje wyraźna odrębność przestrzenna, względna homogeniczność statusowa mieszkańców i zabudowy, niska przenikalność pomiędzy obszarem wyłączonym a światem otaczającym.

Wytworzone zostało poczucie odrębności społecznej, świadomościowej, enklawowości zarówno przez mieszkańców obszaru, jak i obserwatorów zewnętrznych. Obszarowi temu towarzyszy ubóstwo wynikające z długotrwałego braku pracy, braku wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, wyuczona bezradność, bierność życiowa i skłonność do przedstawiania na małym. Widoczne jest pojawienie się prawników i profesorów biedy ludzi, którzy do perfekcji opanowali wszelkie sposoby korzystania z pomocy społecznej. Pojawia się także dezintegracja struktury rodzinnej i izolacja od spraw którymi żyje ogół.

Główne problemy społeczne na podstawie ilościowej analizy danych zastanych⁶

Bezrobocie

W Wojkowicach mieszkają obecnie 9123 osoby w tym 4823 kobiety i 4300 mężczyzn. Liczba bezrobotnych wynosi 489 osób co stanowi 5,36 % ogółu mieszkańców w tym 252 bezrobotne kobiety i 237 bezrobotnych mężczyzn.

Ubóstwo

Z usług Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojkowicach korzystają 433 osoby co stanowi 4,74 % ogółu mieszkańców.

Alkoholizm

W 2013 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca na terenie miasta przeprowadziła rozmowy z 24 osobami, motywując je do podjęcia leczenia odwykowego. Z pomocy punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin skorzystało w sumie 49 osób. Liczba stałych pacjentów to 33 osób w tym 15 to osoby uzależnione i 18 osoby współuzależnione. Na leczenie odwykowe skierowanych zostało 11 pacjentów. Dwie osoby zostały skierowane na konsultacje do poradni zdrowia psychicznego,

⁶ **Analiza danych zastanych** - (desk research) zwane także „badaniami zza biurka” lub „badaniami gabinetowymi”, to metoda, w której wykorzystuje się istniejące dane (tzw. wtórne źródła), najczęściej zgromadzone i przetworzone wcześniej przez agencje badawcze, media, banki danych, instytucje publiczne (np. GUS) itp. Ten typ badań, w odróżnieniu od innych metod, nie wymaga pracy w terenie i kontaktu z respondentami. Zaletą tego typu badań jest ich niski koszt oraz szybkość realizacji. Analiza danych zastanych często jest wykorzystywana jako wstęp do dalszych badań

jedna osoba do poradni leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych, jedna osoba do poradni neurologicznej.

Jak pokazują dane statystyczne (ilościowe), największym problemem w mieście jest bezrobocie oraz powiązane z nim ubóstwo. Rodzi to wiele problemów począwszy od poczucia wykluczenia społecznego po alkoholizm i przemoc.

Główne problemy społeczne na podstawie analizy jakościowej

Na podstawie badania jakościowego „Problemy Społeczne Wojkowic” przeprowadzonego przez wolontariuszy Ośrodka Studiów o Mieście z Gliwic pod kierunkiem Macieja Klimka (specjalista ds. pracy socjalnej i ekonomii społecznej) i Zofii Trzeszkowskiej (specjalistka ds. aktywności obywatelskiej) wśród 30 mieszkańców Wojkowic w czerwcu 2014⁷ roku wynikają następujące wnioski:

W opinii mieszkańców w Wojkowicach problemem jest:

- Zanedbana infrastruktura
- Traktowanie ulic Morcinka i Sucharskiego przez wiele lat jako punktu przesiedleń ludzi bezrobotnych i zadłużonych z innych dzielnic

⁷ Niniejsze badania terenowe zostały zrealizowane **metodą indywidualnego wywiadu pogłębionego (Individual in-Depth Interview, IDI)**. Indywidualny wywiad pogłębiony to metoda badań jakościowych polegająca na prowadzeniu indywidualnych rozmów z niewielką liczbą respondentów wybranych ze względu na ich powiązanie z tematem badań. Ze względu na stopień strukturyzacji oraz czas trwania wyróżnia się **wywiad częściowo ustrukturyzowany/zogniskowany (ang. semi-structured interview)**, **wywiad nieustrukturyzowany (ang. unstructured interview)**, **wywiad długi (ang. long interview)** i **wywiad krótki (ang. mini depth)**. Celem wywiadu jest poznanie uczuć, poglądów, opinii i oczekiwań jednostek z uzyskaniem możliwie największej ilości szczegółów. Jest to najczęściej wstępny etap większego projektu badawczego, w trakcie którego zbierane są podstawowe informacje na temat grupy będącej przedmiotem zainteresowania badacza odnośnie danego problemu. Przed przystąpieniem do wywiadu należy dobrać grupę respondentów tak, by ich profile najlepiej odpowiadały specyfice prowadzonego projektu. Również scenariusz wywiadu w postaci pytań pomocniczych dla prowadzącego wywiad powinien zawierać punkty najbardziej istotne dla badanego problemu, których w żadnym wypadku nie można pominąć (ang. initial questions). Trwającą od jednej do dwóch godzin rozmowę przeprowadza się indywidualnie z każdym z respondentów, w miejscu dogodnym dla informatora, bez udziału osób trzecich. Odpowiednio przeszkolony prowadzący zadaje respondentowi pytania, pozwalając mu na swobodną i obszerną wypowiedź, w razie potrzeby dopytując bądź modyfikując przebieg odpowiedzi poprzez zadawanie pytań naprowadzających (ale nigdy sugerujących). Po zrealizowaniu punktów scenariusza możliwe jest zadanie przez prowadzącego kilku pytań dodatkowych, służących pogłębieniu zagadnień poruszonych w trakcie wywiadu przez respondenta i nie rozwiniętych, ale interesujących z punktu widzenia badanego problemu. Ważne jest, aby przed rozpoczęciem wywiadu upewnić respondenta o zachowaniu pełnej jego anonimowości, gdyż cała rozmowa jest nagrywana, zaś prowadzący zobowiązany jest robić notatki podczas wypowiedzi informatora. Rozmowy z respondentami zostały zarejestrowane na nośnikach cyfrowych, a także utrwalone w postaci transkrypcji.

- Wysoki poziom bezrobocia
- Zbyt mały, w odczuciu mieszkańców, nadzór ze strony Policji
- Znaczny odsetek osób o niskim wykształceniu, niewielkich dochodach, mieszkających w lokalach o niskim standardzie
- Niski poziom integracji społecznej, wycofanie się mieszkańców z działań społecznych
- Utrwalenie się wśród mieszkańców przekonania, że Wojkowice są gorsze
- Mała ilość przedsiębiorstw/zakładów oferujących nowe miejsca pracy
- Niewielka ilość miejsc, w których można zorganizować czas wolny
- Znaczna bierność społeczności w sprawach społeczno-zawodowych
- Słabe możliwości rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży
- Duża liczba rodzin niewydolnych wychowawczo
- Widoczny wandalizm, przypadki przestępczości
- Brak miejsca skupiającego aktywność mieszkańców, osób prowadzących profesjonalne działania w zakresie animacji społeczności lokalnej
- Słabe poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców
- Znaczny w odczuciu części mieszkańców stopień zaniedbań w sprawach porządku i czystości
- Opuszczanie miasta przez ludność wykształconą i posiadającą pracę
- Utrwalenie się postawy bierności, apatii i zniechęcenia, przekonania o braku możliwości zmian
- Przestępczość, szerzenie informacji o Wojkowicach jako miejscu niebezpiecznym
- Alkoholizm i postawy społeczne przyzwalające lub tolerujące picie alkoholu
- Zbyt słabe wspieranie motywacji do pracy
- Ograniczone możliwości i niska motywacja mieszkańców do poprawy standardów swego życia
- Dalsze pogarszanie się stanu substancji mieszkaniowej
- Odczuwana przez część mieszkańców obojętność na pojawiające się problemy społeczne i brak wsparcia ze strony miasta w ich przewyciężaniu
- Postrzeganie ulic Morcinka i Sucharskiego jako enklawy biedy i bezrobocia
- Nadmierne lub źle ukierunkowane wsparcie materialne, ograniczające aktywność świadczeniobiorców pomocy społecznej i wzmagające ich roszczeniowe postawy wobec otoczenia

Na podstawie wypowiedzi mieszkańców zespół wolontariuszy pod kierunkiem Macieja Klimka opracował poniższą listę głównych problemów społecznych miasta Wojkowice:

- Wysoki poziom bierności zawodowej i społecznej mieszkańców, w szczególności osób korzystających z pomocy społecznej
- Duża skłonność lokalnej społeczności do korzystania ze świadczeń społecznych, utrwalenie zjawiska wyuczonej bezradności
- Wysoki poziom bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i niedostateczne wsparcie służb społecznych w tym zakresie
- Dziedziczenie przez młodzież i dzieci dysfunkcyjnego modelu rodziny
- Niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz brak takiej oferty dla osób w wieku emerytalnym
- Utrwalanie się negatywnego wizerunku miasta zarówno wśród mieszkańców, jak i w odbiorze osób z zewnątrz
- Brak ośrodka/miejsca skupiającego aktywność, wspierającego i koordynującego inicjatywy lokalne
- Niewielka liczba osób zaangażowanych w poprawę warunków życia w mieście.

Rekomendacje

Konieczna jest zatem w Wojkowicach realizacja kompleksowych działań zmierzających do: Reintegracji społecznej zagrożonych wykluczeniem społecznym mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i osób biernych zawodowo korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojkowicach.

Kierunki działań miejskich instytucji powinny skupiać się na:

- Zwiększeniu wiedzy na temat potrzeb i problemów grup i społeczności zamieszkującej Wojkowice
- Zapobieganiu marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównywanie szans dla grup marginalizowanych m.in. młodzieży, długotrwale bezrobotnych
- Zmniejszaniu obszarów wykluczenia społecznego
- Wypracowaniu modelu działań środowiskowych opartych na współdziałaniu różnych instytucji, organizacji oraz mieszkańców
- Prowadzeniu działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym, i integracyjnym,
- Zwiększeniu aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej
- Zwiększeniu kompetencji społecznych i zawodowych

- **Promowaniu postaw prospołecznych**

Analiza aktywności obywatelskiej w Wojkowicach wykonaną przez Macieja Klimka i Zofię Trzeszkowską wykazała iż:

- Wojkowice cechuje bardzo niski poziom zaangażowania w rozwiązywanie problemów społecznych - dane wynikające z badania 90% badanych Wojkowiczów nie włącza się w działania grup społecznych o charakterze obywatelskim. Dzieje się tak ponieważ temat partycypacji społecznej spychany jest na drugi plan, a obywatele nie mają motywacji by czynnie uczestniczyć w życiu publicznym. Skutkuje to małym zaangażowaniem w podejmowaniu decyzji zwłaszcza tych na poziomie samorządowym co w efekcie powoduje, że nie bierze pod uwagę głosu społeczności lokalnej w kwestiach ważnych dla otoczenia.
- Deficyt systemowych rozwiązań w gminie - brakuje systemowych rozwiązań ułatwiających mieszkańcom włączanie się w życie publiczne, czego skutkiem jest ich niska frekwencja w mechanizmach demokracji bezpośredniej tj. konsultacje społeczne, budżet obywatelski, działalność organizacji społecznych.
- Słabe zrozumienie procedury zarządzania miastem - procesy i procedury zarządzania miastem przez to, że obejmują na ogół wszystkie podstawowe sfery jego życia i funkcjonowania, są złożone, z kolei struktury miejskich władz, miejskiej administracji i miejskich służb często są wieloszczeblowe i rozbudowane – w konsekwencji nieprzejrzyste. Obywatele nie angażują się w mechanizmy partycypacji, bo nie rozumieją procedur zarządzania miastem, co skutkuje mniejszą partycypacją społeczną
- Niewielka aktywność społeczna mieszkańców - z badań przeprowadzonych w Wojkowicach, wynika że aktywność społeczna osób w wieku powyżej 60. lat sprowadza się głównie do uczestnictwa w spotkaniach grup parafialnych (dotyczy 14 proc.). Połowa badanych nie widzi najmniejszej potrzeby kontaktowania się z radą miasta, a większość (59 proc.) przyznaje, że nie zna żadnych organizacji pozarządowych działających w mieście. Co drugi w ogóle nie poświęca się działalności społecznej ani w zorganizowanej ani niezorganizowanej formie. Tylko nieliczni zainteresowani są wolontariatem. Wśród najczęściej wskazywanych przyczyn braku zaangażowania najwyższą pozycję zajmuje brak dostatecznej informacji na temat oferty działających lokalnie stowarzyszeń i fundacji. Ponad 40 proc. badanych stwierdziło, że nie włącza się w działania organizacji pozarządowych z trzech powodów: po pierwsze - nie wiedzą, że mogą się zaangażować, po drugie - nie znają zasad, po trzecie - nie potrafią do nich dotrzeć. Bierność mieszkańców jest zjawiskiem niepokojącym. Obojętność na sprawy lokalne i wycofanie się ze sfery publicznej skutkuje osłabieniem wojkowickiej społeczności,. Problem ten będzie narastał.

- Trudności w artykułowaniu swoich potrzeb przez część obywateli- Tworzenie wyraźnych reguł dialogu i mechanizmów służących obywatelom do wypowiedzania się w sprawach publicznych ułatwia podejmowanie aktywności obywatelskiej. Dotyczy to zwłaszcza grup zwyczajowo mniej widocznych w sferze publicznej, do których zaliczyć trzeba osoby starsze. Wobec braku określonych ram w tym zakresie, zdarza się, że z własnym zdaniem i interesami potrafią się przebić jedynie najsilniejsi aktorzy, skutecznie zagłuszający osoby i grupy o mniejszej sile perswazji. Mieszkańcy Wojkowic niewątpliwie stanowią grupę, która potrzebuje wsparcia w artykułowaniu swoich potrzeb i problemów.
- Słaba aktywność obywatelska na poziomie dzielnic oraz brak poważniejszych działań podejmowanych przez radnych, bierze się z niezrozumienia na linii władze-społeczeństwo.
- Brak przestrzeni do kontaktów wielopokoleniowych - żyjemy w czasach, kiedy mamy coraz mniej okazji do kontaktów z ludźmi starszymi. Znikają rodziny wielopokoleniowe. Świat zmienia się na tyle szybko, że wiedza gromadzona przez całe życie, szybko się dezaktualizuje. Seniorzy nie są już postrzegani jako „skarbnica wiedzy i mądrości”. Coraz częściej młodzi ludzie stawiają pytanie „skoro starsi nie obsługują komputera, to czego mogą mnie nauczyć?”. Proces ten ciekawie opisała amerykańska antropolożka Margaret Mead, określając, iż żyjemy w czasach „kultury prefiguratywnej”, kiedy to starsi uczą się od dzieci, chociażby tego, jak odnaleźć się w świecie nowych technologii i nadążyć za zmianami. Brak naturalnych przestrzeni do kontaktów wielopokoleniowych w rodzinie, w przestrzeni miasta czy wsi sprawia, że młodzi i starsi mało o sobie wiedzą, rzadko współpracują. Po obu stronach rodzą się stereotypy. Potrzeba jest stworzenie społecznych płaszczyzn współpracy międzypokoleniowej.

Rekomendacje

Zmotywowanie mieszkańców do czynnego uczestnictwa w życiu publicznym oraz osiągnięcia korzyści z zaangażowania w życie publiczne zwłaszcza na poziomie samorządowym dzięki wprowadzeniu w mieście metody Organizowania Społeczności Lokalnej wdrażanej przez Miejskie Centrum Usług Społecznych

Kierunki działań miejskich instytucji powinny skupiać się na:

- Stworzeniu systemowych rozwiązań ułatwiających mieszkańcom włączanie się w życie publiczne za pomocą wdrożenia w mieście Centrum Usług Społecznych
- Wprowadzenie i usprawnienie modelu zarządzania partycypacyjnego w Urzędzie miasta.
- Wzrost liczby obywateli angażujących w działania organizacji pozarządowych i inicjatywy lokalne
- Zwiększenie ilości inicjatyw oddolnych

- Wzrost partycypacji mieszkańców w sprawy samorządu
- Wprowadzenie budżetu obywatelskiego
- Stworzenie skutecznego kanału komunikacji na linii obywatele a władze miasta.
- Wprowadzenie systemu konsultacji społecznych
- Zintegrowanie mieszkańców

Jakościowa analiza SWOT Polityki Społecznej w Wojkowicach

16 lipca 2014 roku w siedzibie Gimnazjum w Wojkowicach odbyło się spotkanie warsztatowe prowadzone przez Redaktora merytorycznego strategii Pana Macieja Klimka w ramach innowacyjnej formuły "Laboratorium Zmiany Społecznej" - Proces zmiany społecznej traktujemy jak „spotkanie” różnorodnych aktorów reprezentujących „środowisko” (społeczność lokalna, profesjonaliści, urzędnicy i decydenci, naukowcy, liderzy opinii, instytucje lub sieć organizacji, branża). Podczas tego „spotkania” dochodzi do twórczej konfrontacji rozmaitych perspektyw, doświadczeń, dzięki czemu powstaje społeczna wiedza oraz innowacyjne praktyki diagnozowania i rozwiązywania kluczowych/strategicznych problemów. „Spotkanie” prowadzone przez moderatora składa się z cyklu powiązanych ze sobą sytuacji badawczych, edukacyjnych, inspiracji praktycznych i teoretycznych, superwizji społecznej praktyki, dzięki którym uczestnicy zmiany stają się jej współautorami i realizatorami. Zyskują tym samym poczucie podmiotowości i sprawczości. „Spotkaniu” towarzyszy systematyczna „konfrontacja” stanowisk, stereotypów służąca ujawnianiu symbolicznych i praktycznych mechanizmów manipulowania oraz umożliwiającą zbudowanie nowej przestrzeni do zmiany i wspólnego działania.

W spotkaniu uczestniczyli:

1. Burmistrz Miasta Wojkowice – Zofia Gajdzik
2. Zastępca Burmistrza Miasta Wojkowice – Marek Mrozowski
3. Sekretarz Miasta Wojkowice – Edyta Cichoń
4. Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich w Urzędzie Miejskim w Wojkowicach – Grażyna Truskiewicz
5. Naczelnik Wydziału Rozwoju w Urzędzie Miejskim w Wojkowicach – Małgorzata Skiba
6. Redaktor Naczelna Głosu Wojkowic – Karolina Ostrowska
7. Radna Rady Miasta Wojkowice – Urszula Gątkiewicz
8. Radna Rady Miasta Wojkowice – Ewa Konieczko
9. Radna Rady Miasta Wojkowice – Klaudia Kosmalska
10. Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – Katarzyna Małyszka
11. Dyrektor Miejskiego Ośrodka Kultury w Wojkowicach – Barbara Pawlak
12. Dyrektor Miejskiego Zespołu Oświaty i Wychowania w Wojkowicach – Bożena Magaczewska
13. Dyrektor Miejskiego Przedszkola im. Przyjaciół Bajek w Wojkowicach – Irena Filipowicz

14. Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Wojkowicach – Anna Radkowska – Śliż

15. Pielęgniarka środowiskowa Zakładu Opieki Zdrowotnej w Wojkowicach – Aneta Pasek

Efektom spotkania i wyników badania jakościowego „Problemy Społeczne Wojkowic” są analizy SWOT konkretnych polityk wraz z podsumowującą całość analizą.

Kluczowym elementem stosowanym w analizie sytuacji jakiegokolwiek przedsięwzięcia strategicznego jest analiza SWOT. To narzędzie, dzięki któremu można zanalizować i rozpoznać własne silne i słabe strony (Strengths i Weaknesses), a także istniejące i potencjalne szanse i zagrożenia (Opportunities i Threats) płynące z otoczenia zewnętrznego. Nazwa tej analizy pochodzi od pierwszych liter słów określających w języku angielskim istotę przedmiotu analizy.

S jak Strengths – mocne strony , które należy wykorzystać będą sprzyjać rozwojowi,

W jak Weaknesses – słabe strony , których nie wyeliminowanie bądź nie zniwelowanie siły ich oddziaływania będzie hamować rozwój,

O jak Opportunities – szanse – uwarunkowania, które przy umiejętnym wykorzystaniu mogą wpływać pozytywnie na rozwój,

T jak Threats – zagrożenia – czynniki , które obecnie nie przeszkadzają funkcjonować, ale mogące być zagrożeniem w przyszłości.

Obszary analizowane:

- Obszar polityki ludnościowej i rodzinnej
- Obszar polityki w dziedzinie zatrudnienia
- Obszar polityki mieszkaniowej
- Obszar polityki w zakresie ochrony zdrowia
- Obszar polityki oświatowej
- Obszar polityki kulturalnej
- Obszar polityki w zakresie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej
- Obszar polityki w zakresie bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania szeroko rozumianym zjawiskom dezorganizacji społecznej oraz patologii społecznej

Obszar polityki ludnościowej i rodzinnej

<p>MOCNE STRONY Korzystne położenie miasta.</p>	<p>SŁABE STRONY Zmniejszanie się liczby ludności miasta. Odpływ ludzi młodych i dobrze wykształconych. Niewystarczająca infrastruktura żłobków i przedszkoli.</p>
<p>SZANSE Istnienie terenów pod rozwój budownictwa mieszkaniowego.</p>	<p>ZAGROŻENIA Niekorzystne zmiany demograficzne powodujące starzenie się społeczeństwa. Zagrożenia wynikające z kryzysu gospodarczego.</p>

Obszar polityki w dziedzinie zatrudnienia

<p>MOCNE STRONY Rozwój usług – bankowość, handel, logistyka.</p>	<p>SŁABE STRONY Niewystarczająca gotowość niektórych grup bezrobotnych do podnoszenia lub zmiany kwalifikacji w obliczu stale zmieniających się warunków rynku pracy. Duża liczba osób o nieodpowiednich kwalifikacjach – niedostosowanie do zmieniających się warunków rynkowych. Niedostateczny przepływ informacji o planowanych i nowych inwestycjach. Zjawisko „szarej strefy”.</p>
<p>SZANSE Zgłaszanie do PUP informacji o nowych inwestycjach – rekrutacja osób zarejestrowanych w PUP. Szkolnictwo dla dorosłych – kierunki kształcenia dostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy. Promocja szkół dla dorosłych, w tym nauka bezpłatna. Rozwój trzeciego sektora jako potencjalnego pracodawcy. Wspieranie przedsiębiorców.</p>	<p>ZAGROŻENIA Stale i szybko zmieniające się warunki rynku pracy i niewielka elastyczność i mobilność zasobów ludzkich. Skłonność pracodawców i pracowników do zatrudniania i pracy bez umowy. Bierność zawodowa jako negatywny skutek korzystania ze świadczeń pomocy społecznej Rozbieżność między kwalifikacjami bezrobotnych a aktualnym zapotrzebowaniem rynku pracy.</p>

Obszar polityki mieszkaniowej

<p>MOCNE STRONY Właściwa infrastruktura miasta. Istnienie dużej ilości niezabudowanych, atrakcyjnie położonych prywatnych terenów budowlanych. Proinwestycyjna polityka miasta. Dobra współpraca z zarządcami.</p>	<p>SŁABE STRONY Wysoki poziom zapotrzebowania na mieszkania komunalne i socjalne przy niskich możliwościach ich zaspokojenia. Długie oczekiwanie na lokale socjalne.</p>
<p>SZANSE Systematyczny rozwój gospodarczy regionu. Partnerstwo różnych grup właścicieli na obszarze polityki mieszkaniowej. Program oddłużeniowy umożliwiający korzystanie z dodatku mieszkaniowego. Stworzenie systemu zachęt i pomocy przy rozwiązywaniu problemów z obowiązkiem opłat czynszowych.</p>	<p>ZAGROŻENIA Wysokie ceny mieszkań na rynku pierwotnym i wtórnym utrudniające dostęp dla przeciętnego obywatela. Ograniczona dostępność kredytów na cele mieszkaniowe. Zwiększenie się liczby osób wymagających pomocy w formie dofinansowania do czynszu. Brak programów centralnych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego.</p>

Obszar polityki w zakresie ochrony zdrowia

<p>Mocne strony Odpowiednie zabezpieczenie specjalistycznej kadry pedagogicznej realizującej zadania przeciwdziałania uzależnieniom.</p>	<p>Słabe strony <i>W sferze zdrowia:</i> Niedobór specjalistycznej kadry medycznej. Niski poziom edukacji zdrowotnej społeczeństwa. Mała samodzielność organizacji pożytku publicznego w obszarach polityki zdrowotnej. Mało rozbudowany system wolontariatu w obszarze zdrowia. Brak hospicyjnej opieki stacjonarnej. <i>W sferze przeciwdziałania uzależnieniom:</i> Mało skuteczny system wychowawczy w relacji szkoła – rodzina.</p>
---	---

	<p><i>W sferze przeciwdziałania skutkom niepełnosprawności:</i></p> <p>Niewystarczające środki publiczne dla zabezpieczenia potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>Niewystarczająca likwidacja barier architektonicznych w małych obiektach użyteczności publicznej oraz większości wielorodzinnych budynków mieszkalnych.</p> <p>Niewystarczająca akceptacja osób niepełnosprawnych przez społeczeństwo.</p>
<p>SZANSE</p> <p>Wzrost zainteresowania profilaktyką zdrowia oraz prowadzeniem zdrowego trybu życia.</p> <p>Wzrastająca świadomość dotycząca własnego zdrowia jako osobistej wartości.</p> <p>Poszerzająca się edukacja zdrowotna.</p> <p>Rozwijające się nowoczesne technologie medyczne.</p> <p>Wzrastający standard i potrzeby higieniczne społeczeństwa.</p> <p>Wzrost świadomości społeczeństwa o konsekwencjach używania środków uzależniających.</p> <p>Duża dostępność do usług terapeutycznych i działań profilaktycznych.</p> <p>Rozwój instrumentów wspierających zatrudnienie osób niepełnosprawnych.</p> <p>Wzrastająca świadomość społeczeństwa o problemach osób niepełnosprawnych i nieuleczalnie chorych.</p> <p>Prawo chroniące interesy osób niepełnosprawnych.</p>	<p>ZAGROŻENIA</p> <p>Niskie nakłady finansowe społeczeństwa na zdrowie.</p> <p>Brak jednoznacznej i skutecznej polityki państwa w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom</p> <p>Wzrastająca dostępność do środków psychoaktywnych.</p> <p>Agresywne reklamy produktów alkoholowych</p> <p>Starzejące się społeczeństwo.</p> <p>Przenoszenie kosztów finansowania zadań w zakresie osób niepełnosprawnych na samorząd.</p> <p>Nieefektywna edukacja wychowawcza w rodzinach.</p> <p>Niestabilność systemu finansowania dla rehabilitacji zawodowej i społecznej.</p>

Obszar polityki oświatowej

<p>MOCNE STRONY</p> <p>Szeroka oferta edukacyjna na wszystkich poziomach szkolnictwa.</p> <p>Aktywna i dobrze wykształcona kadra pedagogiczna, otwarta na zmiany i systematycznie podnosząca kwalifikacje zawodowe.</p> <p>Właściwy sposób zarządzania placówkami oświatowymi.</p> <p>Dobre wyposażenie szkół i przedszkoli w sprzęt i środki dydaktyczne oraz ogrody przedszkolne.</p> <p>Korzystanie z programów i funduszy unijnych.</p> <p>Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami kulturalnooświatowymi i sportowymi.</p>	<p>SŁABE STRONY</p> <p>Występowanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>Brak korelacji między subwencją oświatową a rzeczywistymi kosztami edukacji.</p>
<p>SZANSE</p> <p>Możliwość dofinansowania działań edukacyjnych z funduszy unijnych.</p> <p>Pozyskiwanie sponsorów i środków finansowych z fundacji i stowarzyszeń.</p> <p>Tworzenie sieci współpracy zagranicznej</p> <p>Zmieniające się przepisy prawne (np. sześciolatek w szkole).</p> <p>Realizacja rządowych programów pomocy uczniom (stypendia szkolne, wyprawka szkolna).</p>	<p>ZAGROŻENIA</p> <p>Niestabilny system prawny w obszarze edukacji.</p> <p>Niespójność przepisów prawnych w opiece nad dzieckiem.</p> <p>Niekorzystne tendencje demograficzne Rosnące koszty edukacji.</p>

Obszar polityki kulturalnej

<p>MOCNE STRONY</p> <p>Wysoka aktywność kulturalna placówek oświatowych.</p> <p>Wydarzenia kulturalne realizowane w mieście.</p>	<p>SŁABE STRONY</p> <p>Niewystarczająco wykreowana marka kulturalna miasta.</p> <p>Stereotypowy wizerunek miasta przemysłowego.</p> <p>Słaba relacja między biznesem a kulturą. Niewielkie zaangażowanie mieszkańców miasta w działania kulturalne, organizowanie wydarzeń kulturalnych</p>
<p>SZANSE</p> <p>Rosnące możliwości rozwoju mecenatu i sponsoringu.</p> <p>Poziom dochodów ludności umożliwiający szersze i częstsze korzystanie z usług kulturalnych.</p>	<p>ZAGROŻENIA</p> <p>Nasilające się tendencje do biernego spędzania czasu wolnego przez część społeczeństwa.</p> <p>Wysoka konkurencja ze strony prostych wzorców kulturowych lansowanych i upowszechnianych przez środki masowego przekazu.</p>

<p>Rozwój nowych technologii umożliwiających upowszechnianie i promowanie kultury.</p> <p>Duża liczba inicjatyw kulturalnych realizowanych przez inne ośrodki inspirująca do podejmowania innowacyjnych projektów.</p> <p>Dobrze rozwinięta sieć placówek kulturalnych w regionie.</p> <p>Rosnące zainteresowanie współpracą kulturalną samorządów lokalnych w Polsce, Europie i na świecie.</p> <p>Rozwój nieformalnych inicjatyw wprowadzających kulturę w przestrzeń publiczną.</p> <p>Dostępność środków europejskich na cele kulturalne i działalność związaną z kulturą.</p>	<p>Rosnąca dostępność finansowa i komunikacyjna usług kulturalnych oferowanych przez inne ośrodki kulturalne. Relatywnie niski poziom zaspokojenia podstawowych potrzeb skutkujący konkurencją między wydatkami na dobra kulturalne i wydatkami na dobra materialne.</p> <p>Relatywnie niska siła nabywcza ludzi młodych, stanowiących istotny, przyszłościowy rynek.</p> <p>Niewystarczający poziom współpracy między miastami tworzącymi Metropolię.</p>
--	--

Obszar polityki w zakresie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej

<p>MOCNE STRONY</p> <p>Otwartość na współpracę z różnymi lokalnymi instytucjami.</p>	<p>SŁABE STRONY</p> <p>Niska wiedza mieszkańców o prowadzonych działaniach pomocowych. Niewystarczająca koordynacja współpracy między jednostkami i organizacjami działającymi w sferze społecznej</p> <p>Niedostateczny monitoring i ewaluacja podejmowanych działań pomocowych</p> <p>Brak aktywnych miejskich organizacji i stowarzyszeń działających w obszarze polityki społecznej.</p>
<p>SZANSE</p> <p>Pozyskiwanie funduszy unijnych. Dostęp do różnych źródeł finansowania. Zmieniający się wizerunek pomocy społecznej</p>	<p>ZAGROŻENIA</p> <p>Systematyczne przenoszenie finansowania zadań na poziom gminy i powiatu.</p> <p>Obniżanie jakości życia mieszkańców jako negatywny skutek kryzysu ekonomicznego, wzrostu bezrobocia itp.</p>

Obszar polityki w zakresie bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania szeroko rozumianym zjawiskom dezorganizacji społecznej oraz patologii społecznej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Baza ludzi profesjonalnie przygotowanych do realizacji zadań ciężących na Policji.</p> <p>Duża mobilność i stała dyspozycyjność sił policyjnych.</p> <p>Zdolność szybkiej adaptacji pracy do potrzeb, wynikająca ze zhierarchizowanej struktury.</p> <p>Wiedza o problemach występujących na podległym terenie.</p>	<p>Brak stabilnego systemu zarządzania jednostkami Policji.</p> <p>Brak systemu i parametrów bieżącej kontroli obciążenia jednostek.</p> <p>Zbyt gwałtowne reakcje na wydarzenia medialne stawiające Policję w niekorzystnym świetle.</p> <p>Rotacja na stanowiskach.</p> <p>Problemy logistyczne.</p> <p>Niewystarczająca liczba pomieszczeń służbowych.</p>
<p>Pozytywny odbiór społeczny.</p> <p>Możliwość kreowania bezpieczeństwa. Szybkość reakcji oraz ciągłość i fachowość podejmowanych działań. Nietypowe kompetencje i możliwości. Możliwość wszechstronnego doboru kadr.</p> <p>Szersze wykorzystanie współpracy z firmami ochrony mienia i ludzi.</p>	<p>Częste nowelizacje przepisów i procedur prawnych nie przystające do możliwości organizacyjnych Policji oraz potrzeb społecznych.</p> <p>Wzrost zadań związanych z zaspokajaniem oczekiwań społecznych.</p> <p>Pogorszenie wizerunku Policji.</p> <p>Brutalizacja przestępczości.</p> <p>Niewystarczające środki finansowe na bieżącą działalność Policji</p>

Analiza SWOT w obszarze diagnozowanych polityk

	Pozytywne	Negatywne
Wewnętrzne	<p>MOCNE STRONY</p> <p>Doświadczenie w pracy w różnych obszarach polityki społecznej</p> <p>Zdolność i skłonność do stałego podnoszenia kwalifikacji</p> <p>W większości obszarów polityki społecznej dobra infrastruktura instytucjonalna</p>	<p>SŁABE STRONY</p> <p>Niewystarczający przepływ informacji w poszczególnych obszarach polityki społecznej</p> <p>Niewystarczająca koordynacja systemów działania</p> <p>Niewystarczające upowszechnienie wśród mieszkańców informacji o ofertach działań i usług instytucji</p> <p>Niezadawalający poziom edukacji społecznej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów</p>
Zewnętrzne	<p>SZANSE</p> <p>Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych</p> <p>Wzmacnianie współpracy regionalnej</p>	<p>ZAGROŻENIA</p> <p>Wzrost skali występowania problemów i kwestii społecznych</p> <p>Starzejące się społeczeństwo</p>

Cele strategiczne i kierunki działań

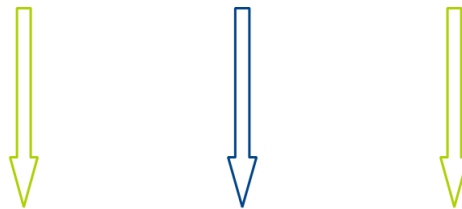
Struktura Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wojkowice na lata 2015-2020 odpowiada zasadom budowy przyjętym w tego typu dokumentach. Strategia zawiera cel generalny (misję), priorytetowe cele w każdym z obszarów polityki społecznej a także kierunki działań strategicznych w obrębie każdego z tych obszarów. W ramach kierunków działań strategicznych proponowane są konkretne działania strategiczne.

W celu usprawnienia lektury Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zastosowano także technikę używaną w innych materiałach programowych tego typu. Polega ona na szeregowym identyfikowaniu konkretnych przedsięwzięć, w oparciu o kategorie celów (C), kierunków (K) i propozycji działań (P).

GŁÓWNY CEL STRATEGICZNY

Celem strategicznym jest wykształcenie w mieszkańcach Wojkowic postaw aktywności obywatelskiej na rzecz samodzielnego rozwiązywania ważnych problemów społecznych, w szczególności problemów dotyczących osoby wykluczone społecznie korzystające ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojkowicach.

Cel będzie realizowany poprzez prowadzenie zintegrowanej polityki społecznej sprzyjającej poprawie jakości życia mieszkańców Wojkowic oraz poprzez stopniowe podnoszenie aktywności obywatelskiej mieszkańców za pomocą działań i projektów lokalnych instytucji.

SZCZEGÓŁOWE CELE STRATEGICZNE	
C ₁	Sprawny, efektywny, zintegrowany system pomocy społecznej dostosowany do potrzeb wynikających z rozeznaczonych problemów
C ₂	Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny
C ₃	Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu
C ₄	Tworzenie godnych warunków zamieszkania
C ₅	Upowszechnianie edukacji i podnoszenie jakości kształcenia
C ₆	Instytucjonalny i infrastrukturalny rozwój kultury
C ₇	Tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób bezrobotnych oraz zagrożonych utratą zatrudnienia
C ₈	Wzrost poczucia bezpieczeństwa i porządku publicznego
C ₉	Stworzenie systemowych rozwiązań partycypacji obywatelskiej

SZCZEGÓŁOWE CELE STRATEGICZNE

CEL STRATEGICZNY:

C1 Sprawny, efektywny, zintegrowany system pomocy społecznej dostosowany do potrzeb wynikających z rozeznaczonych problemów

Podstawę wyodrębnienia celu stanowią problemy określonych grup społecznych, zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją. W związku z tak określonym celem przewiduje się realizację poniższych kierunków działania i projektów

KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH:	
C1K1	Doskonalenie systemu monitorowania i diagnozowania problemów społecznych
C1K2	Rozwijanie systemu wsparcia na rzecz osób bezrobotnych
C1K3	System wsparcia na rzecz osób bezdomnych
C1K4	Doskonalenie systemu wsparcia na rzecz uzależnionych klientów pomocy społecznej oraz ich rodzin
C1K5	Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych
C1K6	Zintegrowany system pomocy dla osób z niepełnosprawnością
C1K7	Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej
C1K8	Zapewnienie zgodnej ze standardami jakości i sprawności funkcjonowania pomocy społecznej
C1K9	Ograniczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego

Kierunek działań strategicznych:	
C1K1	Doskonalenie systemu monitorowania i diagnozowania problemów społecznych
Propozycje działań strategicznych:	
C1K1P1	Coroczne diagnozy problemów społecznych
C1K1P2	Wykonanie Jednej mapy problemów społecznych w poszczególnych dzielnicach miasta

Kierunek działań strategicznych:	
C1K2	Rozwijanie systemu wsparcia na rzecz osób bezrobotnych
Propozycje działań strategicznych:	
C1K2P1	Stworzenie programu integracji i reintegracji zawodowej bezrobotnych
C1K2P2	Powołanie grupy wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych

Kierunek działań strategicznych:	
C1K3	System wsparcia na rzecz osób bezdomnych
Propozycje działań strategicznych:	
C1K3P1	Opracowanie miejskiego programu wychodzenia z bezdomności

Kierunek działań strategicznych:	
C1K4	Doskonalenie systemu wsparcia na rzecz uzależnionych klientów pomocy społecznej oraz ich rodzin
Propozycje działań strategicznych:	
C1K4P1	Współpraca z poradnią odwykową realizującą programy psychoedukacyjne dla osób z problemem alkoholowym oraz dla osób współuzależnionych

Kierunek działań strategicznych:	
C1K5	Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych
Propozycje działań strategicznych:	
C1K5P1	Opracowanie Programu edukacji zdrowotnej oraz integracji i aktywizacji osób starszych i niezaradnych życiowo
C1K5P2	Tworzenie grup samopomocowych, sąsiedzkich oraz grup wsparcia na rzecz osób starszych i samotnych
C1K5P3	Aktywizacja osób starszych poprzez rozwijanie kontaktów społecznych i podnoszenie aktywności fizycznej

Kierunek działań strategicznych:	
C1K6	Zintegrowany system pomocy dla osób z niepełnosprawnością
Propozycje działań strategicznych:	
C1K6P1	Pomoc psychologiczna w sytuacji kryzysowej dla osób niepełnosprawnych po przeżyciach traumatycznych
C1K6P2	Programy dla niepełnosprawnej młodzieży mające na celu przygotowanie do pełnienia ról rodzicielskich oraz społecznych

Kierunek działań strategicznych:	
C1K7	Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej
Propozycje działań strategicznych:	
C1K7P1	Utworzenie Rodzinnego Domu Dziecka
C1K7P2	Grupy wsparcia dla rodzin zastępczych
C1K7P3	Grupa edukacyjna dla kobiet, kobiet z dziećmi przejawiających bezradność wychowawczą oraz bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego
C1K7P4	Zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym
C1K7P5	Programy wsparcia dla ofiar przemocy i przestępstw oraz świadków przestępstw

Kierunek działań strategicznych:	
C1K8	Zapewnienie zgodnej ze standardami jakości i sprawności funkcjonowania pomocy społecznej
Propozycje działań strategicznych:	
C1K8P1	Wdrażanie nowych standardów funkcjonowania pomocy społecznej

Kierunek działań strategicznych:	
C1K9	Ograniczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego
Propozycje działań strategicznych:	
C1K9P1	Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów systemowych i konkursowych mających na celu zapobieganie i ograniczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego mieszkańców miasta

CEL STRATEGICZNY:

C2 Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny

Rodzina spełnia w społeczeństwie fundamentalną rolę, jest podstawowym miejscem wychowania i socjalizacji. W rodzinie jednostka przygotowywana jest do samodzielnego życia i pełnienia ról społecznych, dlatego ważne jest promowanie rodziny, jako wartości oraz modelu rodziny opartego na prawidłowych wzorcach. W związku z tak określonym celem przewiduje się realizację poniższych kierunków działania i projektów.

KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH:	
C2K1	Wzmacnianie systemu poradnictwa, edukacji i wsparcia rodzin
C2K2	Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży
C2K3	Budowanie systemu wsparcia materialnego dla rodziny

Kierunek działań strategicznych:	
C2K1	Wzmacnianie systemu poradnictwa, edukacji i wsparcia rodzin
Propozycje działań strategicznych:	
C2K1P1	Programy edukacyjne dla rodziców niewydolnych wychowawczo

Kierunek działań strategicznych:	
C2K2	Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży
Propozycje działań strategicznych:	
C2K2P1	Profilaktyczne programy wypoczynkowe w ferie zimowe i wakacje letnie
C2K2P2	Organizacja zajęć pozaszkolnych w ramach realizacji programów edukacyjno - profilaktycznych dla dzieci i młodzieży wieku szkolnym

Kierunek działań strategicznych:	
C2K3	Budowanie systemu wsparcia materialnego dla rodziny
Propozycje działań strategicznych:	
C2K3P1	Rozwój systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży

CEL STRATEGICZNY:

C3 Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu

Podstawą wyodrębnienia celu jest zwrócenie uwagi na konieczność poprawy jakości i stylu życia ludności przez promowanie zdrowego stylu życia oraz profilaktykę. W związku z tak określonym celem przewiduje się realizację poniższych kierunków działania i projektów.

KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH:	
C3K1	Promocja zdrowego stylu życia
C3K2	Profilaktyka uzależnień
C3K3	Wzmocnienie zaplecza infrastruktury leczniczej

Kierunek działań strategicznych:	
C3K1	Promocja zdrowego stylu życia
Propozycje działań strategicznych:	
C3K1P1	Programy promocji zdrowia, promocji honorowego krwiodawstwa i edukacji zdrowotnej
C3K1P2	Programy edukacji zdrowotnej oraz integracji osób starszych, niepełnosprawnych i niezaradnych życiowo
C3K1P3	Programy edukacyjne dla młodzieży szkolnej propagujące zdrowy styl życia oraz zasady zdrowego żywienia

Kierunek działań strategicznych:	
C3K2	Profilaktyka uzależnień
Propozycje działań strategicznych:	
C3K1P1	Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Kierunek działań strategicznych:	
C3K3	Wzmocnienie zaplecza infrastruktury leczniczej
Propozycje działań strategicznych:	
C3K3P1	Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów systemowych i konkursowych mających na celu rozwój infrastruktury leczniczej

CEL STRATEGICZNY:

C4 Tworzenie godnych warunków zamieszkania

Podstawę wyodrębnienia celu stanowi konieczność rozwiązywania problemów mieszkaniowych lokalnej społeczności ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych lub dotkniętych trwałą marginalizacją i wykluczeniem społecznym, gdzie przyczyną takiej sytuacji jest w głównej mierze ubóstwo.

KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH:	
C4K1	Dostosowanie liczby lokali socjalnych do istniejących potrzeb

Kierunek działań strategicznych:	
C4K1	Dostosowanie liczby lokali socjalnych do istniejących potrzeb
Propozycje działań strategicznych:	
C4K1P1	Najem mieszkań na terenie miasta u innych administratorów z przeznaczeniem na lokale socjalne
C4K1P2	Tworzenie warunków do pozyskiwania nowych zasobów mieszkaniowych
C4K1P3	Tworzenie warunków pod zabudowę socjalną

CEL STRATEGICZNY:

C5 Upowszechnianie edukacji i podnoszenie jakości kształcenia

Podstawą wyodrębnienia celu jest zwrócenie uwagi na konieczność rozwijania poziomu edukacji w mieście. W związku z tak określonym celem przewiduje się realizację poniższych kierunków działania i projektów.

KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH:	
C5K1	Rozszerzenie oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach szkolnictwa
C5K2	Doposażenie szkół i przedszkoli w sprzęt i środki dydaktyczne
C5K3	Pogłębienie współpracy z organizacjami pozarządowymi, kulturalnooświatowymi i sportowymi w procesie opieki i edukacji
C5K4	Poszerzanie poza edukacyjnej oferty szkół

Kierunek działań strategicznych:	
C5K1	Rozszerzenie oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach szkolnictwa
Propozycje działań strategicznych:	
C5K1P1	Wspieranie pozyskiwania środków zewnętrznych. Korzystanie z programów i funduszy unijnych.
C5K1P2	Poszerzenie infrastruktury edukacyjno-opiekuńczej
C5K1P3	Doposażenie szkół i przedszkoli w sprzęt i środki dydaktyczne
C5K1P4	Utworzenie miejskiego systemu stypendiów szkolnych

Kierunek działań strategicznych:	
C5K2	Doposażenie szkół i przedszkoli w sprzęt i środki dydaktyczne
Propozycje działań strategicznych:	
C5K2P1	Poszerzenie ofert spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży w okresie wolnym od nauki

Kierunek działań strategicznych:	
C5K3	Pogłębienie współpracy z organizacjami pozarządowymi, kulturalnooświatowymi i sportowymi w procesie opieki i edukacji
Propozycje działań strategicznych:	
C5K3P1	Udział dzieci i młodzieży w projektach realizowanych przez III sektor i instytucje miejskie

Kierunek działań strategicznych:	
C5K4	Poszerzanie poza edukacyjnej oferty szkół
Propozycje działań strategicznych:	
C5K4P1	Wykorzystywanie bazy sportowej szkół dla rozwoju form aktywnego spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży
C5K4P2	Wspieranie działań prozdrowotnych szkoły
C5K4P3	Organizowanie zajęć pozaszkolnych

CEL STRATEGICZNY

C6: Instytucjonalny i infrastrukturalny rozwój kultury

Podstawą wyodrębnienia celu jest zwrócenie uwagi na konieczność rozwijania Miejskiego Ośrodka Kultury. W związku z tak określonym celem przewiduje się realizację poniższych kierunków działania i projektów.

KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH:	
C6K1	Instytucje i organizacje pozarządowe w obszarze kultury
C6K2	Infrastruktura i dostępność kultury

Kierunek działań strategicznych:	
C6K1	Instytucje i organizacje pozarządowe w obszarze kultury
Propozycje działań strategicznych:	
C6K1P1	Utworzenie inicjatywy wspólnej organizacji pozarządowych będącej połączeniem działań parateatralnych, teatralnych, terapeutycznych z ogółem przedsięwzięć kulturalnych na rzecz osób dotkniętych niepełnosprawnością intelektualną i osób z dysfunkcjami
C6K1P2	Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zgodnie z ustawą o pożytku publicznym i wolontariacie (w tym konkurs ofert i zadania publiczne)
C6K1P3	Powołanie zespołu doradczego w celu wspierania podmiotów lokalnych w napisaniu aplikacji na projekty o charakterze kulturalnym

Kierunek działań strategicznych:	
C6K3	Infrastruktura i dostępność kultury
Propozycje działań strategicznych:	
C6K3P1	Rozbudowa Miejskiego Ośrodka Kultury
C6K3P2	Poszerzenie kadry specjalistycznej Miejskiego Ośrodka Kultury
C6K3P3	Poprawa jakości przestrzeni publicznej (już na etapie projektowania, wprowadzania przestrzeni, umożliwiających działalność kulturalną)
C6K3P4	Udostępnienie na preferencyjnych warunkach organizacjom pozarządowym powierzchni i miejsc na rzecz inicjatyw społeczno-kulturalnych
C6K3P5	Program rozwoju kultury w przestrzeniach publicznych – „Sztuka ulicy”
C6K3P6	Gry uliczne – działania artystyczne w przestrzeni publicznej z uczestnictwem mieszkańców

CEL STRATEGICZNY

C7 Tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób bezrobotnych oraz zagrożonych utratą zatrudnienia

Podstawę wyodrębnienia celu jest zjawisko bezrobocia, wpływające w sposób negatywny na funkcjonowanie jednostki, a co za tym idzie rodziny. Obserwuje się „dziedziczenie” bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną, postępującą degradację społeczno-zawodową świadczeniobiorców pomocy społecznej oraz pogłębiający się i poszerzający obszar ubóstwa osób i rodzin. W związku z tak określonym celem przewiduje się realizację poniższych kierunków działania i projektów.

KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH:	
C7K1	Aktywizacja osób bezrobotnych, oraz osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy
C7K2	Ekonomia społeczna

Kierunek działań strategicznych:	
C7K1	Aktywizacja osób bezrobotnych, oraz osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy
Propozycje działań strategicznych:	
C7K1P1	Programy aktywizujące osoby bezrobotne wykorzystujące środki finansowe spoza Funduszu Pracy
C7K1P2	Programy subsydiowanego zatrudnienia
C7K1P3	Programy mające na celu pozyskiwanie środków zewnętrznych przy jednoczesnym angażowaniu osób bezrobotnych w procesie tworzenia projektów
C7K1P4	Inicjowanie działalności grup wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych
C7K1P5	Programy dla osób niepełnosprawnych pozyskujących zatrudnienia

Kierunek działań strategicznych:	
C7K2	Ekonomia społeczna
Propozycje działań strategicznych:	
C7K2P1	Powołanie spółdzielni socjalnej osób prawnych – usługi komunalne, usługi opiekuńcze, medyczne etc
C7K2P2	Otwarcie Klubu Integracji Społecznej
C7K2P3	Otwarcie Zakładu Aktywności Zawodowej

CEL STRATEGICZNY

C8: Wzrost poczucia bezpieczeństwa i porządku publicznego

Podstawą wyodrębnienia celu jest zwrócenie uwagi na konieczność działań w zakresie profilaktyki i bezpieczeństwa publicznego. W związku z tak określonym celem przewiduje się realizację poniższych kierunków działania i projektów.

KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH:	
C8K1	Tworzenie systemu współpracy instytucji i organizacji w obszarze bezpieczeństwa publicznego
C8K2	Podnoszenie poziomu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta
C8K3	Podnoszenie jakości funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego w mieście
C8K4	Profilaktyka w obszarze bezpieczeństwa

Kierunek działań strategicznych:	
C8K1	Tworzenie systemu współpracy instytucji i organizacji w obszarze bezpieczeństwa publicznego
Propozycje działań strategicznych:	
C8K1P1	Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych
C8K1P2	Wsparcie w procedurach pozyskiwania środków finansowych
C8K1P3	System wymiany informacji między instytucjami
C8K1P4	Wypracowanie procedur współpracy między instytucjami

Kierunek działań strategicznych:	
C8K2	Podnoszenie poziomu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta
Propozycje działań strategicznych:	
C8K2P1	Budowa systemu monitoringu
C8K2P2	Kształtowanie bezpiecznej przestrzeni
C8K2P3	Tworzenie programów promujących bezpieczeństwo
C8K2P4	Aktywizacja społeczności lokalnych na rzecz podnoszenia bezpieczeństwa
C8K2P5	Poprawa funkcjonalności miejskiej infrastruktury drogowej
C8K2P6	Wspieranie lokalnych inicjatyw

Kierunek działań strategicznych:	
C8K3	Podnoszenie jakości funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego w mieście
Propozycje działań strategicznych:	
C8K3P1	Wprowadzenie procedur organizowania wsparcia psychologicznego w sytuacjach kryzysowych
C8K3P2	Usprawnienie systemu powiadamiania o zagrożeniach

Kierunek działań strategicznych:	
C8K4	Profilaktyka w obszarze bezpieczeństwa
Propozycje działań strategicznych:	
C8K4P1	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży
C8K4P2	Współpraca z organizacjami pozarządowymi
C8K4P3	Rozwój wolontariatu
C8K4P4	Rozwój projektów
C8K4P5	Opracowanie materiałów informacyjnych
C8K4P6	Działania na rzecz przeciwdziałania przestępczości, szczególnie nieletnich

CEL STRATEGICZNY

C9 Stworzenie systemowych rozwiązań partycypacji obywatelskiej

Podstawę wyodrębnienia celu stanowi potrzeba zaktywizowania współpracy z partnerami społecznymi w rozwiązywaniu istotnych problemów społecznych oraz wykorzystanie przez administrację publiczną potencjału możliwości społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych w zaspokajaniu potrzeb środowiska. W związku z tak określonym celem przewiduje się realizację poniższych kierunków działania.

KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH:	
C9K1	Tworzenie systemu zarządzania partycypacyjnego
C9K2	Wdrożenie w mieście metody Organizowania Społeczności Lokalnej

Kierunek działań strategicznych:	
C9K1	Tworzenie systemu zarządzania partycypacyjnego
Propozycje działań strategicznych:	
C9K1P1	Wprowadzenie procedur organizowania konsultacji społecznych
C9K1P2	Opracowanie projektu budżetu obywatelskiego
C9K1P3	Tworzenie warunków sprzyjających włączeniu się organizacji pozarządowych w realizację zadań własnych gminy

Kierunek działań strategicznych:	
C9K2	Wdrożenie w mieście metody Organizowania Społeczności Lokalnej
Propozycje działań strategicznych:	
C9K2P1	Powołanie Centrum Usług Społecznych
C9K2P2	Zatrudnienie Organizatora Społeczności Lokalnej
C9K2P3	Przygotowanie programu Organizowania Społeczności Lokalnej

Monitoring wdrażania strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi programujących szeroko pojęty społeczny rozwój miasta.

Inne dokumenty programowe z zakresu lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Służąc wdrożeniu celów strategicznych będą one stanowić programy operacyjne. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 – 2020 dla Gminy Wojkowice, jako dokument strategiczny została sformułowana na takim poziomie ogólności, aby była elastyczna i stwarzała możliwość dostosowywania działań do zmieniającej się sytuacji, czy przepisów.

Oznacza to także, iż kierunki i działania ujęte w Strategii nie mają charakteru zbioru zamkniętego i w miarę rozpoznanych potrzeb możliwe będzie projektowanie kolejnych kierunków oraz planowanie działań, zgodnych z wyznaczonymi celami strategicznymi i ujmowanie ich w planie realizacji Strategii. Plan przygotowuje się corocznie i przedstawia Radzie Miejskiej.

W planie realizacji Strategii uwzględnia się w szczególności:

- a) szczegółowy cel strategiczny, kierunek i nazwę planowanego działania,
- b) termin realizacji działania,
- c) środki na realizację działania ujęte w układzie rocznym,
- d) źródła finansowania działania,
- e) wskaźniki realizacji celów strategicznych,
- f) podmiot odpowiedzialny za działanie i partnerów działania.

Plan realizacji Strategii opracowuje w oparciu o plany cząstkowe Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojkowicach. Za przygotowanie cząstkowych planów działań strategicznych odpowiada Urząd Miejski w Wojkowicach bądź inne wskazane poniżej jednostki.

SZCZEGÓŁOWE CELE STRATEGICZNE		Urząd/Jednostka
C ₁	Sprawny, efektywny, zintegrowany system pomocy społecznej dostosowany do potrzeb wynikających z rozeznanych problemów	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojkowicach
C ₂	Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojkowicach, Miejski Zespół Oświaty i Wychowania w Wojkowicach
C ₃	Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu	Zakład Opieki Zdrowotnej w Wojkowicach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojkowicach
C ₄	Tworzenie godnych warunków zamieszkania	Urząd Miasta Wojkowice
C ₅	Upowszechnianie edukacji i podnoszenie jakości kształcenia	Miejski Zespół Oświaty i Wychowania w Wojkowicach
C ₆	Instytucjonalny i infrastrukturalny rozwój kultury	Miejski Ośrodek Kultury w Wojkowicach
C ₇	Tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób bezrobotnych oraz zagrożonych utratą zatrudnienia	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojkowicach
C ₈	Wzrost poczucia bezpieczeństwa i porządku publicznego	Komisariat Policji w Wojkowicach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojkowicach, Urząd Miasta Wojkowice
C ₉	Stworzenie systemowych rozwiązań partycypacji obywatelskiej	Urząd Miasta Wojkowice

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz przekazywaniu Radzie Miejskiej corocznych sprawozdań z realizacji.

Istotnym elementem będzie monitorowanie wskaźników podanych w planach realizacji Strategii, odzwierciedlających efektywność prowadzonych działań.

Za wykonanie zbiorczych sprawozdań, gromadzenie danych z zakresu monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiedzialny będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojkowicach.

Finansowanie strategii

Zakłada się następujące źródła finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wojkowice na lata 2015-2020:

- budżet państwa,
- środki funduszy celowych (np. PFRON)
- Fundusz Pracy,
- środki i dotacje celowe,
- budżet Miasta (gminy i powiatu),
- środki Unii Europejskiej (w tym Europejski Fundusz Społeczny), środki Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- inne źródła (np. środki organizacji pozarządowych, środki prywatne).

Środki z budżetu Miasta na realizację działań ujmują w planie budżetowym – zgodnie z obowiązującymi w mieście procedurami – podmioty planujące realizację działań strategicznych.

Wdrożenie konkretnych działań uzależnione będzie od możliwości zabezpieczenia czy pozyskania środków.

